БІБЛІОТЕКА ЖУРНАЛУ
«ВИВЧАЄМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ ТА ЛІТЕРАТУРУ»

М. П. СЕМЕНЮК

100 ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ КРОСВОРДІВ

ЧАСТИНА 1

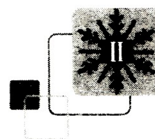

ОСНОВА
ВИДАВНИЧА ГРУПА

БІБЛІОТЕКА ЖУРНАЛУ
«ВИВЧАЄМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ ТА ЛІТЕРАТУРУ»

М. П. СЕМЕНЮК

100 ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ КРОСВОРДІВ

ЧАСТИНА 1

Відділу „Україніка" ХДНБ ім. В. Г. Короленка від автора. 4.06.2014 р. МСеменюк

УДК 37.016
ББК 74.268.1 *(4 Укр)*
С30

Рецензенти:
Я. Ю. Голобородько, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики викладання гуманітарних дисциплін Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;
А. О. Новиков, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови та літератури Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Семенюк М. П.

С30 **100 Шевченківських кросвордів.** Частина 1 / М. П. Семенюк. — Х. : Вид. група «Основа», 2014. — 88 с. *(Бібліотека журналу «Вивчаємо українську мову та літературу» Випуск 2 (134))*

ISBN 978-671-00-2014-7.

Посібник містить кросворди, які відбивають різні етапи життя, творчості та всі сфери мистецької спадщини Тараса Григоровича Шевченка. Вони допоможуть учителеві української мови та літератури підняти ефективність уроків із вивчення діяльності Великого Кобзаря та організувати проведення Шевченківських днів, свят української мови, літератури та культури.

Для учнів та вчителів української мови та літератури, організаторів позакласної роботи, керівників методичних об'єднань, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 37.016
ББК 74.268.1 (4 Укр)

Навчальне видання

СЕМЕНЮК Микола Петрович

100 ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ КРОСВОРДІВ
Випуск 1

Головний редактор *К. Ю. Голобородько*
Редактор *О. О. Маленко*
Відповідальний за випуск *Ю. М. Афанасенко*
Технічний редактор *О. В. Лєбєдєва*
Коректор *О. М. Журенко*

Підп. до друку 14.02.2014. Формат 60×90/8. Папір офсет. Друк офсет.
Гарнітура «Шкільна». Ум. друк. арк. 24,00. Зам. № 14-02.17-04.

ТОВ «Видавнича група "Основа"»
61001 м. Харків, вул. Плеханівська, 66, тел. (057) 731-96-33
e-mail: office@osnova.com.ua
www.osnova.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2911 від 25.07.2007 р.

Віддруковано з готових плівок
Виробник: ПП «Тріада Принт». Свідоцтво ДК № 1870 від 16.07.2007 р.
Харків, вул. Киргизька, 19. Тел. (057) 757-98-16, 757-98-15

ISBN 978-671-00-2014-7

ЗМІСТ

Т. Шевченко

ПЕРЕДМОВА

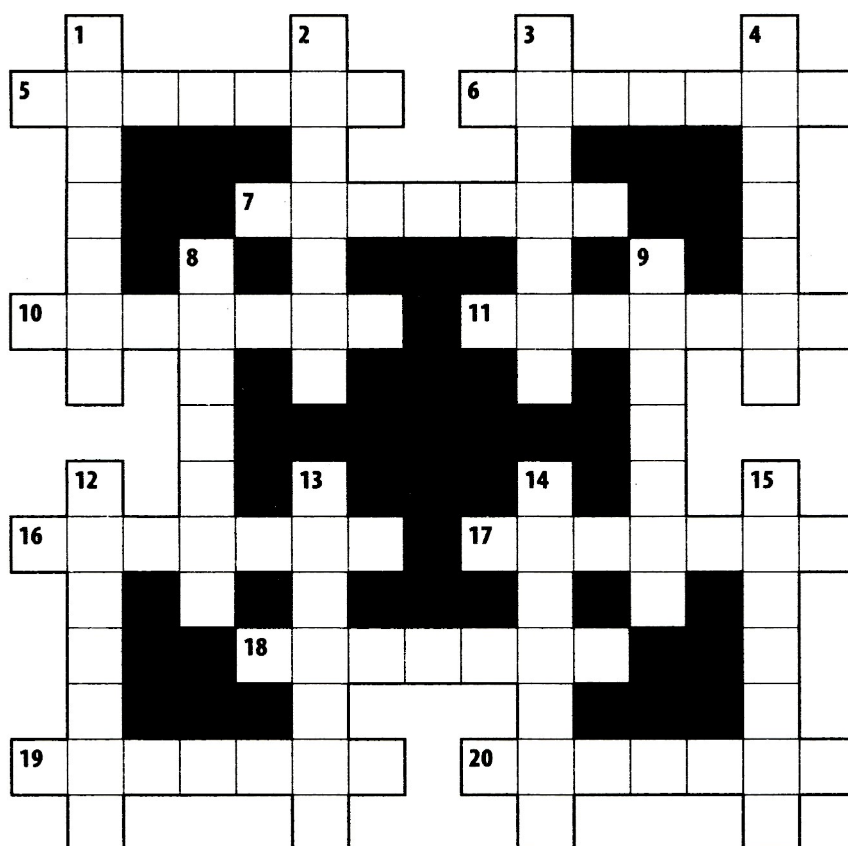
2014 року ми святкуватимемо 200-річчя з дня народження нашого поета й художника, нашого генія, Пророка України, Тараса Григоровича Шевченка. Усі, кому дорога наша Україна, її Свобода і Незалежність, за яку так багато загинуло наших кращих синів і дочок, це свято відзначатимуть із великою радістю. І в тому, що ми здобули незалежність, є найбільший внесок його, Шевченка. Ми відстоюватимемо свободу до кінця, і його «Кобзар» буде бойовою піснею на нашому праведному шляху.

Україна святкує кожний день народження Кобзаря, як справді національне, державне свято. Ця особистість становить для нашого народу його славу, велич і національну гордість. До ювілею Кобзаря буде присвячено багато книжок, досліджень, установлено пам'ятників та меморіальних знаків.

Моїм внеском до ювілею Шевченка буде ця книжка «100 Шевченківських кросвордів». У книжці 3665 запитань. Деякі з них повторюються і не один раз, однак відповісти на всі запитання буде складно. А без першоджерел, без знання життєвого і творчого шляху поета буде майже неможливо. Література, якою я користувався під час складання кросвордів, зазначена в кінці книжки. Тож усім, хто хоче ще більше дізнатися про нашого Кобзаря, стане в нагоді ця книжка.

І не поспішайте дивитись відповідь, уміщену в книжці, шукайте її в інших джерелах. Успіху!

КРОСВОРД № 1 «ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ, 7 ЛІТЕР»

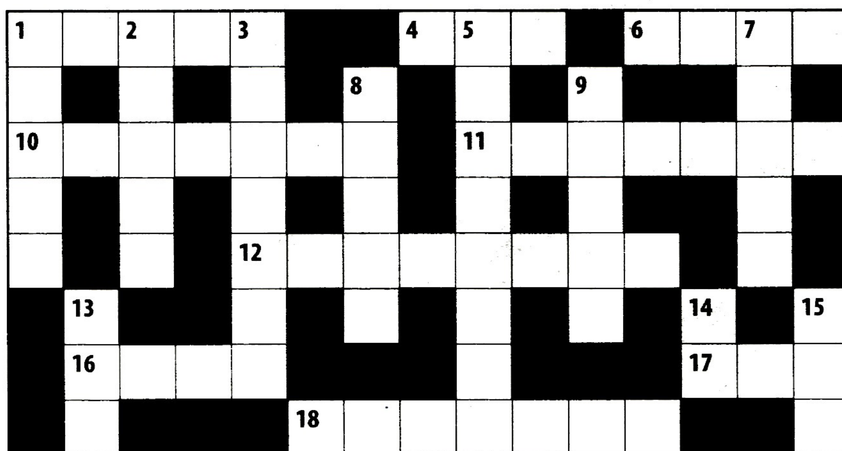

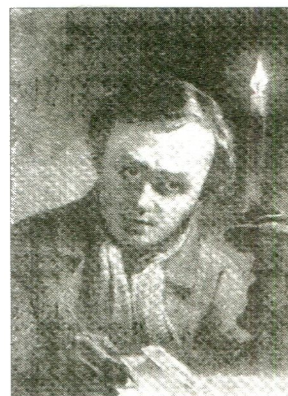
По горизонталі: 5. Персонаж поеми Т. Шевченка, «Гайдамаки». **6.** Інженер — майор відомства шляхів, Т. Шевченко познайомився з ним у Петербурзі на початку 40-х рр. та зустрічався в Нижньому Новгороді 1858 року. **7.** Український архітектор, лауреат Шевченківської премії *(1983)* **10.** Український художник, лауреат Шевченківської премії *(1972)* за картини «В. І. Ленін» та «Красна площа». **11.** Поема Т. Шевченка, написана 1850 року в Оренбурзі. **16.** Вірш Шевченка, ліричний цикл, який складається з трьох частин. **17.** Місто в Середній Азії, де 2002 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **18.** Російський літературознавець і фольклорист, автор праці «Шевченко в літературі й критиці Югославії» *(1962)* та ін. **19.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, разом з Шевченком служив в Новопетровському укріпленні. **20.** Місто, у якому з осені 1829 р. до лютого 1831 р. жив Т. Шевченко як козачок пана Енгельгардта.

По вертикалі: 1. Поема Т. Шевченка, написана 1842 р. **2.** Молодший лікар 46 флотського екіпажу, із яким Шевченко зустрічався в Астрахані, повертаючись із заслання, про що і записав у «Щоденнику» 23.VIII.1857 р.

3. Український поет, кілька віршів якого за сприяння Шевченка надруковано в альманасі «Хата» *(1861)*. **4.** Повітове місто Київської губернії (тепер обласний центр України), Шевченко приїжджав сюди в 1845–1846 роках та 1859 р. **8.** Хорватський літературознавець-славіст, йому належить стаття «Шевченкова доба і південні слов'яни» *(1922 р.)*, та «Т. Шевченко в хорватській літературі» *(1964)*. **9.** Російський актор, народний артист УРСР, створив образ Шевченка в концерті-спектаклі «Безсмертна ліра поета» *(1961)* та в художньому фільмі «Сторінка життя» *(1964)*. **12.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1847 року в Орській фортеці. **13.** Український художник декоративно-ужиткового мистецтва, на шевченківські теми виготував декоративні тарілки: «Катерина», «Наймичка», «Утоплена» *(1961)* та ін. **14.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1845 року в Переяславі. **15.** Український художник, лауреат Шевченківської премії *(1994)*, автор картини «В казематі» (Т. Шевченко).

КРОСВОРД № 2 «ДО 200-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т. Г. ШЕВЧЕНКА»

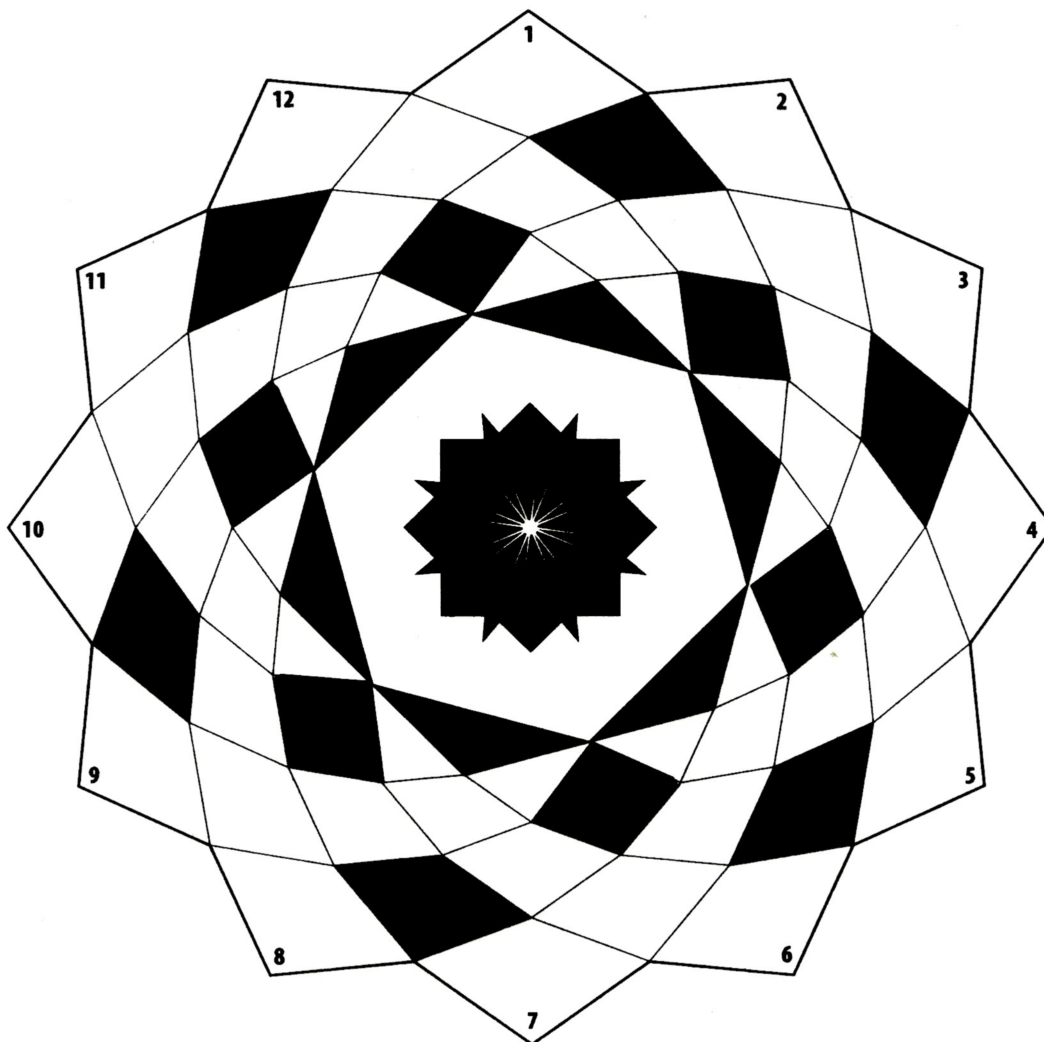
1814–2014

По горизонталі: **1.** Брат Т. Шевченка. **4.** «В наругу сусідам, Покинув нас ... в притчу Нерозумним людям» *(пропущене слово)* Т. Шевченко «Давидові псалми». *(Вірш 43)*. **6.** Дід Т. Шевченка по батьку. **10.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1985)*. **11.** Місто в Канаді, де створено музей Т. Шевченка. **12.** Ім'я матері Т. Шевченка. **16.** Дід Т. Шевченка по матері. **17.** Вірш Т. Шевченка. **18.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 р. в Києві.

По вертикалі: **1.** Український композитор і диригент, написав оперу «Шевченко» *(1940)*. **2.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1975)* **3.** Вірш Т. Шевченка *(«Ще як були ми козаками»)*, 1847 р., Орська фортеця. **5.** Старша сестра Т. Шевченка. **7.** Ім'я чоловіка сестри Т. Шевченка, Катерини. **8.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **9.** Сестра Т. Шевченка. **13.** «Отак, дивись ... христиться, А за ним Іуда». *(Пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Гайдамаки». **14.** Сивий ..., стару чуприну Вітер розвіває; *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Перебендя». Санкт-Петербург, 1839 р. **15.** Англійський поет, якого згадує Т. Шевченко в листі до Б. Залеського *(Січень, 1854)*.

КРОСВОРД № 3

1. Персонаж поеми Т. Шевченка «Наймичка». **2.** Вірш Т. Шевченка з циклу «В казематі». **3.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **4.** Прапорщик Корпусу топографів, Шевченко познайомився з ним в експедиції на Аральському морі. **5.** Український письменник, автор Полтавської Шевченківської енциклопедії в двох книгах *(2009)*. **6.** Рядовий, товариш по службі поета в Раїмському укріпленні *(1848–1849)*, був звільнений зі служби одночасно з Шевченком. **7.** Російський письменник і критик, твір якого Шевченко згадав у повісті

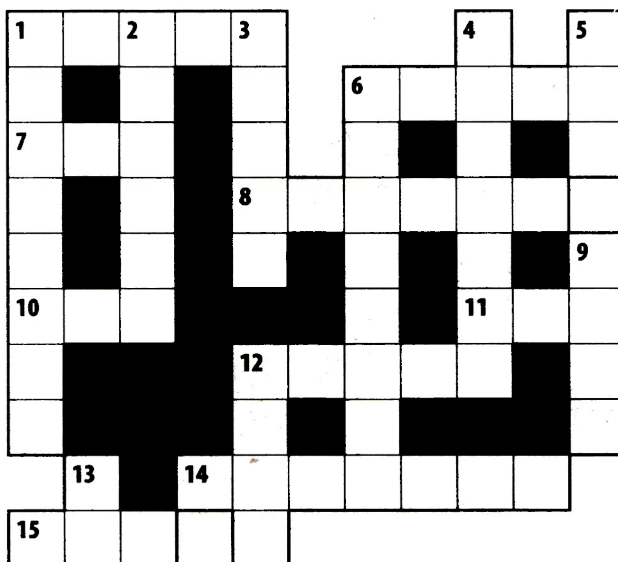

«Близнецы». **8.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний олівцем на Полтавщині влітку 1845 року. **9.** Доктор медицини, лікар у маєтку Рєпніних у Яготині, знайомий Шевченка. **10.** Український майстер декоративного розпису, серед творів якого багато на шевченківські теми: тарілка з портретом поета *(1964)* та ін. **11.** Давньоєврейський цар *(1012–972 до н. е.)*, Шевченко згадує його в поемі «Царі», «Саул» та ін. **12.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка».

КРОСВОРД № 4

По горизонталі: 1. Український поет, який Шевченкові присвятив вірш «Кобзареві» *(1920)*. **6.** Офорт Т. Шевченка з серії «Живописна Україна». **7.** Видавництво, засноване 1895 р. в Києві за ініціативою О. Кониського і В. Доманицького, яке друкувало твори Т. Шевченка. **8.** Словацький літературознавець і перекладач, перекладав твори Т. Шевченка та присвятив поету кілька статей. **10.** Азербайджанський письменник, перекладав твори Т. Шевченка та присвятив поету кілька статей. 11. — По дорозі ..., ..., Нехай буде так, так. *(пропущено слово)*. Вірш Т. Шевченка «Чернець». 1847 рік, Орська фортеця. **12.** Сестра Т. Шевченка. **14.** Прізвище персонажа драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **15.** Російський природодослідник, ембріолог, на чолі експедиції прибув до Новопетровського укріплення *(1853)* де й познайомився з Шевченком.

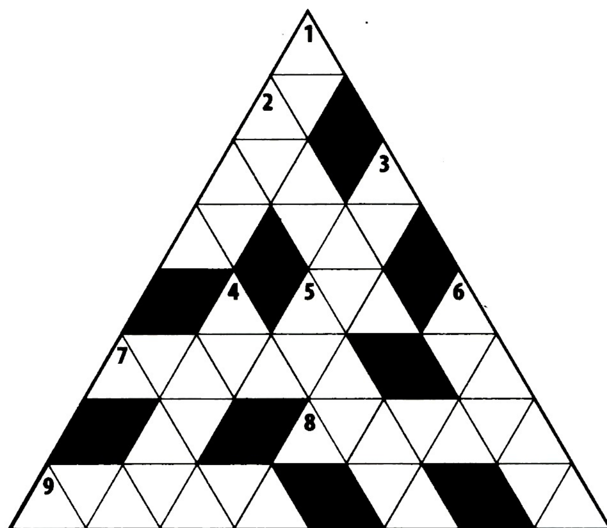
По вертикалі: 1. Український учений і педагог, автор низки праць, присвячених педагогічним поглядам Шевченка. **2.** Брат Т. Шевченка. **3.** Генерал-майор, Шевченко познайомився з ним 1840 року в Петербурзі, згадує про нього в «Щоденнику» 8.IV.1858 р. і в листах до Г. Тарновського. **4.** Український скульптор,

автор пам'ятника Т. Шевченку в Мукачевому *(1954)*. **5.** Німецький композитор і органіст, Шевченко згадував його в повісті «Варнак». **6.** Картина, що її намалював Т. Шевченко влітку 1842 року в Петербурзі. **9.** Український письменник, автор циклу оповідань про Шевченка, «На хрестах», «Кобзар» *(1964)* та ін. **12.** Ім'я діда Шевченка по матері. **13.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1967)*.

КРОСВОРД № 5 «ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ». ЯЛИНКА.

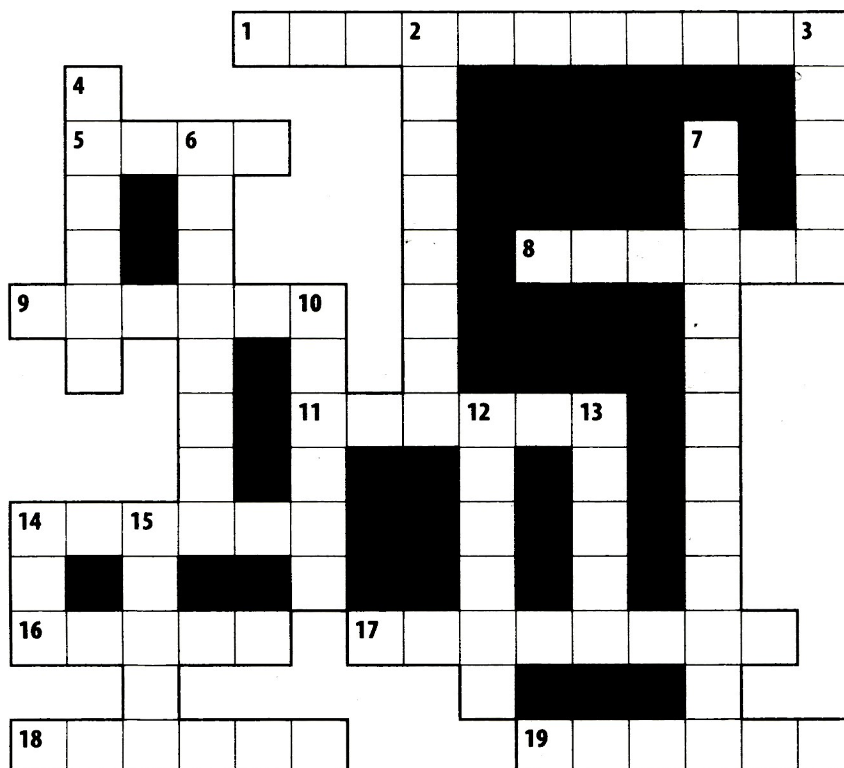

Зверху вниз вліво: **1.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 року в Києві. **3.** Український літературознавець, автор книжки «Т. Г. Шевченко і царська цензура» *(1969)* та інших праць. **4.** Російський географ і мандрівник, Шевченко зустрічався з ним на Мангишлаку і згадує в листі до О. Бодянського 15.XI.1852 р.

Зверху вниз направо: **2.** Киргизький поет і перекладач, перекладав твори Т. Шевченка. **5.** Англійський літератор і видавець у тижневику «Цілий рік» друкував статті про Т. Шевченка. **6.** Український козацький літописець, про якого Шевченко згадує в «Щоденнику» 20.III.1858 р.

По горизонталі: **7.** Польський поет і перекладач, переклав польською мовою поему Шевченка «Кавказ» та кілька віршів. **8.** Сербський критик і літературознавець, у низці статей згадує про Шевченка, якого називав главою української літератури. **9.** Російський скульптор, автор пам'ятників Т. Шевченку в Харкові, Києві і Каневі.

КРОСВОРД № 6

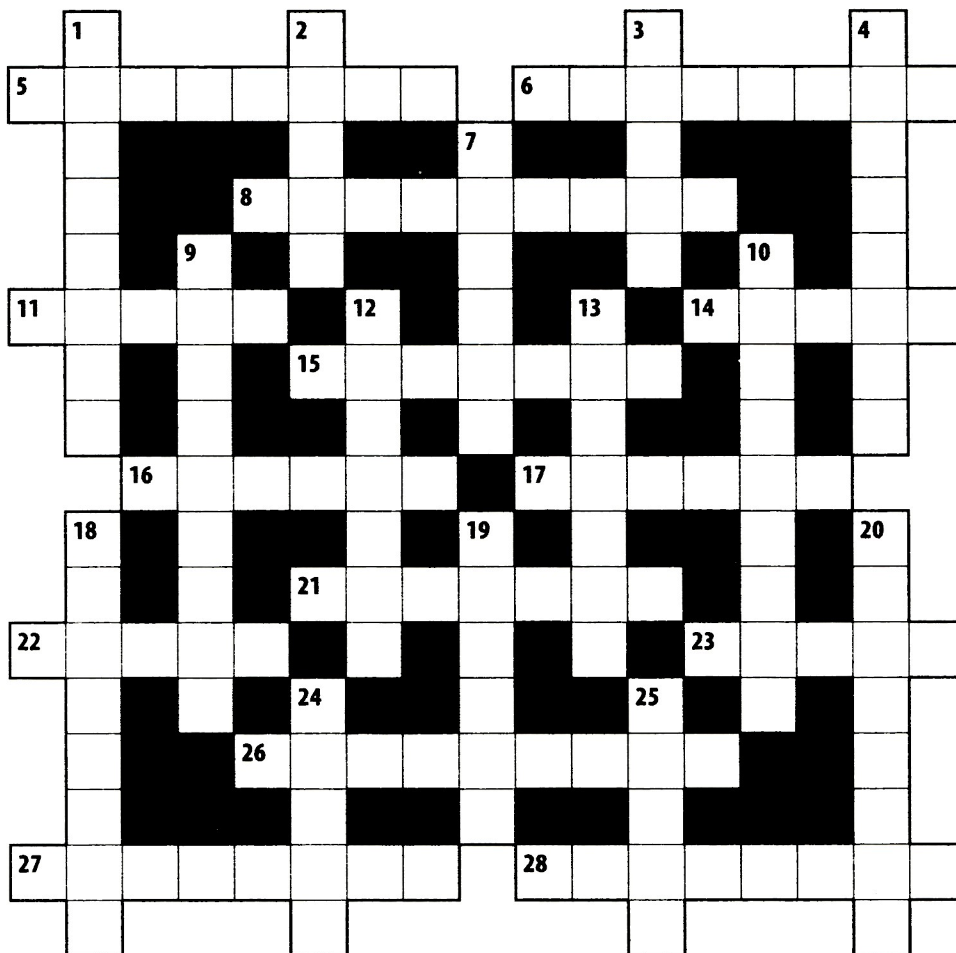

По горизонталі: **1.** Український актор, народний артист СРСР, у п'єсі «Петербурзька осінь» створив образ Шевченка *(1954)*, лауреат Шевченківської премії *(1971)*. **5.** Російський письменник, автор роману «Золотий ланцюг» *(1925)* та ін. **8.** Український письменник та публіцист, Шевченкові присвятив працю «Тарас Шевченко й Галицька Україна» *(1911)* та ін. **9.** Праотець єврейського народу, якого Т. Шевченко згадує у поемі «Марія» та в повісті «Близнецы». **11.** Службовець Оренбурзького повітового суду, з яким Шевченко познайомився в будинку чиновника Кирша. **14.** Американський письменник-романтик, Шевченко згадує його в повісті «Художник». **16.** Український літературознавець і критик, автор книжки «Життя Тараса Шевченка» *(1929)* і статей «Шевченко і Куліш» *(1926)* та ін. **17.** Місто Оренбурзької губернії (тепер обласний центр Казахстану). Шевченко був тут 1850 р. **18.** Український письменник, автор оповідання «Поет і актриса» та статті «На батьківщині Тараса Шевченка». **19.** Російський письменник, якому Т. Шевченко присвятив вірш та згадував у листах.

По вертикалі: **2.** Обласний центр Росії, куди Т. Шевченка заслали в солдати. **3.** Військове укріплення (тепер місто обласного підпорядкування), у якому Т. Шевченко проходив солдатську муштру. **4.** Українська письменниця, лауреат Шевченківської премії *(1996)*. **6.** Грузинський поет, перекладач і літературознавець, перекладач творів Т. Шевченка та автор статей «Тарас Шевченко» *(1939)*, «Україна і Грузія» *(1948)* та ін. **7.** Український поет, лауреат Шевченківської премії *(1994)*. **10.** Український актор, лауреат Шевченківської премії *(1983)*. **12.** Легендарний воїн і співець кельтів, якого Т. Шевченко згадав у повісті «Близнецы». **13.** Другий син Адама і Єви, про якого згадує Шевченко в поемі «Варнак». **14.** Звернення до суду для захисту порушеного чи заперечуваного права. **15.** Українська майстриня декоративного мистецтва, лауреат Шевченківської премії *(1968)*.

КРОСВОРД № 7

По горизонталі: **5.** Сестра Т. Шевченка. **6.** Український живописець і графік, автор численних картин і малюнків на теми з життя й творчості Шевченка, виконав ілюстрації до багатьох творів поета. **8.** Ад'ютант 5-го лінійного батальйону Окремого Оренбурзького корпусу,

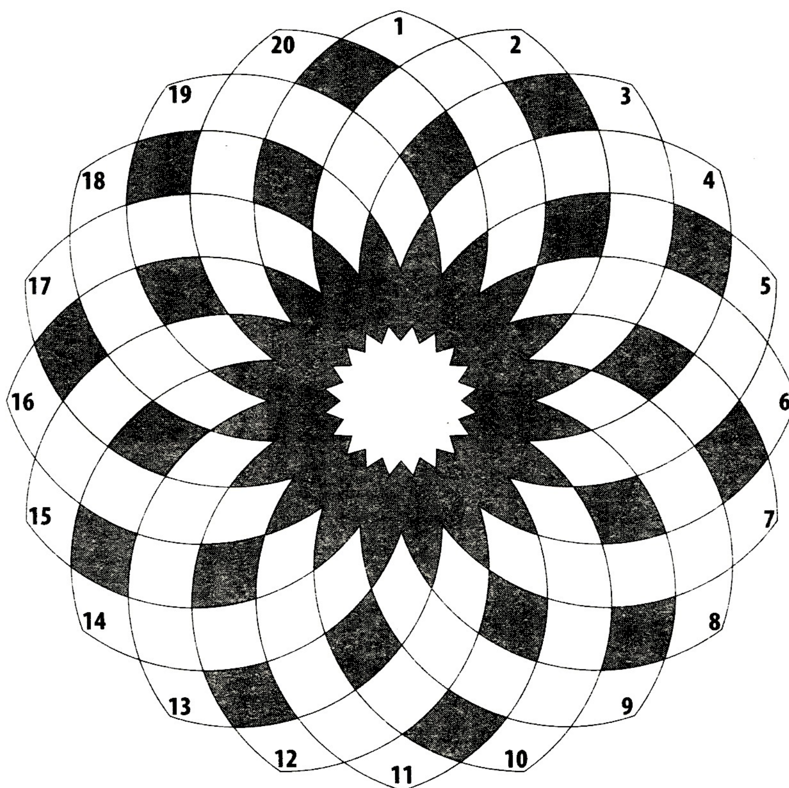

командир 4-ї роти в Орській фортеці, у якій служив рядовий Шевченко. **11.** Російський письменник і математик, Шевченко зустрічався з ним 1840 року на вечорах у М. Маркевича. **14.** Німецький монах, хімік, Шевченко згадав його в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **15.** Молдавський господар, один із керівників визвольної боротьби молдавського народу проти турецько-татарських загарбників, Шевченко присвятив йому поему та згадав у поемі «Гамалія». **16.** Англійський історик, основна його праця «Історія занепаду й зруйнування Римської імперії» *(1776–1788)*, згадка про неї є в повісті Шевченка «Художник». **17.** Англійська журналістка, авторка розвідки «Тарас Шевченко — український поет свободи» *(Журн. «Кур'єр ЮНЕСКО», 1961)*. **21.** Інспектор міського училища в Орську, збирав відомості про Шевченка і друкував їх у губернських відомостях. **22.** Дівоче прізвище матері Шевченка. **23.** Український графік, плакатист, автор плакатів на Шевченківську тему й до кінофільмів. **26.** Український літературознавець, його праці «Вивчення творів Т. Г. Шевченка в середній школі» *(1939)*, «Поема Т. Г. Шевченка „Сон"» *(1957)* та ін. **27.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1846 р. під час перебування поета на Київщині та Волині. **28.** Поема Т. Шевченка, написана 1838 р. в Петербурзі.

По вертикалі: **1.** Персонаж п'єси Т. Шевченка «Никита Гайдай». **2.** Один із розділів поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **3.** Український, громадсько-культурний діяч, педагог і біограф Шевченка, поет познайомився з ним у серпні 1859 року на квартирі І. Сошенка в Києві. **4.** Повітове місто в Полтавській губернії (тепер районний центр Полтавської області), Шевченко був тут навесні 1845 року. **7.** Український хоровий диригент, на тексти Шевченка під його керуванням капели «Трембіта» та «Думка» виконували твори українських композиторів. **9.** Український художник, наприкінці XIX ст. виконав портрет Шевченка. **10.** Татарський письменник (Дагестан), перекладав твори Т. Шевченка. **12.** Український композитор, бандурист-співак, писав музику на вірші Шевченка, виступав на Шевченківському святі в Ленінграді та в Каневі на могилі Шевченка. **13.** Римський імператор з 161 року, Шевченко згадує його в повісті «Художник».

18. Незакінчена поема Шевченка, написана 1857 року в Нижньому Новгороді. **19.** Російський поет і перекладач, Шевченко часто зустрічався з ним у родині Ф. Толстого, присвятив українському поетові вірш «На белой отмели Каспийского поморья» *(1863)*. **20.** Картина Т. Шевченка, намальована 1842 р. в Петербурзі. **24.** Російський художник і педагог, знайомий Шевченка, під час навчання в Петербузькій академії мистецтв жили в одному будинку Костюріна. **25.** Англійський письменник, із творчістю якого був обізнаний Шевченко, про його романи поет згадує в повістях «Музыкант», «Художник», «Несчастный» та ін.

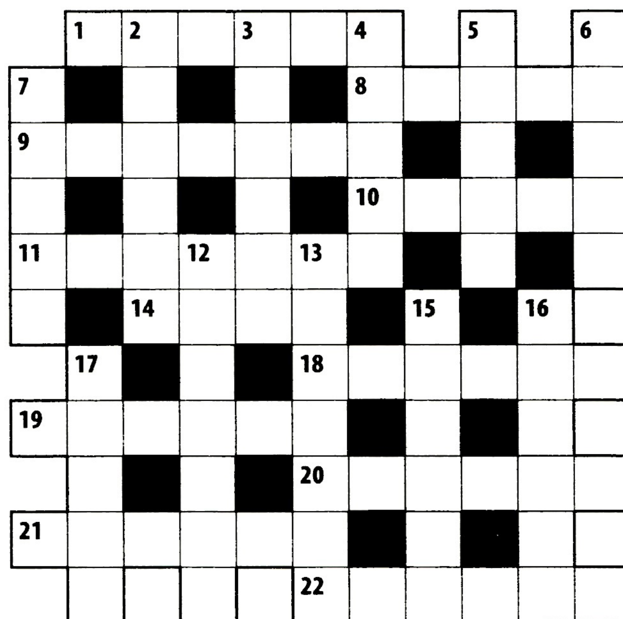
КРОСВОРД **№ 8**

1. Три твори Т. Шевченка з однаковою назвою, виконані в серпні 1851 року під час стоянки Каратауської експедиції. **2.** Брат Т. Шевченка. **3.** Балада Т. Шевченка написана 1846 року в Києві. **4.** Угорський письменник і перекладач, великого значення надавав творчості Шевченка, переклав 28 поетичних творів Шевченка. **5.** Шотландський поет, Шевченко згадував про нього в передмові до нездійсненого видання «Кобзаря» 1847 р. **6.** Український і польський поет, 1892 року в Петербурзі видав збірник «Пісні лірника», українські вірші позначені впливом поезії Т. Шевченка. **7.** Азербайджанський поет, Шевченкові присвятив поему «Тарас» *(1939)*. **8.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Наймичка». **9.** Український письменник, літературознавець і перекладач, присвятив Шевченкові книжку «Про що розповідають малюнки Тараса Шевченка» *(1970)* та низку статей. **10.** Малюнок Т. Шевченка за поемою О. Пушкіна «Полтава». **11.** Швейцарський живописець і графік, Шевченко не раз згадував його в «Щоденнику» 4.VII.1857 р. та в листах. **12.** Основоположник теорії наукового комунізму, на доповіді М. Драгоманова про українську літературу, надруковану в Женеві французькою мовою, підкреслив ті місця, де йшлося про Шевченка як сина народу. **13.** Один із керівників народного повстання 1768 року на Правобережній Україні проти польського гніту. **14.** Чеський фольклорист і літературознавець, про Шевченка згадував у своїх університетських лекціях та присвятив статтю «Шевченко і слов'янство» *(1939)*. **15.** Латиський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Два ювілеї» *(1946)*. **16.** Персонаж повісті Т. Шев-

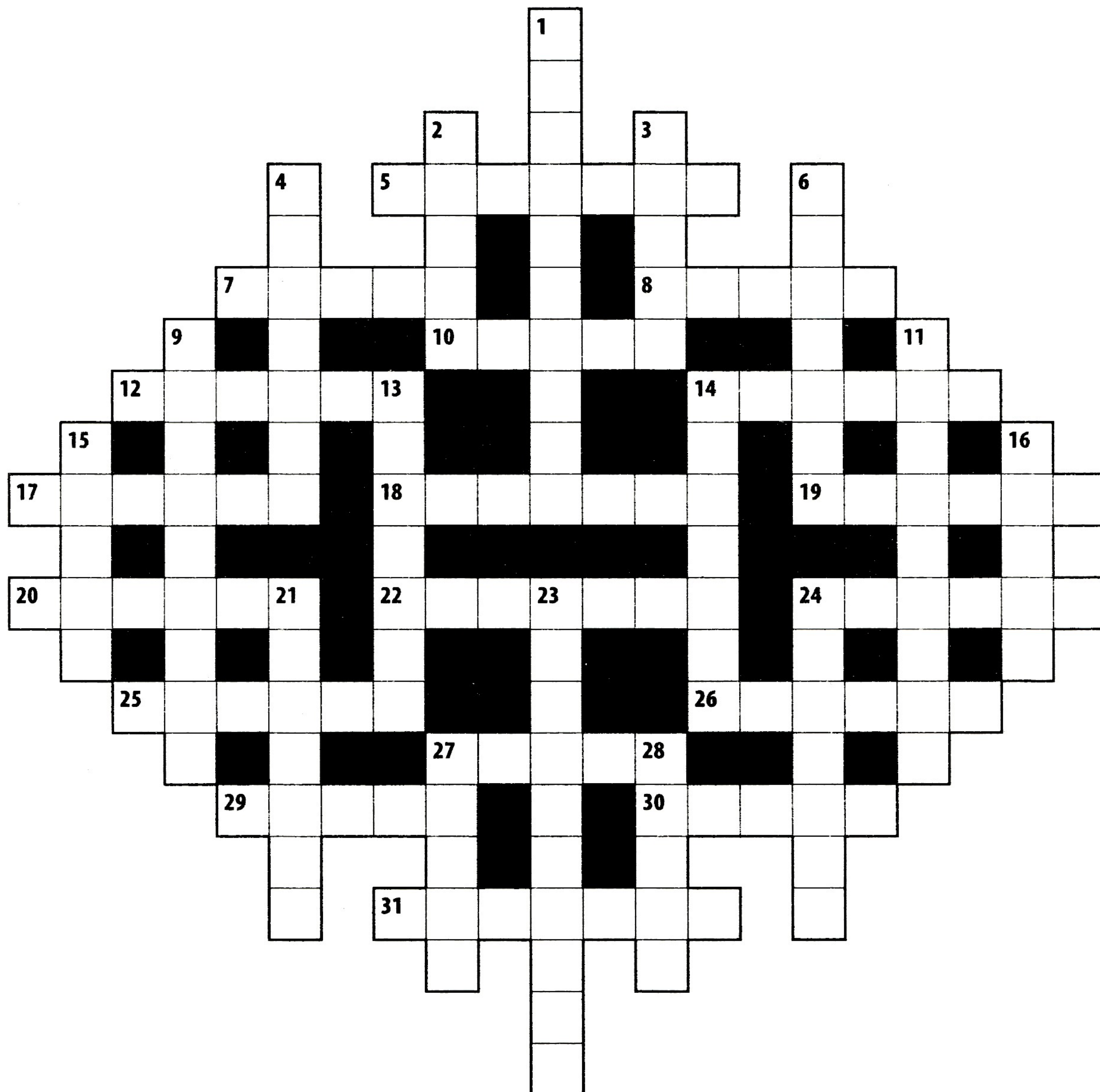
ченка «Наймичка». **17.** Річка в Україні, про яку Шевченко згадує в поемі «Сліпий». **18.** Український поет і літературознавець, Шевченкові присвятив праці: «Шевченкове посланіє Гоголю» *(1909)*, «Основи Шевченкових зв'язків з поляками» *(1917)* та низку інших. **19.** Український художник, автор картини «Малий Тарас слухає розповідь свого діда» *(1939)*. **20.** Вірш Т. Шевченка з циклу «В казематі», написаний 1847 р.

КРОСВОРД **№ 9**

По горизонталі: **1.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **8.** Український скульптор, автор творів на шевченківські теми: «На Тарасовій горі» *(1942)*, «Катерина» *(1956)*, «Тополя» *(1957)* та ін. **9.** Повітове місто Полтавської губернії (тепер районний центр Чернігівської області), Шевченко був у цьому місті 1845 року. **10.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **11.** Російська оперна й камерна співачка, Шевченко бачив її і слухав на сценах петербурзьких театрів 1858 р. **14.** Український етнограф, археолог і астролог, брав участь у виданнях творів Шевченка «Кобзар» *(Прага, 1876)* та ін. **18.** Австрійський поет, Шевченкові присвятив вірш «Смерть поета». **19.** Український письменник, церковний і освітній діяч XVII ст.; Шевченко згадує його в «Щоденнику» 15.VII.1857 р. **20.** «... У Київ..., молилась, Аж у Почаєві була». *(Пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Петрусь». **21.** Вірменський письменник, перекладач творів Т. Шевченка. **22.** Американський письменник-романтик, Шевченко згадує його в повісті «Художник».

По вертикалі: **2.** Туркменський поет і перекладач, переклав понад 40 творів Шевченка. **3.** Мешканець Орського укріплення, в будинку якого деякий час жив Т. Шевченко 1847 року. **4.** Сестра Т. Шевченка. **5.** Польський письменник, автор статті про Шевченка «Дума про генія» *(1961)*. **6.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка». **7.** Містечко Звенигородського повіту Київської губернії (тепер районний центр Черкаської області), Т. Шевченко в дитинстві часто їздив у це село. **12.** Румунський письменник і літературознавець, автор праць «Творчість Т. Г. Шевченка в народній Румунії» *(1964)* та «Наследие Т. Г. Шевченко в Румынии» *(1964)*. **13.** «...Серед степу широкого, На ... милій» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Г. Шевченка «Заповіт». **15.** Білоруський композитор і педагог, написав романс «Гімн черничий» на слова Шевченка. **16.** Черговий штаб-офіцер Окремого Оренбурзького корпусу, в листах до Б. Залеського Шевченко тепло згадував його *(1854)*. **17.** Село Житомирського повіту Волинської губернії — одне із скорботних пам'ятних місць Коліївщини, яке відвідав Шевченко 1846 року.

По горизонталі: **5.** Поема Т. Шевченка, написана 1850 року в Оренбурзі. **7.** Учитель грамоти малого Тараса *(1822)*. **8.** Лікар, помічник керівника Нижегородською удільною конторою, знайомий Шевченка, про це поет записав у «Щоденнику» 20.І.1858 р. **10.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **12.** Місто, обласний центр, у якому 1935 року споруджено найкращий пам'ятник Шевченку. **14.** Капітан Волзького пароплава «Князь Пожарський», на якому поет плив з Астрахані до Нижнього Новгорода та намалював портрет капітана. **17.** Російський художник, автор картини «Катерина» за однойменною поемою Шевченка *(1886)*. **18.** Латиський письменник і журналіст, один із перших латиських перекладачів творів Шевченка, присвятив поету статті «Тарас Шевченко» *(1911)* і «Тарас Шевченко та його поезія» *(1914)*. **19.** Український музикознавець-фольклорист, чоловік Лесі Українки, любив і пропагував твори Шевченка. **20.** Малюнок Шевченка, виконаний 1856 року в Новопетровському укріпленні. **22.** Український майстер кераміки, автор виробів на шевченківські сюжети: «Мені тринадцятий минало», «У науці у дяка» *(1981)* та ін. **24.** Вірменський літературознавець, їй належать статті про Шевченка «Серце України» *(1961)*, «Співець братерства» *(1961)* та ін. **25.** Узбецький письменник і художник, перший перекладач творів Шевченка узбецькою мовою. **26.** «...І богу молитись І ... по кунштиках Заходилась вчити» *(пропущене слово)*. Поема Шевченка «Княжна». **27.** Хорватський

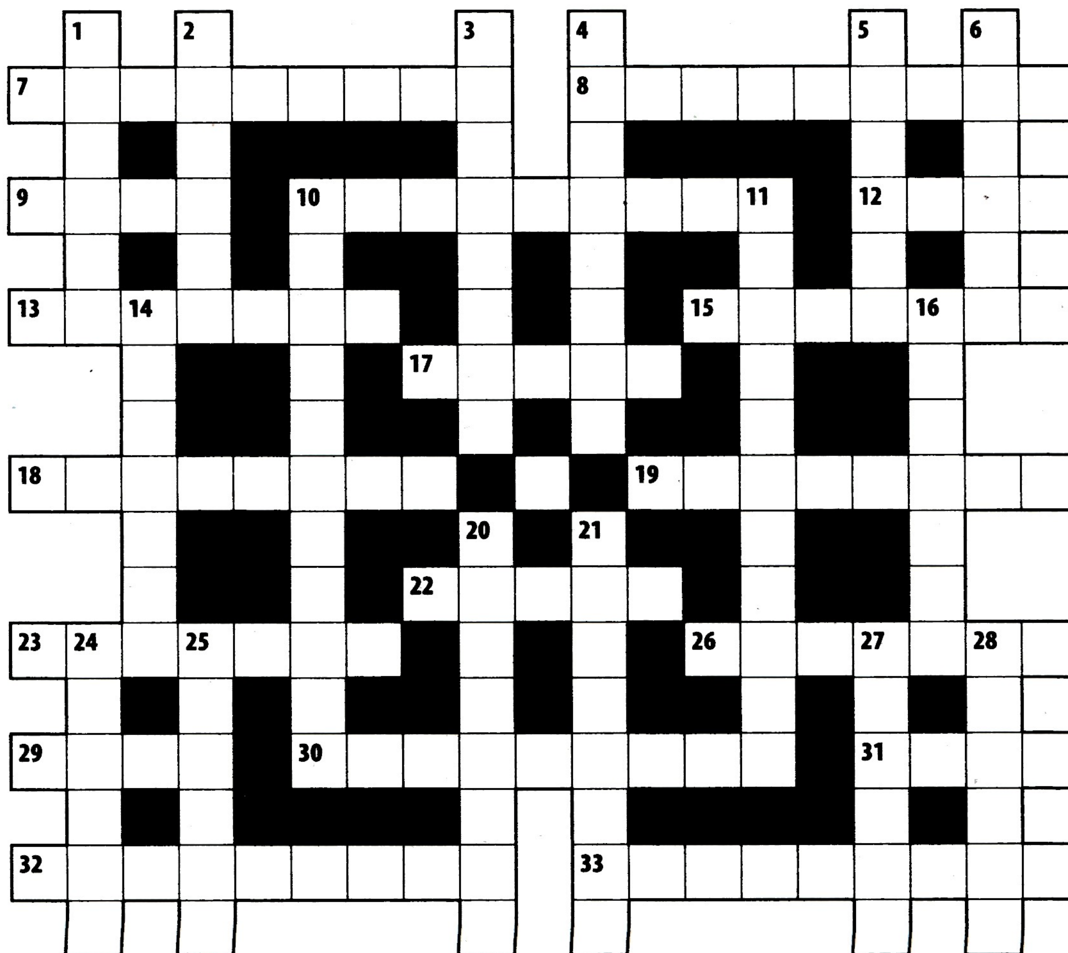
історик і публіцист, в своїх «Спогадах про подорож по Росії» *(1884)*, значну увагу приділив творчості Шевченка, якого називав корифеєм української літератури. **29.** Місто, районний центр Черкаської області, Шевченко бував тут і не раз, вперше ще козачком пана Енгельгардта. **30.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Капитанша». **31.** Село Прилуцького повіту Полтавської губернії (тепер смт Срібнянського р-ну Чернігівської області), Шевченко був тут 1845 р.

По вертикалі: **1.** Українська співачка, виконувала головну партію в опері М. Аркаса «Катерина» за однойменною поемою Шевченка *(1919)*, співала українські народні пісні на вірші поета. **2.** Шотландський поет, Шевченко згадував його в передмові до нездійсненого видання «Кобзаря» *(1847)*. **3.** Поема Т. Шевченка, написана у 1847 році в Седневі. **4.** Український композитор, на Шевченкові слова написав солоспіви «По діброві вітер віє» *(1939)* і «Навгороді коло броду» *(1956)* та ін. **6.** Чеський піаніст і композитор, Шевченко слухав гру його на вечорі в О. Струговщикова 27.IV.1840 р. **9.** Псевдонім Т. Шевченка, яким він підписав свої повісті на засланні. **11.** Український композитор, на слова Шевченка написав пісні «Зацвіла в долині червона калина», «Тече вода» *(1960)* та низку інших. **13.** Український театрознавець, автор праці «Т. Шевченко і М. Щепкін» *(1963)*. **14.** Українська артистка, лауреат Шевченківської премії *(1989)*. **15.** Поема Т. Шевченка, написана 1859 року в Петербурзі. **16.** Український поет-сатирик, літературознавець і перекладач, автор статті «Перекладання творів Т. Г. Шевченка» *(1978)*. **21.** Султан Чиклинського роду, перебував на службі в начальника Раїмського укріплення, де з ним зустрічався Шевченко. **23.** Повість Т. Шевченка, написана 1855 року в Новопетровському укріпленні. **24.** Узбецький поет і перекладач, йому належать переклади узбецькою мовою 12 творів Шевченка. **27.** Керівник селянської війни в 1670–1671 роках в Росії, Шевченко згадав його в «Щоденнику» 12.VII.1857 р. **28.** Молдавський поет, переклав молдавською мовою Шевченкові «Кавказ» і «Заповіт» *(1953)*.

КРОСВОРД № 11

По горизонталі: **7.** Повість Т. Шевченка, написана 1855 року в Новопетровському укріпленні. **8.** Якутський письменник, перекладач якутською мовою творів Шевченка для альманаху «Художня література» *(1939)*. **9.** Українська вишивальниця, мешканка Диканьки Полтавської області, автор портрета Т. Г. Шевченка. **10.** Російський поет, один з найулюбленіших поетів Шевченка, згадує його поет у «Щоденнику» та вірші «Мені здається, я не знаю». **12.** «...Ішов... із городу Та й став під корчмою» *(пропущене слово)*. Первісний варіант вірша Т. Шевченка «Якби тобі довелося». **13.** Український композитор, писав вокальні твори, на слова Шевченка склав близько 30 солоспівів. **15.** Старший фельдшер Аральської описової експедиції, Шевченко жив на шхуні з ним в одній каюті. **17.** Український архітектор, лауреат Шевченківської премії *(1983)*. **18.** Український художник, автор ілюстрацій до поем Шевченка «Сова», «Наймичка» *(1955)* та ін. **19.** Російський композитор і віолончеліст, на слова Шевченка написав романс «Утоптала стежечку» *(1871)*. **22.** Український різьбяр, автор творів «Т. Г. Шевченко» *(1930)* та «Молодий Т. Г. Шевченко у К. П. Брюллова» *(1963)*. **23.** Російський актор, створив образ Шевченка в концерті-спектаклі «Безсмертна ліра поета» *(1961)* та в телевізійному художньому фільмі «Сторінка життя» *(1964)*. **26.** Рядовий 4-го Оренбурзького козачого полку, був 1850 року сокамерником Т. Шевченка на головній гауптвахті Орської фортеці. **29.** Місто в Аргентині, у якому 1978 р. встановили пам'ятник Т. Шевченку. **30.** Український театрознавець, йому належать праці «Шевченко і театр» *(1939)*, «Драматургія поета» *(1951)* та ін. **31.** Річка, права притока Сули, Шевченко згадує її в повісті «Музыкант». **32.** Графічний малюнок Т. Шевченка, виконаний у процесі навчання 1840 р. **33.** Польська поетеса і перекладачка, у «Вибраних творах» Шевченка *(Варшава, 1955)* вмістила переклад вірша «І виріс я на чужині».

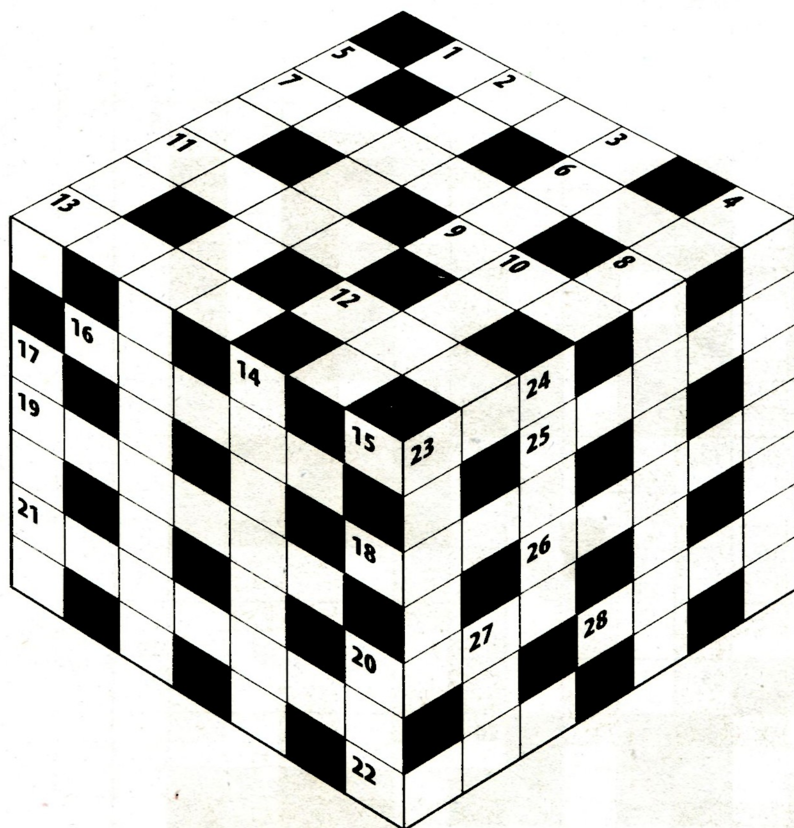
По вертикалі: **1.** Персонаж поеми Т. Шевченка, «Сліпий». **2.** Село Роменського повіту Полтавської губернії (тепер Талалаївського району Чернігівської області), є згадка про це село в повісті Т. Шевченка «Наймичка». **3.** Поема Т. Шевченка, написана 1845 р. в Переяславі. **4.** Грузинський поет і перекладач, один із перших перекладачів поезій Шевченка

грузинською мовою та присвятив поетові вірш «До Шевченка» *(1935)*. **5.** Український хореограф, лауреат Шевченківської премії *(2000)*. **6.** Село Чорнухинського р-ну Полтавської області, Шевченко зупинявся тут, їдучи з Рамадана на Прилуки *(1845)*. **10.** Український поет і літературознавець, лауреат Шевченківської премії *(1992)*. **11.** Український письменник, Шевченкові присвятив повість «В бур'янах» *(1938)* та низку статей. **14.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 року в Києві. **16.** Російський скульптор і графік, Шевченко познайомився з ним 1858 року в родині Ф. Толстого і товаришував із ним. **20.** Капітан волзького пароплава «Сусанін», Шевченко познайомився з ним у Симбірську 1857 р., про що є запис у «Щоденнику» 9.IX.1857 р. **21.** Портрет, який виконав Шевченко 1847 року в Україні. **24.** Український актор і співак, грав ролі Хоми Кичатого в «Назарі Стодолі» *(1916, м. Тернопіль)* та виконував пісні М. Лисенка на слова Шевченка. **25.** Український художник, автор багатьох обкладинок до книжок та плаката «Літературно-художня виставка пам'яті Тараса Шевченка» *(1920)*. **27.** «...А з гетьманом як приїдуть з Чигрина гості, То це й шлють, було за мною. Одягнусь, ..., і гетьман бере на руки» *(пропущене слово)*. Містерія Т. Шевченка «Великий льох». **28.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка».

КУБВОРД № 12 «ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ»

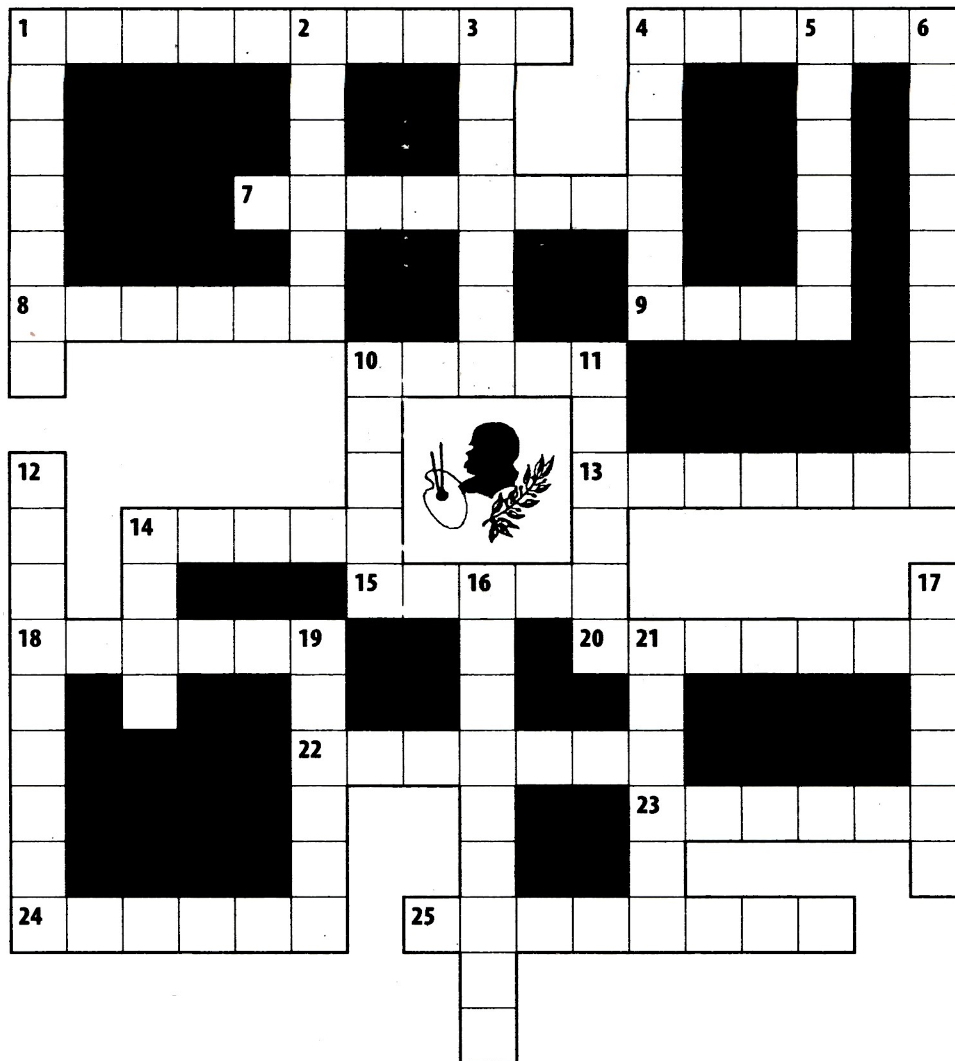
По горизонталі: 1. Відповідальний секретар із підготовки та художнього оформлення Шевченківського словника. **4.** Французький письменник, публіцист і філософ, Шевченко згадує його в «Щоденнику» 13.VIII.1857 р. **6.** Азербайджанський письменник і поет, один із перших перекладачів творів Шевченка. **7.** Хорватський письменник, першим переклав кілька творів Шевченка хорватською мовою. **8.** «...Спасибі тобі і за гроші. У мене їх тепер так небагато, я у того Лазаря, що сліпці співають по...» *(пропущене слово)*. Із листа Т. Шевченка до М. Лазаревського. 8. X. 1856 р. **9.** Французький письменник, твори якого згадували герої

Шевченківської повісті «Художник». **11.** Ім'я негритянського актора-трагіка, друга Т. Шевченка. **12.** Російський письменник, перекладач і журналіст, перекладав твори Т. Шевченка. **13.** Французька письменниця, більшу частину своєї статті «Російські селянські поети» присвятила Т. Шевченку. **15.** Французький письменник, твори якого Т. Шевченко згадав у «Щоденнику» 20.VII.1857 р. **16.** Чуваський поет, перекладач і літературознавець, активний популяризатор творчості Шевченка в Чувашії. **18.** Повітове місто Харківської губернії *(тепер обласний центр України)*, Шевченко був тут у червні 1859 року. **19.** Російський журналіст, фейлетоніст і театральний критик, знайомий Шевченка, поет згадує його в «Щоденнику» та в повісті «Художник». **20.** «... ... вечеря коло хати, Вечірня зіронька встає ...» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Садок вишневий коло хати». 21. Повітове місто Полтавської губернії *(тепер районний центр Київської області)* Шевченко був тут в 1845 і 1859 роках. **22.** Український письменник, Шевченкові присвятив низку статей, лауреат Шевченківської премії *(1966)*. **25.** Рослина, про яку згадує Т. Шевченко в першому варіанті вірша «Ой по горі ... цвіте, Долиною козак іде». **26.** Бельгійський віолончеліст і композитор, гру якого слухав Шевченко в Петербурзі і про якого згадує в повісті «Музикант». **28.** Білоруський письменник, Шевченкові присвятив вірш «Віснику свободи», «Тарасу», «Кобзареві» *(1964)*.

По вертикалі: 2. Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1984)*. **3.** Український художник театру, оформив вистави п'єс за мотивами творів Шевченка: «Іван Гус», «Великий льох», «Лілея» *(1920)* та ін. **4.** Український актор, один із кращих виконавців ролі Шевченка у п'єсі «Поетова доля» *(1939)*. **5.** Столиця Середньоазіатської держави, у якій ще 1925 року було встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **10.** Місто, обласний центр Росії, Шевченко проїздив через це місто під час своїх подорожей на Україну. **14.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(2002)*. **17.** Латиська письменниця і перекладачка, авторка вірша «На могилі Тараса Шевченка» *(1965)* та перекладала твори Шевченка. **20.** «Ой... воду, воду Та пошукай броду, броду» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Гайдамаки». **23.** Таджицький поет, перекладав твори Т. Шевченка та автор вірша «Шевченкові» *(1939)*. **24.** «... ... ж ти, моя ниво, Долом та горою!» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Не нарікаю я на бога». **27.** Лікар, поет і перекладач, Шевченко познайомився з ним у Москві, лікувався в нього, згадує його в «Щоденнику» 24.III.1858 р.

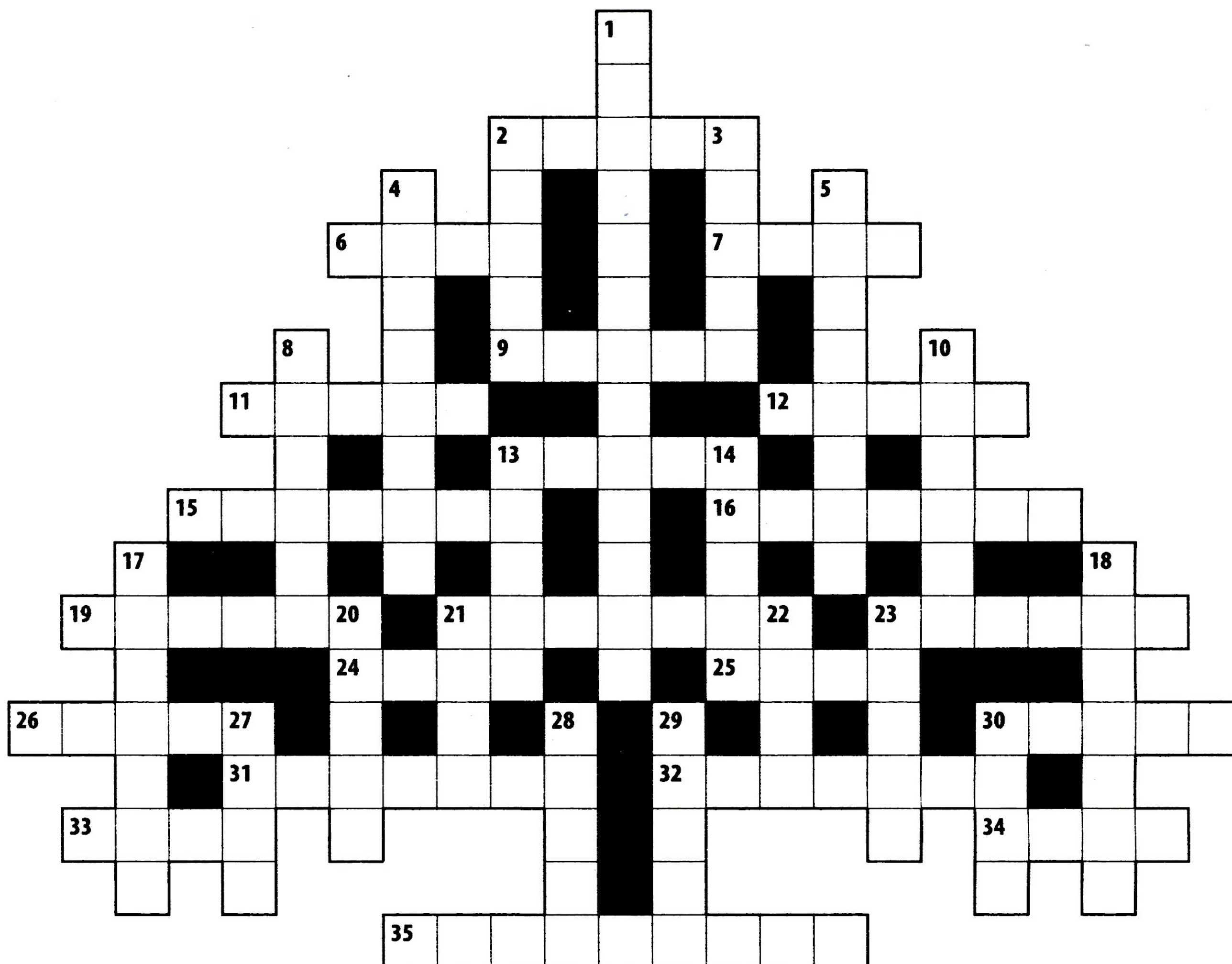

По горизонталі: **1.** Місто в Парагваї, у якому 1976 року відкрито пам'ятник Т. Шевченку. **4.** Український письменник і публіцист, автор праць присвячених Шевченку: «Сказав, що знав» *(1877)*, «Тарас Шевченко й Галицька Україна» *(1911)* та ін. **7.** Український кобзар, виконував пісні та тексти Шевченка «Сподівалися Шевченка», «На високій дуже кручі» та ін. **8.** Кобзар-лірник, лауреат Шевченківської премії *(2006)*. **9.** Український літературно-науковий журнал, виходив 1865 року у Львові, друкували твори і Т. Шевченка. **10.** Латиський письменник, йому належить стаття «Кілька зустрічей з Тарасом Шевченком» *(1961)* та кілька віршів про поета. **13.** Науковий редактор, брав участь у підготовці та оформленні «Шевченківського словника» *(1978)*. **14.** Російський гравер, знайомий Шевченка, про нього згадує поет у «Щоденнику» 5.V.1858 р. **15.** У Старому Завіті перший із первосвящеників, старший брат Мойсея, Шевченко згадує його у псалмі 132. **18.** Містечко Київського повіту Київської губернії (тепер селище Кагарлицького району Київської області), Шевченко згадує про нього в листах до В. Г. Шевченка 15.V.1860 р. **20.** Рисунок Т. Шевченка, виконаний під час переходу Аральської експедиції через степ між Ориськом і Раїмом. **22.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 року в Києві. **23.** Український скульптор, автор творів «Т. Г. Шевченко» (мармур, 1962 р.), пам'ятник Шевченкові в селищі Нова Одеса Миколаївської області *(1967)*. **24.** Російський гравер і рисувальник, Шевченко вчився в нього техніки гравюри, згадує його в «Щоденнику» 4.V.1858 р. **25.** Містечко Миргородського повіту Полтавської губернії (тепер село Великобагачанського району Полтавської області), Шевченко був тут восени 1845 року.

По вертикалі: **1.** Ад'ютант 4-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу,

прапорщик, був одним із близьких приятелів Шевченка в Раїмі. **2.** Чеський письменник, Шевченкові присвятив статтю «Тарас Григорович Шевченко» *(1889)*. 3.Український режисер театру й кіно, поставив драму Шевченка «Назар Стодоля» *(1942)*, лауреат Шевченківської премії *(1967)*. **4.** Український диригент, лауреат Шевченківської премії *(2003)*. **5.** Запорізький гетьман у 90-х роках XVI ст., Шевченко згадує його у вірші «У неділеньку у святую». **6.** Український письменник і етнограф, Шевченко познайомився з ним у Петербурзі 1840 року, присвятив йому поему «Москалева криниця». **10.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Наймичка». **11.** Чеський письменник, у журналі «Картини життя» 1862 р. надрукував статтю «З України», присвячену Шевченкові. **12.** Український майстер мікромініатюри, виконав портрет-барельєф Шевченка на зрізі вишневої кісточки та «Кобзар» розміром 0,6 мм. **14.** Український майстер декоративно-ужиткового мистецтва, 1943 року виконав композицію «...Я до школи — носити воду школярам» за віршем Т. Шевченка та ін. **16.** Англійський письменник, у повісті «Художник» Шевченко дав негативну оцінку його роману «Клариса», надрукованого в Петербурзі 1792 р. **17.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **19.** Азербайджанський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив поету статтю «Серця, сповнені любові» *(1938)*. **21.** Російський актор і режисер, поставив п'єсу «Поетова доля» *(1939)*, у якій виконував роль Шевченка.

КРОСВОРД **№ 14 «НОВОРІЧНИЙ»**

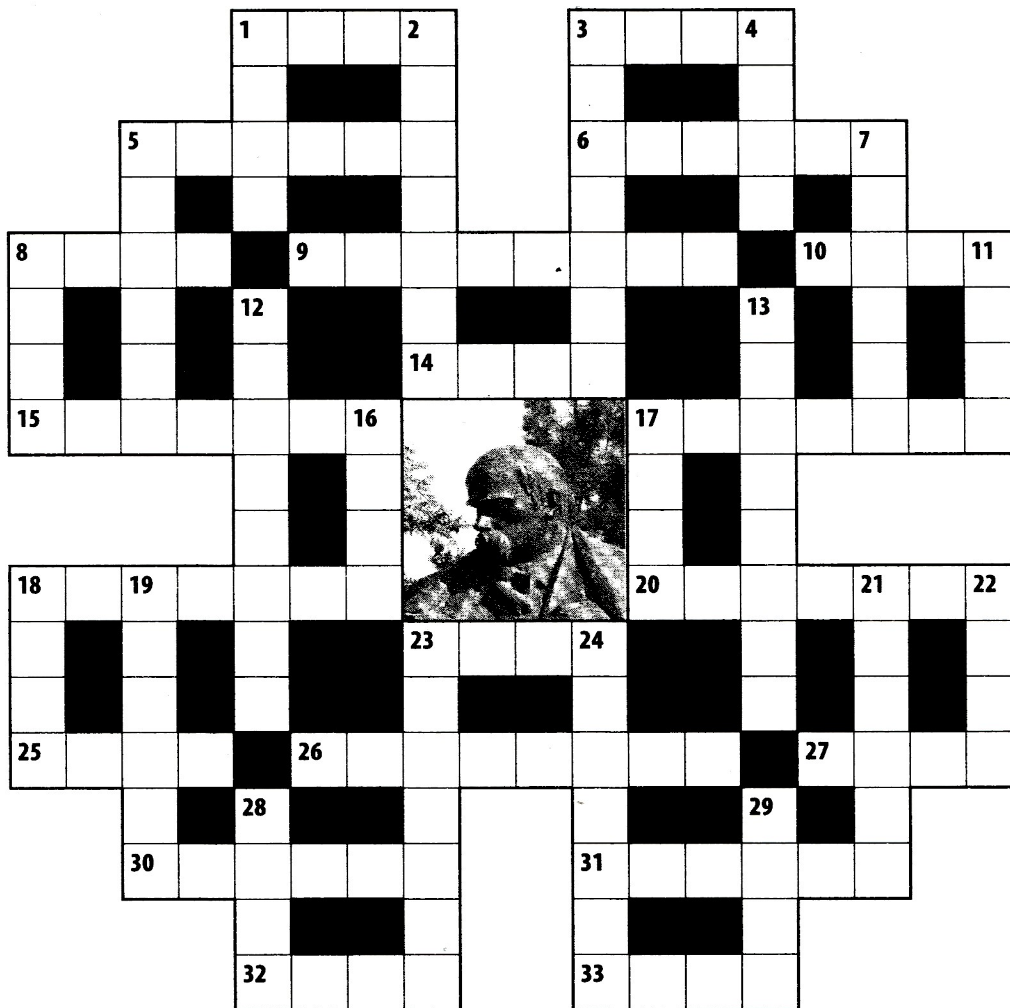
По горизонталі: 2. Український композитор, на Шевченкові тексти написав хори без супроводу «Заповіт», «Мені тринадцятий минало» *(1922)* та низку інших. **6.** «...Та й пішла понад болотом, На ... поглядає» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Неофіти». **7.** Польський

славіст, автор розвідки «Походження слова сингич-огач в поезії Т. Шевченка» *(1958)*. **9.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **11.** Український скульптор, лауреат Шевченківської премії *(1973)*. **12.** Старший лікар Раїмського лазарету, товаришував із Шевченком. **13.** Український літературознавець, автор статей «Шевченко в Почаєві» *(1958)*, «Сатира Т. Г. Шевченка останніх років» *(1961)* та низки інших. **15.** Російська поетеса, твори Шевченка перекладає з 1947 року, її переклади ввійшли до російських видань «Кобзаря» *(1972)* та ін. **16.** Український мистецтвознавець, лауреат Шевченківської премії *(1995)*. **19.** Український художник, автор картин «Минуле. На панщині пшеницю жала» *(1928)*, «Реве та стогне Дніпр широкий...» *(1966)* та ін. **21.** Румунський літературознавець і письменник, автор праць «Творчість Т. Г. Шевченка в народній Румунії» *(1964)*, «Наследие Т. Г. Шевченко в Румынии» *(1964)*. **23.** Поема Т. Шевченка, написана 1847 року на засланні. **24.** Український поет, лауреат Шевченківської премії *(1991)*. **25.** Башкирський письменник, перекладав твори Шевченка та створив образ Кобзаря в поезії «Дорога» *(1939)*. **26.** Обласний центр України, у якому ще 1941 року було встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **30.** Об'єкт релігійного культа, про який Шевченко згадує в поемі «Перусь». **31.** Український живописець, графік і мистецтвознавець, автор картин на Шевченківську тему «Осінь тільки починається» *(на бульварі Шевченка в Києві)*, «Київський бульвар Шевченка і будинок музею Кобзаря» *(1961)*. **32.** Російський письменник, Шевченко товаришував із його сім'єю, вперше згадав його в «Щоденнику» 13.VIII.1857 р. **33.** Італійський живописець, Шевченко згадував його в повістях «Капитанша» та «Прогулка с удовольствием и не без морали». **34.** Поет-імпровізатор і виконавець пісень у казахів, киргизів та деяких інших народів, Шевченко на засланні слухав їхні пісні. **35.** Український мистецтвознавець і археолог, Шевченкові присвятив працю «З артистичної спадщини Шевченка» *(1915)*.

По вертикалі: 1. Український письменник, Шевченко захоплено оцінював його творчість та присвятив йому вірш. **2.** Шотландський поет, Шевченко називав його поетом народним і великим, згадував його в передмові до Кобзаря *(1847)*. **3.** Село Звенигородського повіту Київської губернії (тепер Звенигородського р-ну Черкаської області), Шевченко був тут проїздом 1843 і 1845 роках. **4.** Німецька письменниця, художниця, скульптурка і перекладачка, перекладала твори Шевченка, в 1911 році в Лейпцигу видала книжку «Вибрані вірші Тараса Шевченка». **5.** Інспектор Чернігівської гімназії *(1843–1846)*, у журналі «Москвитянин» *(1843)* опублікував рецензію на поему Шевченка «Гайдамаки». **8.** Українська актриса і співачка, виконала роль Марини в однойменній п'єсі В. Зарудного, веде концертну діяльність, у репертуарі — твори на вірші Шевченка. **10.** Український художник і мистецтвознавець, лауреат Шевченківської премії *(1993)*. **13.** Російський архітектор, Шевченко за його вказівками виконував підготовчі рисунки для розписів плафонів у Великому театрі в Петербурзі. **14.** Прилуцький міський голова, передплатник «Живописної України» Т. Шевченка, був знайомий із поетом. **17.** Канадська англомовна перекладачка й поетеса, перекладала твори Шевченка. **18.** Український поет, Шевченкові присвятив поезії «Вишні», «Шевченко». **20.** «... Хто пішки, верхи на ... — Так аж кишить! Все на охоту, мов гад у ірій, поспіша!» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Єретик». **21.** Татарський письменник і перекладач, перекладав твори Шевченка та присвятив йому статтю «Школа Кобзаря» *(1961)*. **22.** Український художник, його твори на шевченківську тематику: «Арешт» *(1961)*, «Дитинство Тараса» *(1964)* та ін. **23.** Український художник-самоук, автор картини «Тарас Шевченко у Марянському біля дуба» *(1963)*. **27.** Український письменник, Шевченкові присвятив вірш «Тарасове свято» *(1921)*. **28.** Персонаж повісті Шевченка «Наймичка». **29.** Італійський поет, Шевченко згадує його в поемі «Іржавець» та в повісті «Варнак». **30.** Ім'я діда Т. Шевченка по батьку.

КРОСВОРД № 15

По горизонталі: 1. Соціально-побутова поема Т. Шевченка, написана 1844 року в Петербурзі. **3.** Німецька письменниця й перекладачка, перекладала твори Шевченка. **5.** Український різьбяр, серед виконаних робіт — барельєф Т. Г. Шевченка в повний зріст *(1910)*. **6.** Польський поет і перекладач, перекладав твори Шевченка. **8.** Малюнок Т. Шевченка,

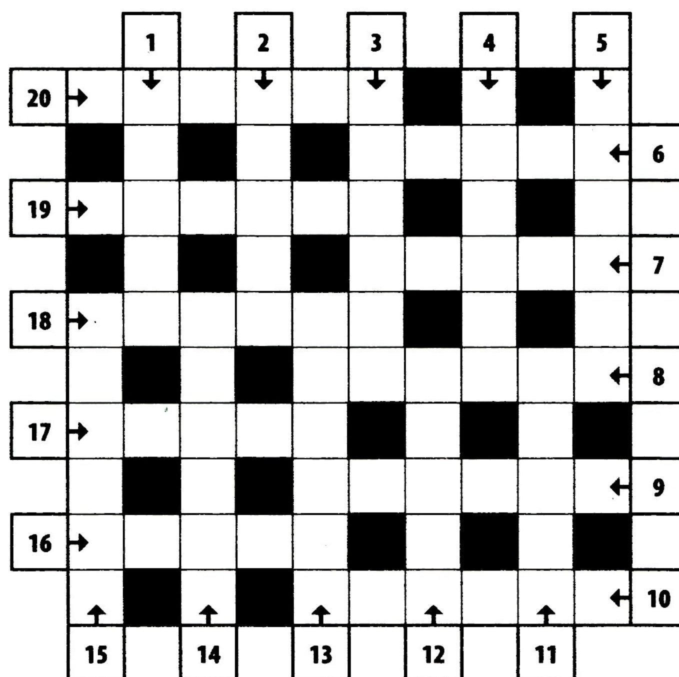

виконаний 1851 року під час Каратауської експедиції. **9.** Кіпрський поет і перекладач, виступив із доповіддю з нагоди 150-річчя з дня народження Шевченка *(1964)* на урочистому засіданні в Товаристві дружби Кіпр — СРСР. **10.** Німецький культурний діяч, опублікував у журналі «Альтанка» *(1862)* статтю «Життя російського поета», яка є першим німецьким біографічним нарисом про життя й творчість Шевченка. **14.** Латиський поет, Шевченкові присвятив поезії «Кобзар» *(1957)*, «Розмова Райніса з Тарасом на засланні» *(1965)* та ін. **15.** Російський соціолог і публіцист, Шевченко згадує його в «Щоденнику» 17.IV.1858 р. **17.** Французький поет, перекладав твори Шевченка. **18.** Повітове місто Нижегородської губернії (тепер місто обласного підпорядкування Нижегородської області) Шевченко їздив до цього міста у вересні 1857 року, про це він записав у «Щоденнику» 24.IX.1857 р. **20.** Ротмістр кавалергардського полку, Шевченко познайомився з ним 1841 року, згадує його поет у «Щоденнику» 2.VII.1857 р. **23.** Український етнограф і археолог, брав участь у виданнях творів Шевченка «Кобзар», *(Т. 1–2. Прага, 1876)* та автор статті «Т. Г. Шевченко і його думка про громадське життя» *(1879)*. **25.** Український бібліограф, автор покажчика «Т. Шевченко. Матеріали до бібліографії. Роки 1903–1921», низку статей надрукував у періодичних виданнях. **26.** Український поет, літературознавець і перекладач, співавтор «Шевченківського словника» (Т.1. 1976) та збірника «Слово про Шевченка» *(1998)*. **27.** Російський художник, мав власний фотографічний салон у Петербурзі, 1858 року зробив фотографію Шевченка. **30.** Американський письменник-романтик, у повісті «Художник» Шевченко згадує про те, що К. Брюллов читав уголос один із його творів. **31.** Поема Т. Шевченка, написана 1848 року на о. Косарал. **32.** «... я на світі без роду, і доля — Стеблина — билина на чужому полі» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Гайдамаки». **33.** Татарський письменник і перекладач, перекладав твори Шевченка та присвятив йому статтю «Школа Кобзаря» *(1961)*.

По вертикалі: **1.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Сліпий». **2.** Поштар Раїмського укріплення, він

здійснював доставку пошти в Раїм і на острів Косарал, а також зворотній зв'язок цих пунктів із зовнішнім світом, Шевченко користувався цим зв'язком під час Аральської експедиції. **3.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, разом із Шевченком служив у Новопетровському укріпленні. **4.** Словенський поет, читав в оригіналі твори Шевченка, його вірші мають певну спільність мотивів із Шевченковими поезіями. **5.** Денщик коменданта Новопетровського укріплення підполковника А. Маєвського, Шевченко бував у домі доброзичливого коменданта, спілкувався і з його денщиком. **7.** Російський художник, навчався в Петербурзькій академії мистецтв *(1859–1872)*, автор картини «Катерина» за однойменною поемою Шевченка *(1886)*. **8.** Білоруський письменник, Шевченкові присвятив вірші «Віснику свободи», «Тарасу», «Кобзареві» *(1964)*. **11.** Словенський літератор, популяризував творчість і поезію Шевченка серед молодих люблінських поетів. **12.** Російський скульптор, автор пам'ятника Шевченкові *(1918)* в Москві, встановленого за ленінським планом монументальної пропаганди. **13.** Український композитор, піаніст і викладач, із 1950 року жив у Чикаго, озвучив вірші понад 70-ти українських поетів, у тому числі й Т. Шевченка. **16.** Український літературно-науковий журнал, виходив у Львові 1865 року, друкували твори української класики, в тому числі Т. Шевченка. **17.** Литовський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив поету статті «Тарас Шевченко — співець України» *(1909)*, «Тарас Шевченко» *(1914)* та ін. **18.** Український художник, за мотивами творів Шевченка написав картини «Світе ясний» *(1961)*, «Легенда про Гамалію»*(1963)* та ін. **19.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1860 року в Стрільні. **21.** Запорізький гетьман *(XVI століття)*, Шевченко згадує його у вірші «У неділеньку у святую». **22.** Український художник, твори на шевченківську тематику: «Арешт» *(1961)*, «Думи мої, думи...» *(1964)* та ін. **23.** Білоруський поет, Шевченкові присвятив вірші «На Шевченковій горі» *(1960)*, «На поклон Тарасу» *(1961)*. **24.** Український музикознавець і композитор, на Шевченкові слова написав солоспів «Чого мені тяжко» *(1939)*, у періодичній пресі *(1961–1965)* надрукував низку статей про історію створення музики до віршів Шевченка. **28.** Український поет-аматор і фольклорист, інсценізував поему Т. Г. Шевченка «Гайдамаки». **29.** Байка Т. Шевченка, написана 1848 року на о. Косарал.

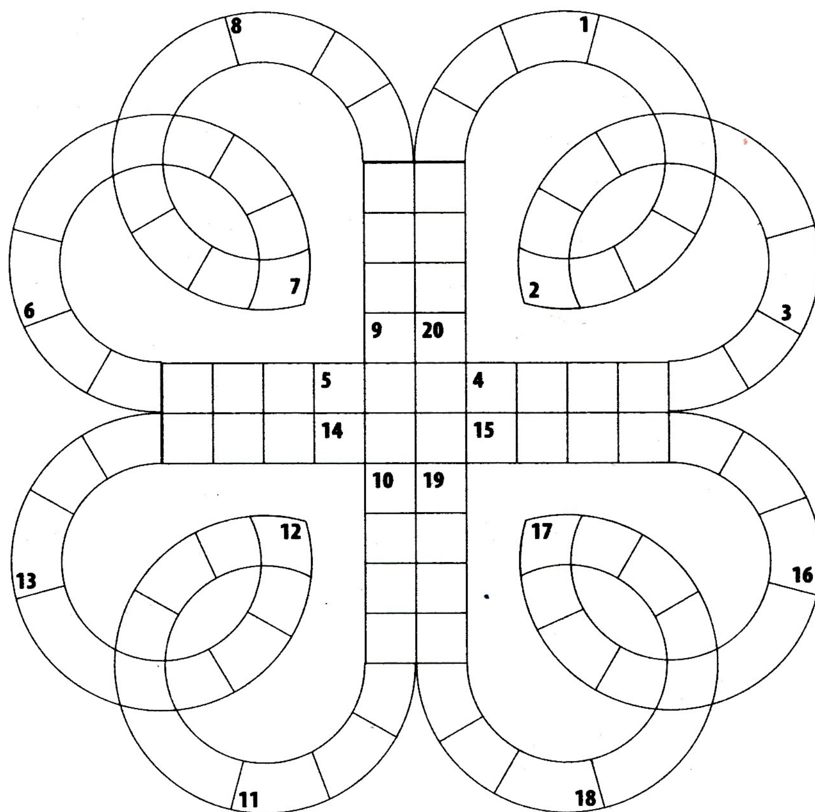
КРОСВОРД № 16 «СТРІЛОЧНИК»

Слова вписують за стрілочкою зліва направо і справа наліво, а також зверху вниз і знизу вверх. **1.** Військове укріплення в Оренбурзькій губернії (тепер місто обласного підпорядкування Оренбурзької області), у якому Т. Шевченко був у 1847 та 1850 роках.

2. Малюнки Т. Шевченка, виконані в серпні 1851 року — місці стоянки Каратауської експедиції. **3.** Татарський поет, перекладач творів Т. Шевченка. **4.** Український письменник, у своїх творах згадує Т. Шевченка, лауреат Шевченківської премії *(1962)*. **5.** Латиський поет, цікавився творчістю Шевченка, перебуваючи на еміграції в Швейцарії 1911 року, просив надіслати йому «Кобзар» Шевченка. **6.** Латиський критик, журналіст і бібліограф, у журналі «Схід» 1900 року опублікував статтю «Тарас Григорович Шевченко». **7.** «З тобою дома. Наготи Старої ... одягти І витопить зимою хату» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «У нашім раї на землі». **8.** Український бібліограф і літературознавець, упорядник збірника документів і матеріалів «Т. Шевченко 1814–1963». **9.** Назва останнього розділу поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **10.** Український художник, народний художник УРСР із 1983 року, кілька картин виконав за творами Т. Шевченка. **11.** Російська народна дитяча казка. **12.** Абхазький письменник, перекладач творів Т. Шевченка та присвятив поету вірш «Великий Тарас» *(1941)* **13.** Ім'я гетьмана України 1654–1657 років, про якого Шевченко згадує в багатьох своїх творах. **14.** «... , Таки земляк наш з Островної, На вахті стоя, Журився сам собі чогось» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Ну що б, здавалося, слова...». **15.** Український художник, створив низку акварелей «Шевченко у Борзні», «Невільники» *(1966)*. **16.** Французький письменник і мандрівник, Шевченко згадує про нього в повісті «Художник». **17.** Український художник театру, виконав оформлення до опери К. Данковича «Назар Стодоля», Львів *(1961)* та ін. **18.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **19.** Повітове місто Волинської губернії (тепер районний центр Рівненської області), Шевченко був тут восени 1846 року. **20.** Український композитор, лауреат Шевченківської премії *(1992)*.

КРОСЧАЙНВОРД **№ 17 «ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ»**

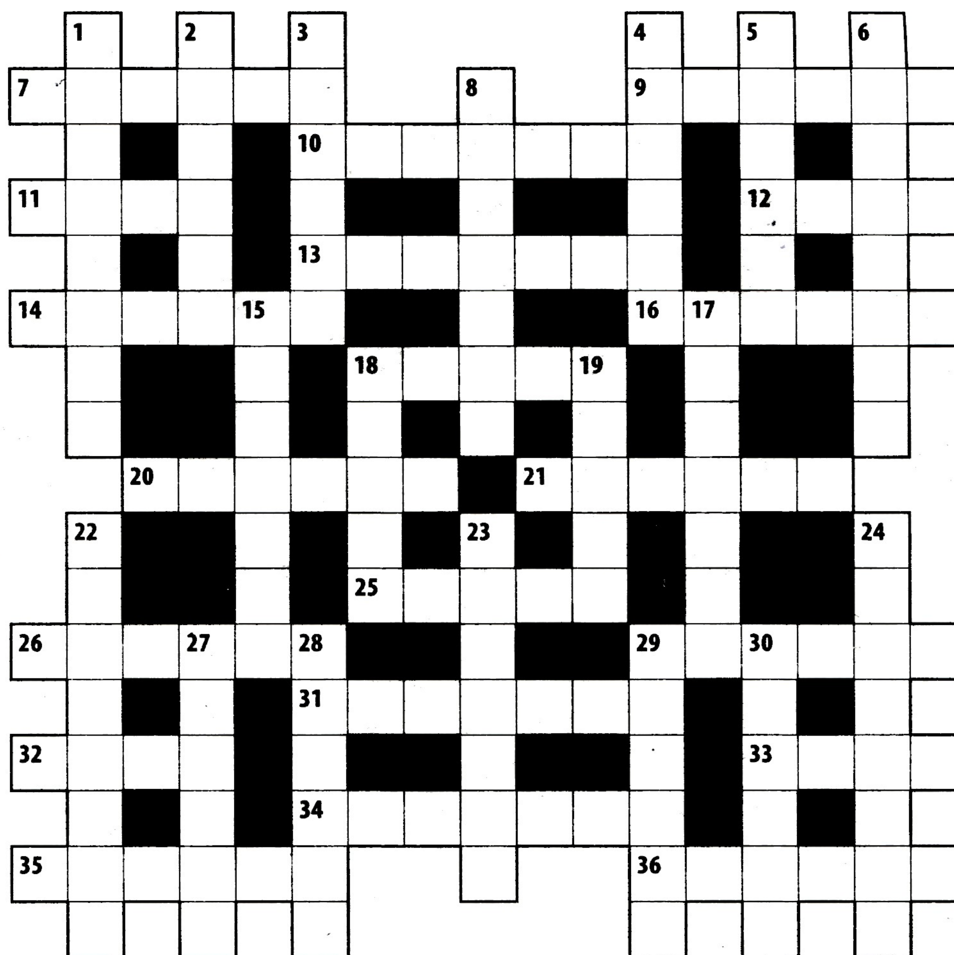
1. Столиця Європейської держави, де 2002 року було споруджено пам'ятник Т. Шевченку. **2.** Узбецький поет і перекладач, переклав узбецькою мовою 12 творів Шевченка. **3.** Командир Нижегородського навчального карабінерного полку, про якого Т. Шевченко згадує в «Щоденнику» 3.X.1857 р. **4.** Український літературно-науковий журнал, виходив

у Львові 1865 р., у якому друкували твори Т. Шевченка. **5.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний під час переходу Аральської експедиції через степ між Орськом і Раїмом 1848 року. **6.** Український композитор, на слова Т. Шевченка написав чоловічий хор, цикл романсів та створив симфонію-думу «Шевченківські образи» *(1964)*. **7.** Повітове місто Самарської губернії (тепер районний центр Оренбурзької області), Шевченко був тут у червні 1847 р. **8.** Угорський письменник і літературознавець, перекладав твори Т. Шевченка та надрукував статтю про поета в газеті «Конституція» *(1915)*. **9.** Дід Т. Шевченка по батьку. **10.** Американсько-польська письменниця й перекладачка, перекладала твори Шевченка. **11.** Вірменський поет, Шевченкові присвятив статтю «На могилі Тараса Шевченка» *(1939)*, автор передмови до вірменського видання «Кобзаря» *(1954)* **12.** Російський композитор, пам'яті Шевченка присвятив Другу симфонію. **13.** Герой Вітчизняної війни 1812 р., генерал-майор, в автобіографії Шевченко писав, що в дитинстві перемальовував зображення різних героїв, зокрема і його. **14.** Український художник, твори на шевченківську тематику: «Арешт» *(1961)*, «Думи мої, думи», «Дитинство Тараса» *(1964)*. **15.** Російський письменник і перекладач, перекладав поезію Шевченка, «Кобзар» в його перекладі видано у 1934 і 1935 роках. **16.** Французький письменник-реаліст. Його Шевченко згадує в повісті «Музикант». **17.** Український літературознавець, Шевченкові присвятив праці «Реалізм Шевченка» *(1951)*, «Т. Г. Шевченко. Життя і творчість» *(1959)* та ін. **18.** Повість Т. Шевченка, написана 1853 року в Новопетровському укріпленні. **19.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка». **20.** Підполковник Уральського козачого війська. Шевченко познайомився з ним 1847 року одразу після прибуття до Оренбурга, його ім'я не раз згадує поет у листах.

КРОСВОРД № 18

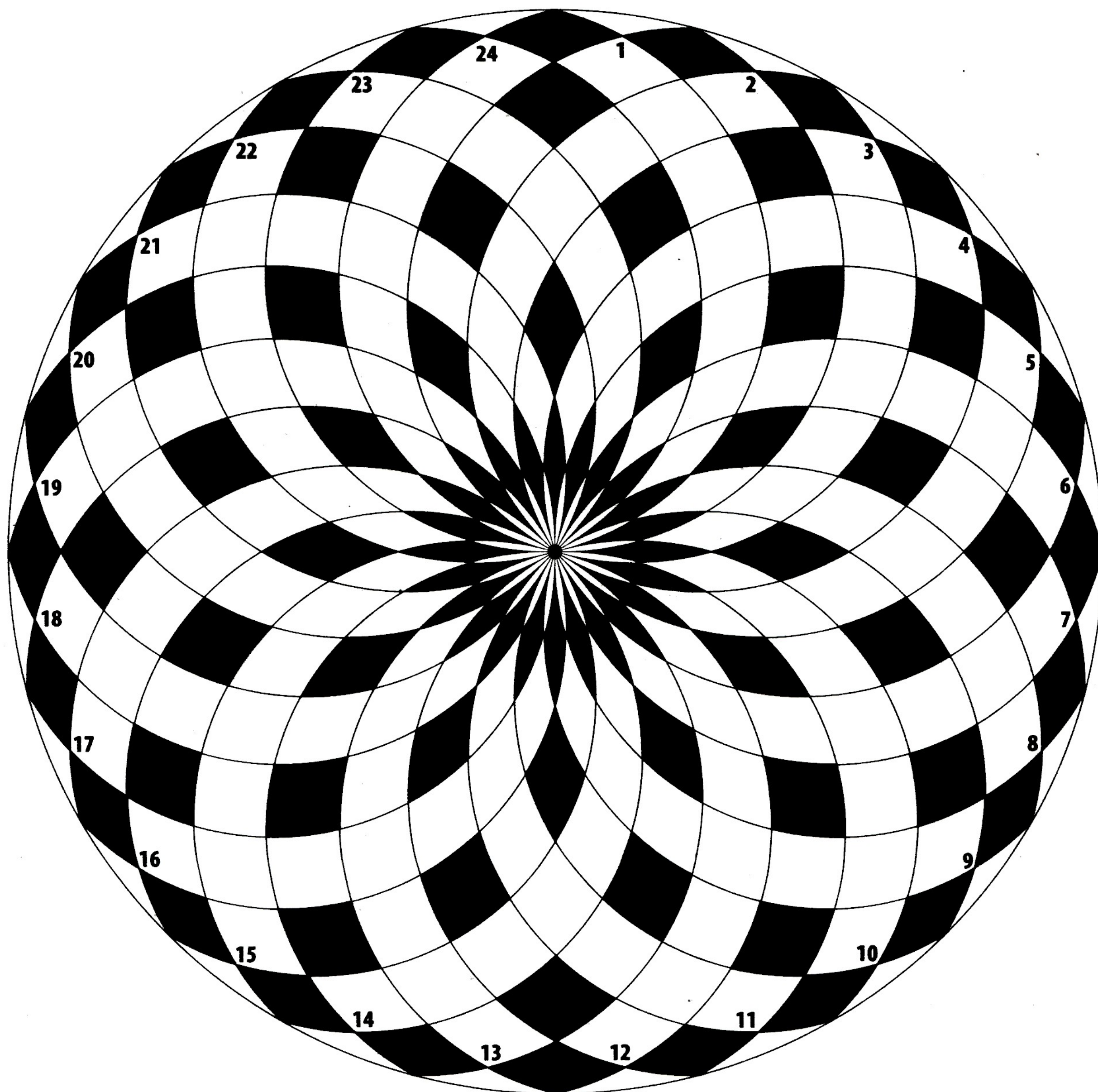
По горизонталі: **7.** Озеро в Росії, яке Т. Шевченко згадує у вірші «Юродивий». **9.** Російський поет і публіцист, про один із його нарисів Шевченко згадав у повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **10.** Українська бандуристка і викладач, у її репертуарі переважали пісні на вірші Т. Шевченка. **11.** Академічний службовець при академіку К. М. Берє, Шевченко познайомився з ним 1853 року під час першого перебування експедиції Бера у Новопетровському укріпленні. **12.** Російська письменниця, у співавторстві з О. Дейчем написала повість «Тарас Шевченко» *(1939)*, авторка оповідання «Він жив у нашому місті» *(1964)*. **13.** Український бандурист і хоровий диригент, у репертуарі всіх колективів, де він працював, були пісні на вірші Т. Шевченка. **14.** Учений і громадський діяч, у студентські роки й пізніше цікавився творчістю Шевченка, завжди був присутнім на урочистостях, присвячених поету. **16.** Поема Т. Шевченка, написана 1848 р. в Орській фортеці. **18.** Український хормейстер, лауреат Шевченківської премії *(1978)*. **20.** Кубинський письменник, художник і перекладач, перекладав твори Шевченка, 1964 року виступив із промовою на Міжнародному форумі діячів культури, присвяченому 150-річчю з дня народження поета. **21.** Рядовий 5-го Оренбурзького лінійного батальйону, який разом із Шевченком був відряджений 1848 року на Аральське море. **25.** Український письменник і критик, Шевченкові присвятив статтю «Кілька схвильованих уваг про генія» *(1838)*. **26.** Український актор, лауреат шевченківської премії *(1993)*. **29.** Грузинський драматург; Шевченкові присвятив драматичну поему «День Кобзаря» і вірш «Будеш сяяти людству» *(1961)*. **31.** Швейцарський живописець, автор портрета І. Рєпіна, із якого Шевченко 1843 року виконав дві копії. **32.** Російська письменниця, Шевченкові присвятила автобіографічне оповідання «Новий пам'ятник» *(1939)* та декілька статей. **33.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1853 року під час Каратауської експедиції. **34.** Український скульптор, автор погруддя Шевченко *(1939)* та ювілейної медалі до 125-річчя з дня народження поета *(1939)*. **35.** Старший брат Т. Шевченка. **36.** Містечко Уманського повіту Київської губернії (тепер районний центр Черкаської області), Шевченко був тут 1845 р.

По вертикалі: **1.** Картина, що її намалював Шевченко влітку 1842 року в Петербурзі. **2.** Український композитор, на вірші написав романси «Як би мені черевики», «Зацвіла в долині « *(1962р.)* та інші. **3.** Російський композитор, на слова Шевченка написав музику «Реве та стогне Дніпр широкий». **4.** Підпоручик 1-го лінійного батальйону окремого

Оренбурзького корпусу, у 1850–1852 роках служив у Новопетровському укріпленні, де Шевченко й познайомився з ним та намалював його портрет. **5.** Французький письменник, критик і публіцист, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Тарас Шевченко. Поет України і свободи» *(1939)*. **6.** Капітан-лейтенант, 1847 року почав вивчення Аральського моря на шхуні «Николай», Шевченко зустрівся з ним зимою 1849–1850 роках в Оренбурзі після завершення робіт описової експедиції. **8.** Гірничий інженер, поручик, очолював Каратауську експедицію, у якій брав участь Шевченко 1851 році. **15.** Український скульптор, автор пам'ятників Шевченкові в Палермо *(Канада, 1950 рік)*, у Донецьку *(1954)*, у с. Моринцях *(1956)* та ін. **17.** Фельдфебель 1-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, Шевченко з вдячністю згадував його в «Щоденнику» 16.VI.1857 року. **18.** Російський скульптор, Шевченко знав його ще в роки навчання в Петербурзькій академії мистецтв, були в дружніх стосунках. **19.** Швейцарський письменник, із яким листувалась В. Рєпніна і якому розповідала про свої почуття до Шевченка. **22.** Український та угорський історик, літературознавець і перекладач, у своїй статті «Короткий нарис історії української літератури» докладно ознайомив угорських читачів із біографією і творчістю Шевченка. **23.** Молодший лікар 46-го флотського екіпажу, що базувався в Астрахані, зустрічав Шевченка в Астрахані, згадує його поет у «Щоденнику» 23.VIII.1857 року. **24.** Одна з гілок давньоримського патриціанського роду, яку Шевченко згадує в поемі «Неофіти». **27.** Учасник Великої Вітчизняної війни. Під час визволення Варшави знайшов на руїнах міської бібліотеки «Кобзар» Т. Шевченка, виданий 1876 року в Празі, з ним він не розлучався до кінця війни, а потім передав до Полтавського краєзнавчого музею. **28.** Абхазький письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Абхазький народ шанує пам'ять поета» *(1939)*. **29.** Грузинський критик і літературознавець, співавтор праці «З історії культурних взаємин Грузії та України», у якій значну увагу приділено творчості Шевченка. **30.** Вождь гуннів із 434 року. Шевченко згадав його в поемі «Єретик».

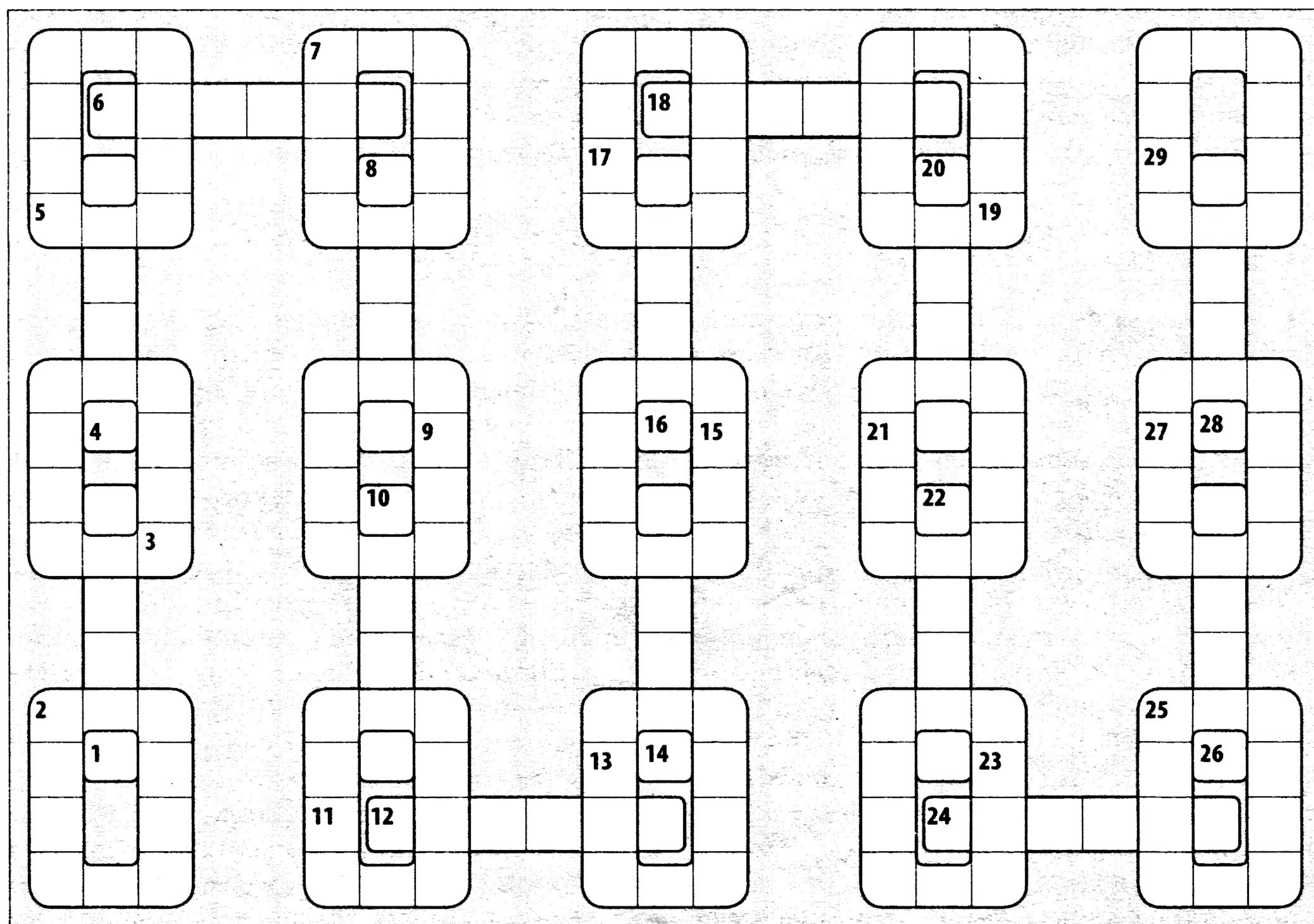
КРОСВОРД № 19 «РОЗЕТКА»

1. Поема Т. Шевченка, написана 1842 року. **2.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1845 року в Переяславі. **3.** Французький письменник, Шевченко згадує про нього в повісті «Художник». **4.** Обласний центр Росії, Шевченко був тут 1857 р., повертаючись із заслання. **5.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 року в Києві. **6.** Узбецька поетеса, перекладала твори Шевченка. **7.** Німецький літературознавець, присвятив Шевченкові статтю «Тарас Шевченко» *(1878)*. **8.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1993)*. **9.** Український режисер, поставив сатиричну комедію «Сон» за поемою Шевченка та його драму «Назар Стодоля» *(1939)*. **10.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1976)*. **11.** Село Переяславського повіту Полтавської губернії (знесено в зв'язку зі спорудженням Канівської ГЕС), Шевченко був у цьому селі 1859 року. **12.** Український скульптор, автор пам'ятника Т. Шевченку в Нью-Йорку *(1970)*. **13.** Дружина О. Станкевича, Шевченко згадує про неї в «Щоденнику» 19.III.1858. **14.** Ад'ютант Нижегородського військового губернатора, Шевченко познайомився з ним 1857 року і згадав у «Щоденнику» 18.XI.1857 р. **15.** Польський поет і перекладач, перекладав твори Шевченка польською повою. **16.** Село на Миргородщині Полтавської області, Шевченко відвідав це село 1845 р. **17.** Українська письменниця

і перекладачка, Шевченкові присвятила статті: «Риси Шевченкової вдачі» *(1966)*, «Тарас Шевченко — самостійна Україна» *(1982)* та ін. **18.** Лірник, у репертуарі якого були пісні на слова Т. Шевченка. **19.** Диригент, лауреат Шевченківської премії *(2001)*. **20.** Український мовознавець, створив узагальнювальну працю «Т. Г. Шевченко в історії української літературної мови» *(1964)*. **21.** Російський письменник-публіцист, ініціатор видання збірника «Новые стихотворения Пушкина и Шевченко» (Лейпциг, 1859). **22.** Поручик 5-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, очолював етапну команду, з Оренбурга до Орська, у складі якої був і Шевченко. **23.** Російський мистецтвознавець, автор книг «Тарас Шевченко» *(1962)*, «Спадщина Т. Г. Шевченка — художника» *(1964)*. **24.** Рядовий, товариш по службі поета в Раїмському укріпленні *(1848–1849 рр.)*, був звільнений зі служби одночасно з Шевченком.

КРОСВОРД **№ 20**

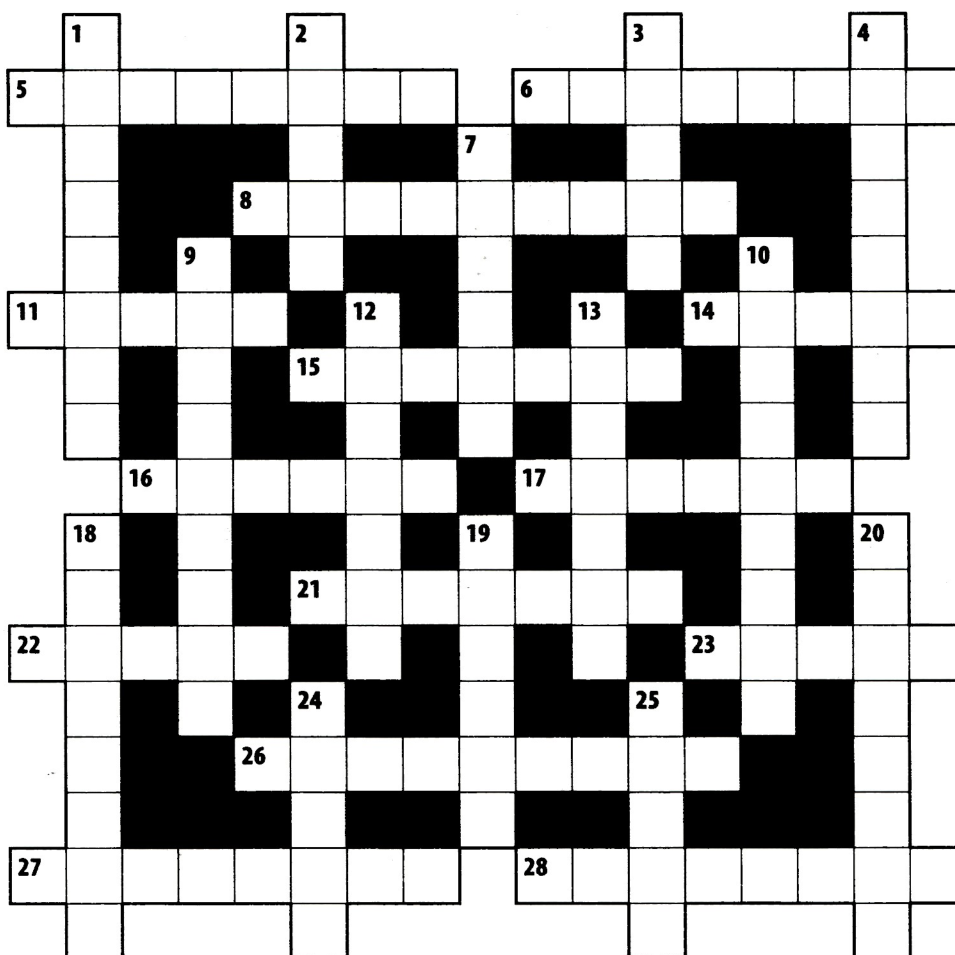
1. Старший брат Т. Шевченка. **2.** Управитель Кирилівського маєтку пана Енгельгардта. Шевченко згадує його в листі до брата Микити *(15.XI.1839)*. **3.** Російський письменник, який виявляв інтерес до творчості Шевченка, переклав деякі поезії поета. **4.** Балада Т. Шевченка, написана 1839 року в Петербурзі. **5.** Останній Ассірійський цар *(VII ст. до н. е.)*, Шевченко згадує його в поемі «Юродивий». **6.** Угорський літературознавець і перекладач, Шевченкові присвятив статтю «Шевченко — великий поет українського народу» *(1954)*. **7.** Український співак, лауреат Шевченківської премії *(1993)*. **8.** Народна вишивальниця, автор вишитого портрета Т. Шевченка *(1987)*. **9.** Українська акторка, лауреат Шевченківської премії *(1971)*. **10.** Поема Т. Шевченка, написана 1848 року на острові Косарал. **11.** Хорватський поет, був редактором часопису «Надія», у якому друкували твори Шевченка *(1895)*. **12.** Обласний

центр України, у якому 1971 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **13.** Український поет, Шевченкові присвятив поему «Дума про ковані мечі» *(1964 р.)* та низку віршів. **14.** Український композитор написав музику до низки творів Т.Шевченка. **15.** Український актор, співак і режисер, співав у опері М. Аркаса «Катерина» за твором Шевченка. **16.** Журналіст, автор низки публікацій у пресі про підготовку до відзначення 150-річчя від дня народження Т. Шевченка. **17.** Оренбурзький генерал-губернатор і командир окремого Оренбурзького корпусу, Шевченко згадав його в «Щоденнику» *(19.VI.1857)*. **18.** Український співак-бандурист, у репертуарі його багато пісень на вірші Т. Шевченка. **19.** Українська поміщиця, Т. Шевченко познайомився з нею в її маєтку в с. Мойсівці на балу. **20.** Районний центр Тернопільської області, у якому 1993 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **21.** Український режисер і театрознавець, поставив оперу «Катерина» за поемою Шевченка *(1933)*. **22.** Російський поет і перекладач, Шевченко згадав його в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали» як перекладача «Іліади». **23.** Один із керівників Радомської конфедерації *(1767)*, Шевченко згадав про нього в «Інтродукції» до поеми «Гайдамаки». **24.** Польський славіст, про Шевченка писав у «Нарисі історії української літератури» *(1970)*. **25.** Український і польський письменник і журналіст, Шевченкові присвятив статтю «Шевченко і Галицька Русь» *(1886)*. **26.** Український педагог і культурний діяч Кирило-Мефодіївського товариства, знайомий Шевченка, якого поет згадав у «Щоденнику» *(13.IX.1857)*. **27.** Ім'я дружини Миколи I, яку Т. Шевченко змалював у поемі «Сон» та інших творах. **28.** Вірменський письменник, популяризатор творчості Шевченка, присвятив йому статтю «Наш Шевченко» *(1961)*. **29.** Італійський живописець, Шевченко згадує його в «Щоденнику» *(2.X.1857)* та в повістях «Варнак» і «Художник».

КРОСВОРД № 21

По горизонталі: 5. Казахський художник, Шевченкові присвятив картину «Колишня фортеця Раїм, де Шевченко перебував на засланні» *(1954)* та ілюстрував твори поета. **6.** Одна з гілок давньоримського патриціанського роду, Шевченко згадує її в поемі «Неофіти». **8.** Повість Шевченка, написана в Новопетровському укріпленні 1855 р. **11.** Російська письменниця, перекладала твори Шевченка та присвятила вірш «Тарас Григорович Шевченко» *(1961)*. **14.** Український живописець, автор пейзажних творів «Вид на Дніпро з Тарасової гори» *(1950р.)*, «Пейзаж у селі Шевченкову» *(1961р.)* та ін. **15.** Інженер-майор відомства шляхів, Шевченко познайомився з ним у Петербурзі та зустрівся в Нижньому Новгороді. **16.** Український художник, його твори на шевченківську тематику: «Не скує душі живої...» *(1961)*, «Прометей» *(1961)* та низка інших. **17.** Український хореограф, лауреат Шевченківської премії *(2000)*. **21.** Російський історик, журналіст і публіцист, у журналах позитивно писав про творчість Шевченка, 1858 року зустрічався з поетом. **22.** Член Кирило-Мефодіївського товариства, знайомий Шевченка. **23.** Шведський учений-славіст, поет, перекладав твори Шевченка та присвятив йому працю «Тарас Шевченко. Життя українського поета» *(1916)*. **26.** Поема Т. Шевченка, написана 1841 року в Петербурзі. **27.** Український літературознавець, автор праць «Тарас Григорович Шевченко» *(1957)*, «Тарас Шевченко і його сучасники» *(1962)*. **28.** Російський скульптор, автор пам'ятника Шевченкові в Москві *(1918)*, встановленого за ленінським планом моментальної пропаганди.

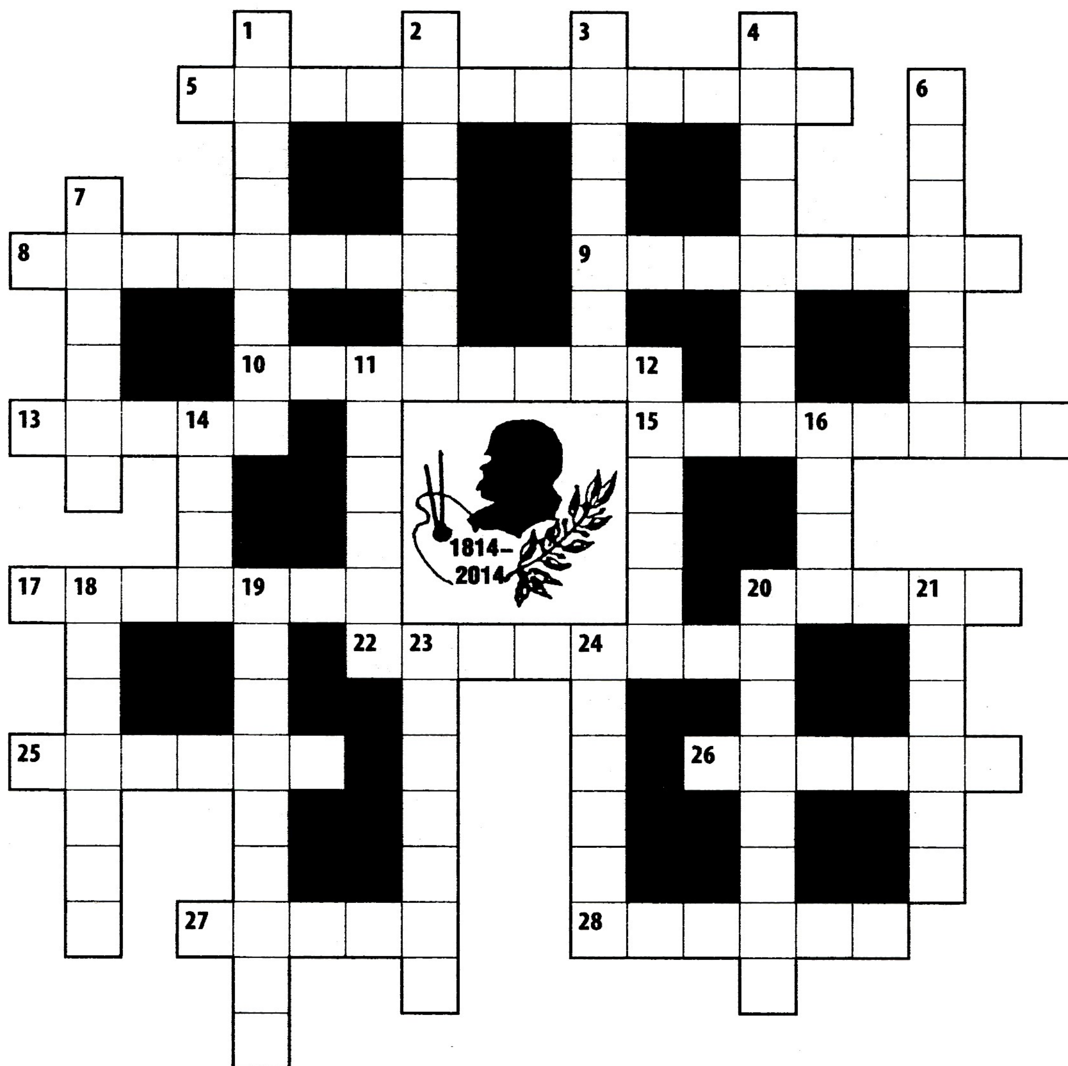
По вертикалі: 1. Український кінорежисер і письменник, згадки про Шевченка та його творчість є в записних книжках, щоденниках і статтях. **2.** Сучасна назва міста Шевченко на півострові Мангишлак (Казахстан). **3.** Оренбурзькі знайомі Шевченка, чиновник Оренбурзької Провіантської комісії та його сім'я. **4.** Український маляр, поет і мистецтвознавець, очолював комісію зі спорудження пам'ятника Кобзареві в Сумах *(1926)*, створив офорт «Хата на Тарасовій горі» *(1911)*. **7.** Балкарський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив йому статтю «Великий Кобзар» *(1939)*. **9.** Поема Т. Шевченка, написана 1845 року в с. Мар'їнське. **10.** Поема Т. Шевченка, написана1848 року на о. Косарал. **12.** Український живописець, автор картини «5 квітня 1847 року», на якій зображено Шевченка на переправі перед арештом. **13.** Містечко Черкаського повіту Київської губернії (тепер село Канівського району Черкаської області), Шевченко був тут 1859 року.

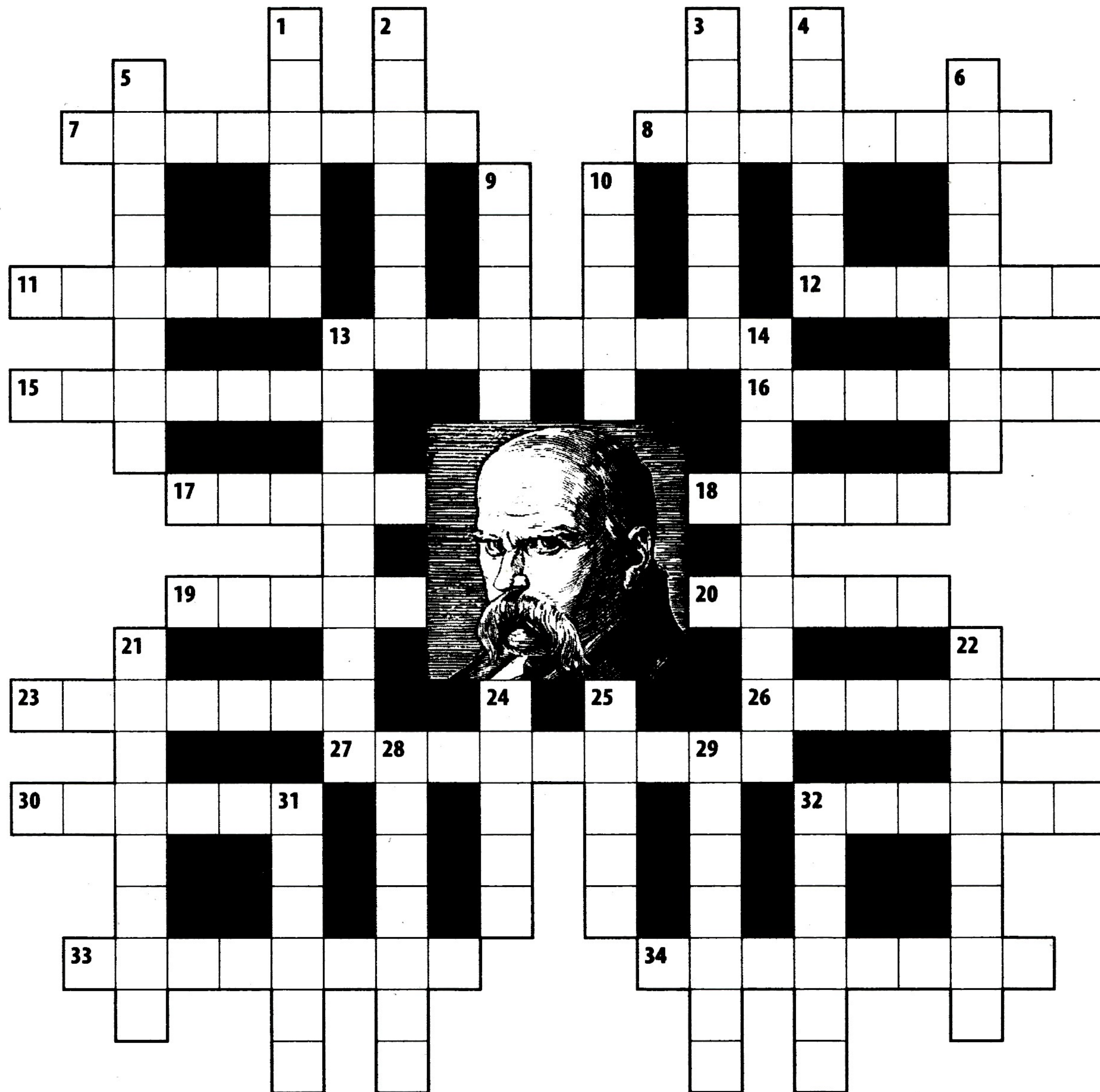
18. Американський політичний діяч, Шевченко згадував про нього в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **19.** Районний центр Запорізької області, у якому 1964 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **20.** Український критик і літературознавець, лауреат Шевченківської премії *(1988)*. **24.** Угорський письменник, перекладач і журналіст, перекладав твори Шевченка та присвятив йому низку статей. **25.** Районний центр Львівської області, у якому 1961 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку.

КРОСВОРД № 22

По горизонталі: 5. Український літературознавець, автор праць «Народ і слово Шевченка» *(1961)*, «Гуманізм Шевченка і наша сучасність» *(1964)* і низку інших. **8.** Англійський письменник, Шевченко в повісті «Художник» схвально відгукувався про його творчість. **9.** Український художник декоративно-ужиткового мистецтва, його твори на шевченківські теми: «Т. Г. Шевченко», барельєф *(1961)*, декоративна тарілка «Титарівна» *(1963)* та низка інших. **10.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1985)*. **13.** Український живописець, автор картин «Т. Г. Шевченко читає вірші кріпакам» *(1961)*, «Могила Т. Г. Шевченка» *(1963)* та ін. **15.** Краєзнавець, учитель із с. Бербениці Лохвицького р-ну Полтавської області, автор статті «Кобзар на Лохвиччині» *(1980)*. **17.** Український письменник, присвятив Шевченкові драматичну поему «Спалах уночі» *(1965)* та кілька віршів. **20.** Молдавський поет, перекладав твори Шевченка та згадував Кобзаря у своїх поезіях. **22.** Іспанський живописець, Шевченко високо цінував його твори, згадує про нього в повісті «Художник». **25.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1860 року у Стрєльні. **26.** Болгарський письменник і перекладач, переклав твори Шевченка. **27.** Український письменник, діяч української еміграції в Канаді, автор книжки про юнацькі роки Шевченка «Весь світ моє село». **28.** Балада Т. Шевченка, написана 1839 року в Петербурзі.

По вертикалі: **1.** Російський та український літературознавець, у книжці «Герцен і Україна» розглянув взаємини між О. Герценом і Т. Шевченком. **2.** Російський поет, твори якого читав Шевченко, про це він згадує в повісті «Капитанша». **3.** Рисунок Шевченка, виконаний 1851 року під час Каратауської експедиції. **4.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1846 року на Київщині. **6.** Український драматург, критик і режисер, у своїй п'єсі «Реве та стогне Дніпр широкий» *(1939)* використав уривки з творів Шевченка. **7.** Предводитель дворянства Нижегородської губернії, знайомий Шевченка, про нього поет згадує в «Щоденнику» 28.01.1858. **11.** Туркменський поет і перекладач, переклав туркменською мовою понад 40 творів Шевченка. **12.** Український письменник і театрознавець, автор статей: «Про драматичні твори Шевченка» *(1937)*, «Шевченко і Щепкін» *(1938)* та низки інших. **14.** Французька письменниця, автор нарису «Російські селянські поети» *(1882)*, більшу частину якого присвятила аналізові життя й творчості Шевченка. **16.** Співак, виконавець вокального квартету «Явір», лауреат Шевченківської премії *(1985)*. **18.** Український бандурист і хоровий диригент, у репертуарі колективів, де він працював, були пісні на вірші Т. Шевченка. **19.** Український художник, 1838 року познайомився з Шевченком, став одним із його найближчих друзів, жили на одній квартирі в Петербурзі. **20.** Казахський художник, автор творів на шевченківські теми «Шевченко у степу» *(1961)*, «Шевченко серед козаків» *(1964)* та ін. **21.** Учителька української мови, вишивальниця, вишила декілька портретів Т. Шевченка. 23. Служитель Петербурзької академії мистецтв, в останні роки життя Шевченка він доглядав його квартиру-майстерню, допомагав поету по господарству. **24.** Місто на півночі Росії, де 2005 р. встановлено пам'ятник Т. Шевченку.

По горизонталі: 7. Картина, яку намалював Шевченко влітку 1842 р. в Петербурзі. **8.** Українська майстриня декоративного розпису, її твори на шевченківську тематику: декоративне панно з силуетом Шевченка *(1961)*, ювілейна ваза з портретом Шевченка *(1964)* та інші. **11.** Поема Т. Шевченка, написана 1843 р. в Яготині. **12.** Вірменський літературознавець, Шевченкові присвятила статті «Серце України» *(1961)*, «Співець братерства» *(1964)* та ін. **13.** Український актор і кінорежисер, створив образ Шевченка у фільмі «Тарас Шевченко» *(1951)*. **15.** Український різьбяр, лауреат Шевченківської премії *(1982)*. **16.** Місто в Італії, яке Шевченко згадує в поемі «Неофіти». **17.** Український композитор і музикознавець, авторка вокальних творів на тексти Шевченка: романсів «Сирітка» *(1961)*, «Вітер в гаї» *(1962)* та інші. **18.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **19.** Вірш Т. Шевченка з циклу «В казематі». **20.** Малюнок Т. Шевченка за поемою О. Пушкіна «Полтава», виконаний 1840 р. в Петербурзі. **23.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1969)*. **26.** Чеський і словацький філолог і історик, якому Шевченко присвятив поему «Єретик». **27.** Грузинський літературознавець, у журналі «Театр і життя» *(1914)* опублікував статтю «Поезія Т. Г. Шевченка». **30.** Український літературознавець, творчості Шевченка присвятив праці «Шевченко і Західна Україна» *(1969)*, «Твори Т. Шевченка на західноукраїнській сцені» *(1972)* та ін. **32.** Український художник,

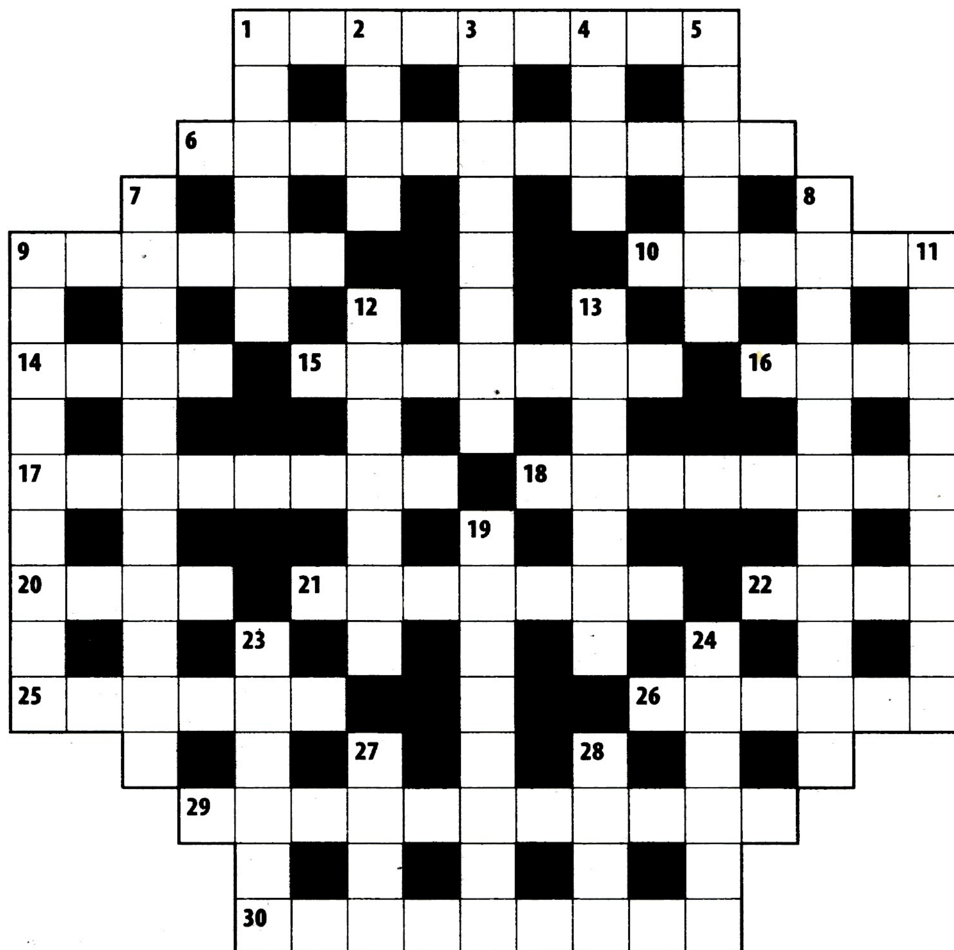
лауреат Шевченківської премії *(1997)* за цикл картин «Шевченкіана». **33.** Балада Т. Шевченка, написана 1841 р. в Санкт-Петербурзі. **34.** Повість Т. Шевченка, написана 1885 р. в Новопетровському укріпленні.

По вертикалі: 1. Поема Т. Шевченка, написана 1848 р. на о. Косарал. **2.** «...Козацьке ... похожає В киреях чорних» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Гайдамаки». **3.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1851 р. під час Каратауської експедиції. **4.** Український письменник, присвятив Шевченкові оповідання «Остання подорож» — про перебування поета в Україні 1859 р. **5.** Повість Т. Шевченка, написана 1852 р. в Новопетровському укріпленні. **6.** Два малюнки Шевченка, виконані 1851 р. під час Каратауської експедиції. **9.** Латиська поетеса і перекладачка, переклала латиською мовою близько 20 творів Шевченка. **10.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка». **13.** Російський письменник і літературознавець, Шевченкові присвятив близько 30 книжок, лауреат Шевченківської премії *(1994)*. **14.** Повість Т. Шевченка, написана в Новопетровському укріпленні 1855 р. **21.** Іспанський поет, 1964 року відвідав Україну, брав участь у роботі Міжнародного форуму, присвяченого 150-річчю з дня народження Т. Шевченка, у Каневі виголосив «Слово на Тарасовій горі». **22.** Балада Т. Шевченка, написана 1837 р. в Петербурзі. **24.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **25.** «...Хто серце чистее нагріє ... любові, хто такій?» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «І станом гнучким і красою». **28.** Український художник, автор картини «В казематі *(Т. Шевченко)*, лауреат Шевченківської премії» *(1994)*. **29.** «...І я серцем До вас не ... » *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Три літа». **31.** Каракалпацький актор, перший на каракалпацькій сцені створив образ Шевченка у виставі «Бердах» *(1952)*. **32.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Сліпий».

КРОСВОРД № 24

По горизонталі: 1. Поема Т. Шевченка, написана 1848 р. на о. Косарал. **6.** Російський літературний і політичний журнал, що виходив у 1836–1866 роках у Петербурзі, друкували твори Шевченка «Наймичка», «Гайдамаки» *(1860)* та ін. **9.** Член «Братства Тарасівців», заснованого в Полтаві, займався пропагандою національно-визвольних ідей та творчості Шевченка серед селян. **10.** Татарський письменник, переклав поему Шевченка «Гайдамаки» *(1953)*. **14.** Словенський поет, був обізнаний із творчістю Шевченка, його вірші мають певну спільність мотивів із шевченковими поезіями. **15.** Татарський актор і перекладач, переклав твори Шевченка. **16.** Український архітектор, лауреат Шевченківської премії *(1978)*. **17.** Болгарський письменник, публіцист і перекладач, у книжці своїх поезій і перекладів «Новоболгарска сбирка» *(1863)* в окремому розділі під назвою «Гусляр Тараса Шевченка» вмістив і перші переклади творів Шевченка. **18.** Персонаж п'єси Т. Шевченка «Никита Гайдай». **20.** Культурно-громадський діяч Гадяцького району на Полтавщині, разом з Оленою Пчілкою влаштовував шевченківські вечори з доповідями і співом пісень на вірші Великого Кобзаря. **21.** Англійський славіст і перекладач, Шевченкові присвятив нарис «Тарас Шевченко: людина і символ» *(1951)*. **22.** Американський письменник і художник, добре знав творчість Шевченка, високо цінував його художні й поетичні твори, 1961 р. виступив на шевченківському вечорі в Нью-Йорку. **25.** «...Це той перший, що розпинав нашу Україну, А ...доконала Вдову сироту» *(пропущене слово)*. Комедія Т. Шевченка «Сон». **26.** Польський літератор і видавець. 1860 р. у журналі «Віленський кур'єр», редактором якого він був, опублікував статтю Л. Совінського про Шевченка. **29.** Український сценарист, лауреат Шевченківської премії *(1986)*. **30.** Грузинський літературознавець, Шевченкові присвятив статтю «Поезія Т. Г. Шевченка» *(1914)*.

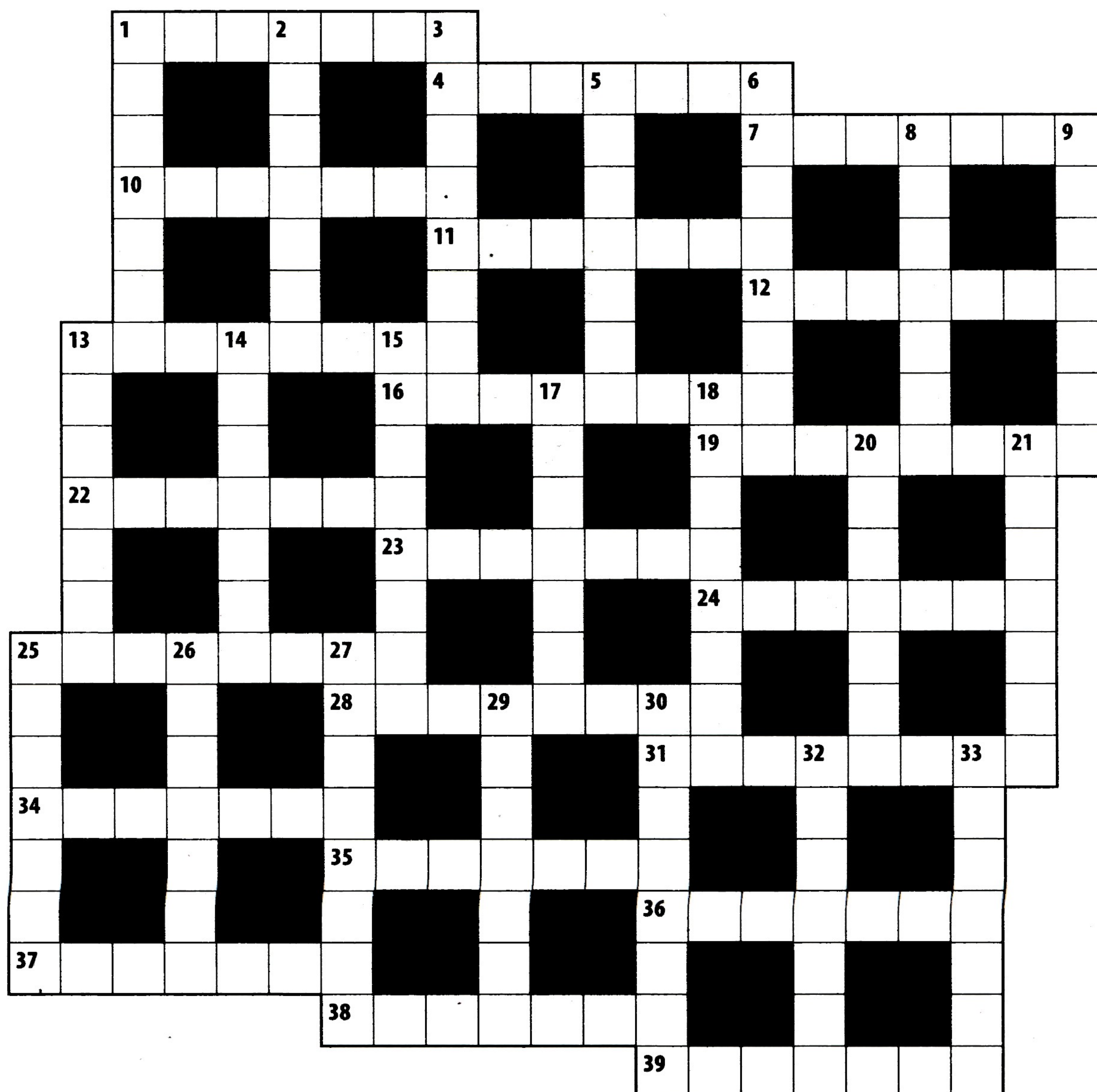
По вертикалі: 1. Персонаж поеми Т. Шевченка «Наймичка». **2.** Матрос, учасник експедиції з вивчення Аральського моря, разом із Шевченком провів на шхуні «Константин» обидві навігації *(1848, 1849)*. **3.** Український літератор, редактор львівських видань творів Шевченка «Вибір поезій для народу» *(ч. 1–2.1894)*, «Поезії» *(1902)*, «Твори» *(1907 і 1912)*. **4.** Алкогольний напій, який Шевченко згадує у вірші «Чернець». **5.** Сучасна назва міста Гур'єва, у якому Шевченко був проїздом у жовтні 1850 року. **7.** Український

художник, твори його на шевченківські теми: «Допит Т. Г. Шевченка у шефа жандармів Орлова» *(1939)*, графічні ілюстрації до поеми Шевченка «Гайдамаки» та інші. **8.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1982)*. **9.** Хакаський письменник, перший перекладач поезій Шевченка хакаською мовою. **11.** Англійський педагог, Шевченко згадує його в повісті «Капитанша». **12.** Український письменник в публіцистичних статтях часто згадував Шевченка, цитував його твори, присвятив поету статтю «Світла й тіні. До 34-х роковин із дня смерті Т. Г. Шевченка» *(1895)* та ін. **13.** Посол США в Україні, 9 березня 1993 року взяв участь в урочистостях із нагоди 179-ї річниці від дня народження Т. Г. Шевченка, поклав квіти до монумента поета. **19.** Дачне селище Петергофського повіту Петербурзької губернії (тепер у складі Санкт-Петербурга), Шевченко їздив сюди на дачу Н. Забіли й Кулішів улітку 1860 р. **23.** Прапорщик 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, Шевченко познайомився з ним у Новопетровському укріпленні, товаришували. **24.** Назва міста в Туреччині, яке Шевченко згадує у вірші «Іван Підкова». **27.** Римський байкар, Шевченко в повісті «Капитанша» згадував його байки. **28.** Український скульптор, автор пам'ятника Т. Шевченку в м. Одеса (поблизу військового санаторію).

КРОСВОРД № 25

По горизонталі: 1. Український режисер-постановник, лауреат Шевченківської премії *(2008)*. **4.** «...Не кидай нас знову Не покинеш?..» «Ні, Ярино... І Степан ... ;» (пропущене слово). Поема Т. Шевченка «Сліпий». **7.** Малюнок Т. Шевченка з циклу про казахських дітей *(1856)*. **10.** Російський поет, його епіграму на журнал «Русский вестник» Шевченко переписав у свій «Щоденник». 23.03.1858 р., помилково автором назвав Щербину. **11.** «...Начхай ти в ...» (пропущене слово). Лист Т. Шевченка до В. Г. Шевченка *(29.01.1861)*. **12.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, разом із Шевченком служив у Новопетровському укріпленні.

13. Український літератор львівських видань творів Шевченка та автор статті «Критичні замітки до тексту поезій Шевченка» *(1912)* та інших. **16.** Український письменник і літературознавець, автор статей «Т. Г. Шевченко і слов'янська література» *(1961)*, «Кобзар в російській дожовтневій прогресивній критиці» *(1964)* та інші. **19.** Село Звенигородського повіту Київської губернії (тепер Городищенського р-ну Черкаської обл.), Шевченко був тут 1828 року, є про це село згадка в поемі «Гайдамаки». **22.** Одна із видатних жінок Давньої Греції, дружина Перікла, Шевченко згадує її в повісті «Художник». **23.** Польська письменниця і перекладачка, переклала твори Шевченка. **24.** Український літературознавець, Шевченкові присвятив книжки «Матеріали про життя і творчість Тараса Шевченка» *(1957)*, «Шевченко і Лермонтов» *(1962)* та низку статей. **25.** Російський композитор, піаніст і педагог, на вірші Шевченка написав романси «Отчего тяжело мне» *(1873)*, «Протоптала я дорожку» *(1874)*. **28.** Румунський письменник, переклав твори Шевченка та написав передмову до видань «Кобзаря» в Румунії *(1952)*. **31.** Молодша донька російського письменника, співачка, Шевченко згадує її в «Щоденнику» 25.03.1858. **34.** Українська співачка, виконувала партію дівчини-кріпачки в опері Г. Майбороди «Тарас Шевченко» *(1964)*, у її репертуарі були пісні українських композиторів на вірші Шевченка. **35.** Український скульптор, автор статуї «Т. Г. Шевченко» *(1947)* та пам'ятника Т. Шевченку в Ашхабаді *(1972)*. **36.** Український поет-лірик, багато віршів присвятив Т. Шевченкові, серед них: «Вінок Кобзарю» *(1961)*, «Пророк» *(1964)* та інші, лауреат шевченківської премії *(1976)*. **37.** Італійський поет доби Відродження, Шевченко згадує його в повісті «Вар-

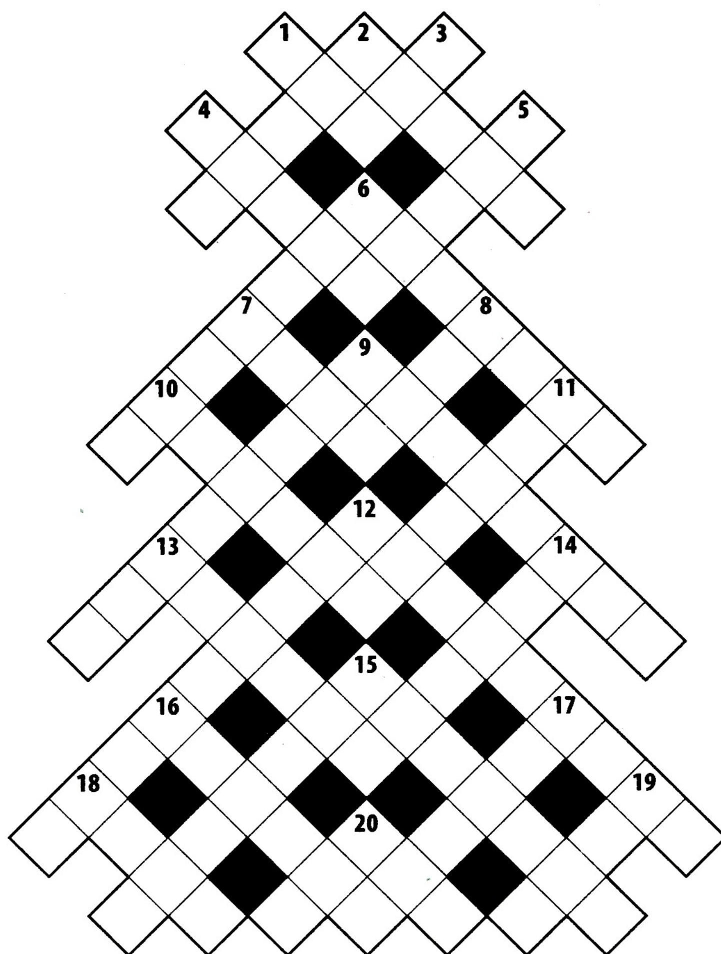
нак». **38.** Український мовознавець, автор праць про мову й стиль творів Шевченка, редактор «Словника мови Шевченка» *(1964)*. **39.** «...Як була я молодою — І гадки не мала, По садочку похожала, Квітчалась, пишалась. А він мене і ..., Ірод» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Відьма».

По вертикалі: **1.** Український художник і педагог, 1875 р. заснував Київську рисувальну школу, автор портрета Шевченка *(1867)*. **2.** Лейтенант, штурман поштового пароплава «Тарки» *(1852)*, доправляв пошту до Новопетровського укріплення, де й зустрічався з Шевченком. **3.** Село в Миргородському районі Полтавської області, Шевченко побував тут улітку 1845 року, їдучи трактом Полтава — Миргород. **5.** Римський імператор *(27 до н. е. — 14 н. е.)*, якого Шевченко назвав палачем-язичником, про це він записав у «Щоденнику» 19.06.1857. **6.** Село на річці Гнила Оржиця, Оржицького р-ну, Шевченко не раз проїжджав через це село. **8.** Грузинський поет, один із перших перекладачів творів Шевченка *(1886)*. **9.** Молодша сестра А. Толстої, Шевченко познайомився з нею 1858 р. у Толстих. **13.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 р. в Києві. **14.** Біблійний персонаж, про якого Шевченко згадує в поемі «Марія». **15.** Поетеса-аматорка, вишивальниця, вишила портрет Т. Шевченка. **17.** Український кінорежисер, створив кінонарис «Співець українського народу» *(1939)* присвячений 125-річчю з дня народження Шевченка. **18.** Український мистецтвознавець, лауреат Шевченківської премії *(1994)*. **20.** Український художник-пейзажист, створив картину за баладою Шевченка «Причинна» *(1940)* та пейзажі «Дніпро з могили Т. Г. Шевченка» *(1927)* і низку інших. **21.** «...Тарас Трясило вирізав ляхів над Альтою; і та ніч, в котру те трапилось, зоветься Тарасова, або ...» *(пропущене слово)*. Приписи, передмова та післяслово Т. Шевченка до поеми «Гайдамаки» *(1841)*. **25.** Російська співачка, Шевченко слухав її пісні 1845 р. в опері «Іван Сусанін», згадав її поет у «Щоденнику» 17.04.1858. **26.** Український художник, автор оформлення видань творів Шевченка «Кобзар» *(1950)*, «Художник» *(1961)* та інших. **27.** Товариш Шевченка по службі в 1-му Оренбурзькому лінійному батальйоні в Новопетровському укріпленні. **29.** А батькових, старих, кровавих, Не ріки — море розлилось, ... море! *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Кавказ». **30.** Французький полководець, якого Шевченко згадує в повістях «Несчастный» і «Капитанша». **32.** Українська художниця декоративно-ужиткового мистецтва, виконала настінну плитку «Катерина» за однойменним твором Т. Шевченка, що експоновану на виставці з приводу 150-річчя від дня народження поета. **33.** Український режисер театру й телебачення, поставив кінооперу «Катерина» за однойменною поемою Шевченка *(1961)*, вистави «Сотник» *(1964)*, «Гайдамаки» *(1965)* та ін.

КРОСВОРД № 26 «ЯЛИНКА»

Зліва направо: **2.** Художник-самоук, автор картини «Тарас Шевченко у Мар'янському біля дуба» *(1963)*. **1.** Український письменник і літературознавець, автор книжок «Шевченківський Петербург» *(1964)*, «Дума про огонь» *(1985)*, лауреат Шевченківської премії *(1980)*. **6.** Краєзнавець, дослідник і шанувальник Т. Шевченка, присвятив поету працю, у якій іде мова про перебування його на Лохвиччині *(Полтавська обл.)*. **4.** Німецький літературознавець і перекладач, автор критико-біографічного нарису «Тарас Григорович Шевченко» *(1887)*. **9.** Російський композитор, на слова Шевченка написав музику «Утоптала стежечку» та ін. **7.** Український композитор, створив музику до 20 творів Шевченка. **12.** Грузинський поет, переклав твори Т. Шевченка. **10.** Німецький славіст, виступив із доповіддю на Міжнародному шевченківському симпозіумі в Берліні *(червень, 1964)*. **15.** Російський публіцист, познайомився з Т. Шевченком у березні 1858 року в Москві. **13.** Містечко Чернігівського повіту Чернігівської губернії *(тепер селище Чернігівського р-ну Чернігівської області)*, Шевченко був тут навесні 1846 року. **20.** Дерево, яке росте у всіх країнах і яке Шевченко згадує в своїх творах. **16.** Український поет, Шевченкові присвятив вірші «Стояв Шевченко над Невою» *(1939)*, «В Орську» *(1949)* та ін. **18.** «Отим положено конклавом: Хто без святої булли...» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Єретик».

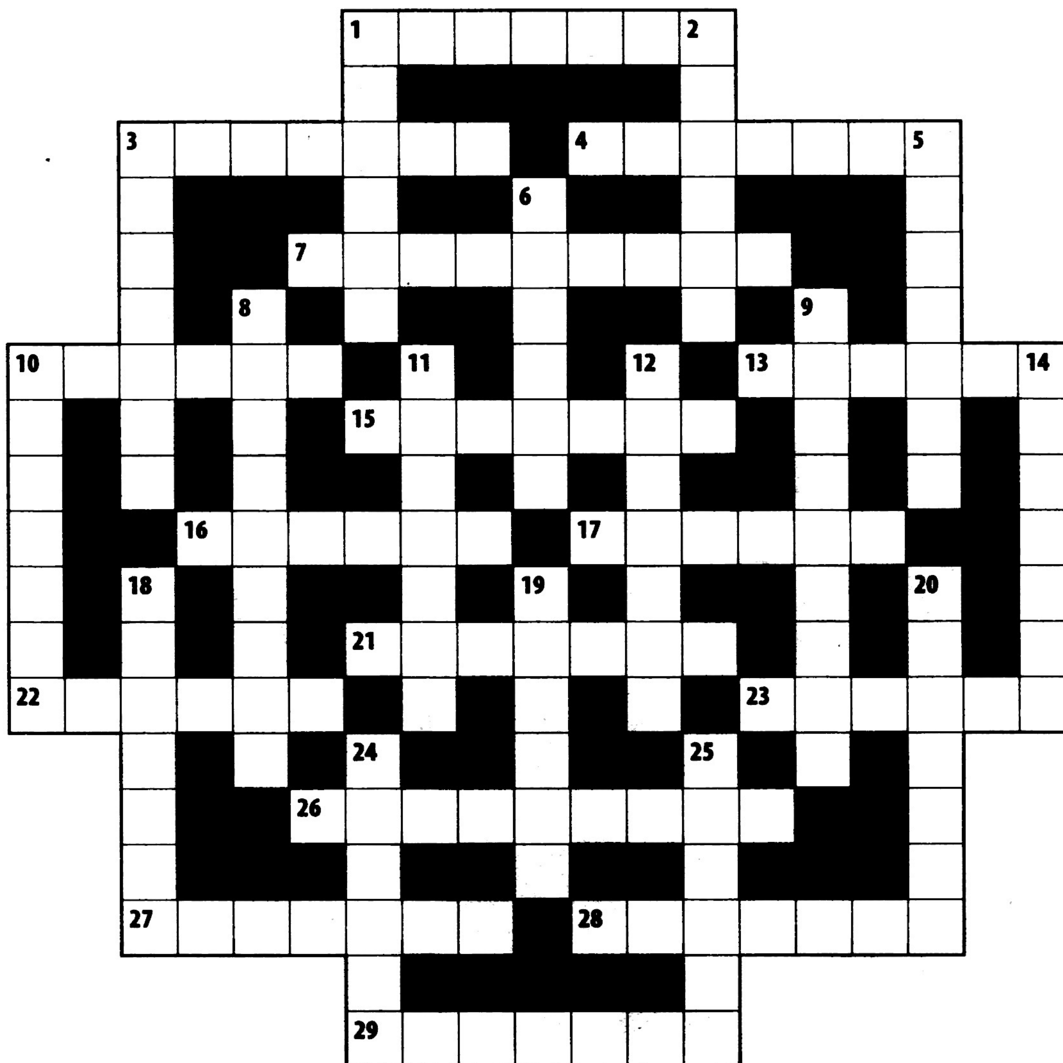
Справа наліво: **2.** Український письменник, критик і перекладач, Шевченко познайомився з ним у Києві в 1843 р., разом брали участь у діяльності Кирило-Мефодіївського товариства. **3.** Український письменник і перекладач

жив у Канаді, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Співець України» *(1951)*. **6.** Російська оперна й камерна співачка, Шевченко слухав її в опері М. Глінки «Іван Сусанін», про це він записав у «Щоденнику» 17.04.1858. **5.** Український архітектор, лауреат Шевченківської премії *(1983)*. **9.** Український кінооператор, зняв 1958 р. кінобалет «Лілея» за поемою Шевченка. **8.** Грузинський поет, образ Шевченка змалював у поемі «Тарас Шевченко» *(1939)* і в поезіях «Юність поета» та ін. **12.** Російська співачка, у концертному репертуарі якої були романси М. Лисенка на слова Шевченка. **11.** Назва збірки поетичних творів Т. Шевченка. **15.** Німецький славіст, йому належить низка статей і досліджень про Шевченка, стаття «Вставайте, кайдани порвіте...» *(1964)* та ін. **14.** Чеченський письменник і перекладач, переклав твори Шевченка та присвятив вірш «Дай руку, Кобзарю» *(1958)*. **20.** «... смутний, невеселий, ледве несуть ноги» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Гайдамаки». **17.** Українська письменниця, лауреат Шевченківської премії *(1996)*. **19.** Український архітектор, лауреат Шевченківської премії *(1979)*.

КРОСВОРД № 27

По горизонталі: 1. Український скульптор, автор пам'ятника Т. Шевченку в Москві *(у співавторстві) (1964)*. 3. Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». 4. Український живописець, автор картини «Т. Г. Шевченко і М. С. Щепкін оглядають Кремль у Москві» *(1956)*. 7. Білоруський літературознавець, автор статей «Т. Г. Шевченко і білоруська література» *(1939)*, «Т. Г. Шевченко» *(1962)*. 10. Таджицький поет, Шевченкові присвятив поезії «Відповідь на "Заповіт" Шевченка» *(1933)*, «На березі Дніпра» *(1936)* та інші. 13. Російський поет і перекладач, Шевченко згадав його в повісті «Капитанша». 15. Грузинський критик і літературознавець, автор статті «Горький і Шевченко» *(1939)*. 16. Узбецький письменник і художник, перший перекладач

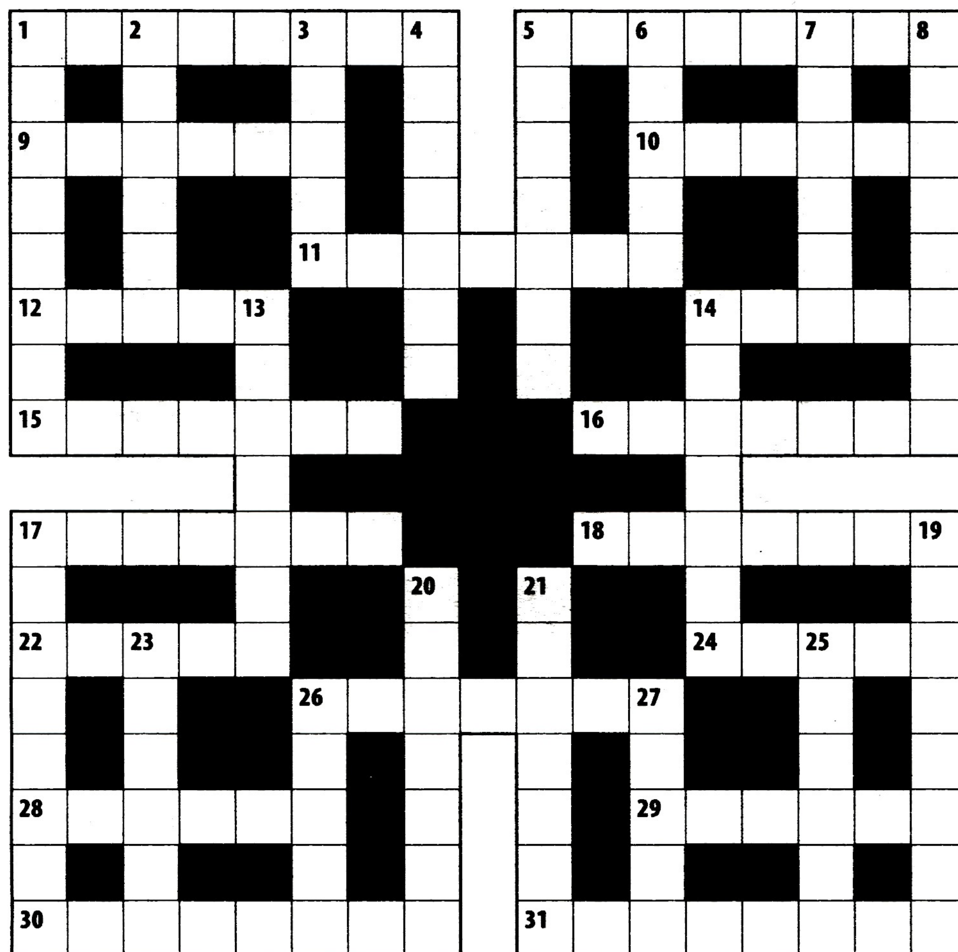

творів Шевченка узбецькою мовою. **17.** Поема Т. Шевченка, написана 1847 року в Седневі. **21.** Японський письменник, творчість якого була співзвучною творчості Шевченка. **22.** Німецький поет і драматург, Шевченко згадує про нього в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **23.** Серболужицький і німецький письменник, брав участь у заходах, присвячених 150-річчю з дня народження Т. Шевченка. **26.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1839 року в Петербурзі. **27.** Мешканець м. Переяслав Полтавської губернії, із яким Шевченко познайомився в Переяславі в серпні 1859 року і подарував свій фотопортрет. **28.** Вишивальниця, учасниця міжнародних виставок, Шевченкові присвятила вишитий рушник «Садок вишневий коло хати». **29.** Ротмістр кавалергардського полку, Шевченко познайомився з ним 1841 р., згадує його в «Щоденнику» 02.07.1857.

По вертикалі: **1.** Кубинський письменник, художник і перекладач, переклав твори Шевченка та друкував їх у журналі «Острови». **2.** Польська письменниця, захоплювалася поезією Шевченка, переклала польською мовою деякі твори поета. **3.** Скульптор-аматор, автор погруддя Кобзаря *(1964)* та барельєф Шевченка і його героїні поеми «Катерина» Катерини. **5.** Український художник, лауреат Шевченківської премії *(1979)*. **6.** Російський поет, написав поезію «Село» *(з Тараса Шевченка) (1914)* та переклав кілька творів поета. **8.** Російський скульптор, Шевченко познайомився з ним під час навчання в Петербурзькій академії мистецтв та згадував у «Щоденнику» 09.09.1857. **9.** Італійський славіст, про Шевченка писав у журналі «Східна Європа» та переклав «Заповіт» Кобзаря. **10.** Словенський письменник і перекладач, в своїх публікаціях писав і про поезію Шевченка, називав його українським Гомером. **11.** Учителював у м. Хоролі Полтавської області, вивчав зв'язки Шевченка з Хорольщиною, автор статті «Шевченків заповіт» *(1964)* та ін. **12.** Малюнок Шевченка, виконаний 1847 р. **14.** Чеський славіст, творчості Шевченка присвятив статті

«Душа України» *(1939)*, «Шафарик, Шевченко і слов'янство» *(1961)*. **18.** Туркменський літературознавець, Шевченкові присвятив статтю «Наш Кобзар» *(1961)*. **19.** Кріпак О. А. Лук'яновича з с. Мар'янського, його 1845 р. відвідував Шевченко. **20.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1857 р. в Новопетровському укріпленні. **24.** Український літературознавець і мистецтвознавець, авторка книжки «Літопис життя і творчості Т. Г. Шевченка» *(1959)* та ін. **25.** Російський композитор, написав пісню «На чужині», за мотивами поезії Шевченка.

КРОСВОРД № 28

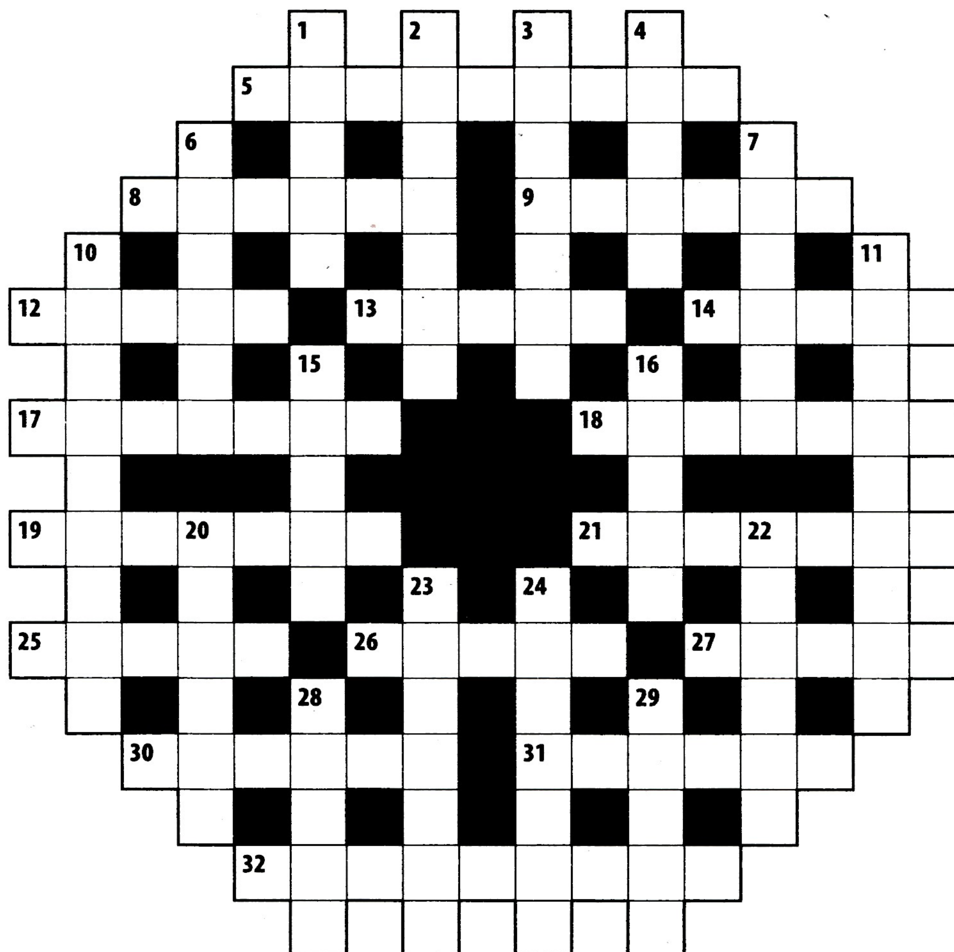
По горизонталі: 1. Повість Т. Шевченка, написана 1856 р. в Новопетровському укріпленні. **5.** Болгарський письменник, публіцист і перекладач, переклав твори Шевченка. **9.** Давньоруський літописець і письменник, Шевченко згадує його в «Археологічних нотатках». **10.** Українська актриса, лектор-музикознавець, популяризувала твори Т. Шевченка, покладені на музику, виступала з лекціями-концертами «Т. Г. Шевченко в піснях і думах». **11.** Український режисер театру й телебачення, поставив кінооперу «Катерина» за однойменною поемою Шевченка, телевистави «Сотник» *(1964)*, «Гайдамаки» *(1965)* та інші. **12.** Російський церковно-політичний діяч *(1652–1667)*, згадує його Шевченко в «Щоденнику» 28. X.1857. **14.** Український художник, лауреат Шевченківської премії *(2010)*. **15.** Чеська перекладачка, переклала на чеську мову 85 поетичних творів Шевченка. **16.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1856 р. в Новопетровському укріпленні. **17.** Англійський славіст, переклав твори Шевченка та присвятив поету нарис «Козацький поет» *(1886)*. **18.** Російський живописець, літограф і архітектор, Шевченко зустрічався з ним у Петербурзькій академії мистецтв. **22.** Повітове місто Полтавської губернії (тепер місто, районний центр Сумської області), Шевченко приїжджав сюди в липні 1845 року. **24.** Селянин, мешканець с. Козинці Полтавської губернії, який разом зі своїм братом

возив Шевченка човном із Козинців до Канева *(1859)*. **26.** Голландський живописець-пейзажист, Шевченко згадував його пейзажі в повісті «Близнецы». **28.** Богиня римської міфології, яку згадує Шевченко в поемі «Неофіти». **29.** Латиський поет і драматург, цікавився творчістю Шевченка, перебуваючи в еміграції, просив надіслати йому «Кобзар» Шевченка. **30.** Грузинський поет і перекладач, перекладав твори Шевченка, автор статей про поета «Великий поет України» *(1936)*, «Натхненний поет» *(1939)* та ін. **31.** Російський художник-пейзажист, Шевченко згадує його в повісті «Художник».

По вертикалі: 1. Черкеський письменник і перекладач, переклав твори Шевченка. **2.** Український письменник, автор нарису «На батьківщині Тараса Шевченка» *(1938)* та оповідання «Поет і актриса». **3.** Російський письменник, сходознавець, Шевченко згадує його в «Щоденнику» 20.07.1857. **4.** Український драматург, автор драматичної поеми «Пророк» *(1948)*, у якій відобразив останні роки життя Шевченка. **5.** Польський поет і перекладач, цікавився творчістю Шевченка та перекладав його твори. **6.** Прилуцький міський голова, передплатник альбому «Живописна Україна» Т. Шевченка, був знайомий із поетом. **7.** Російський письменник, був членом Всесоюзного ювілейного комітету з відзначення 125-річчя з дня народження Шевченка. **8.** Литовський письменник і перекладач, переклав твори Шевченка, присвятив поету низку статей та вірші «Тарас Шевченко у Вільнюсі» *(1953)*, «Тарас Шевченко» *(1954)*. **13.** Поема Т. Шевченка, написана 1857 р. в Нижньому Новгороді. **14.** Знайомий Шевченка, композитор, Шевченко познайомився з ним у Седневі, листувався з ним під час заслання, 1846 року виконав його портрет. **17.** Український письменник, історик і етнограф, Шевченко познайомився з ним 1840 року в Петербурзі, поет присвятив йому вірш. **19.** Російський поет, знайомий Шевченка, написав вірш «На смерть Шевченка» *(1861)*. **20.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1855 року в Новопетровському укріпленні. **21.** Дрібномаєтний дворянин, сусід Рєпніних, артилерійський офіцер, щоб врятувати Шевченка від арешту, хотів вивезти його за кордон як свого слугу. **23.** Український літературознавець, прозаїк, Шевченкові присвятив статті «Геній і час» *(1961)*, «Великий син великого народу» *(1964)*. **25.** Польський письменник і перекладач, переклав твори Шевченка. **26.** Український художник-графік, шевченківській темі присвятив роботу «Щоб лани широкополі, і Дніпро, і кручі було видно, було чути...» *(1961)*. **27.** Російський поет, декабрист, останні роки мешкав у Полтаві, підтримував зв'язок із Капністами, через яких познайомився з творчістю Шевченка, читав його «Кобзар».

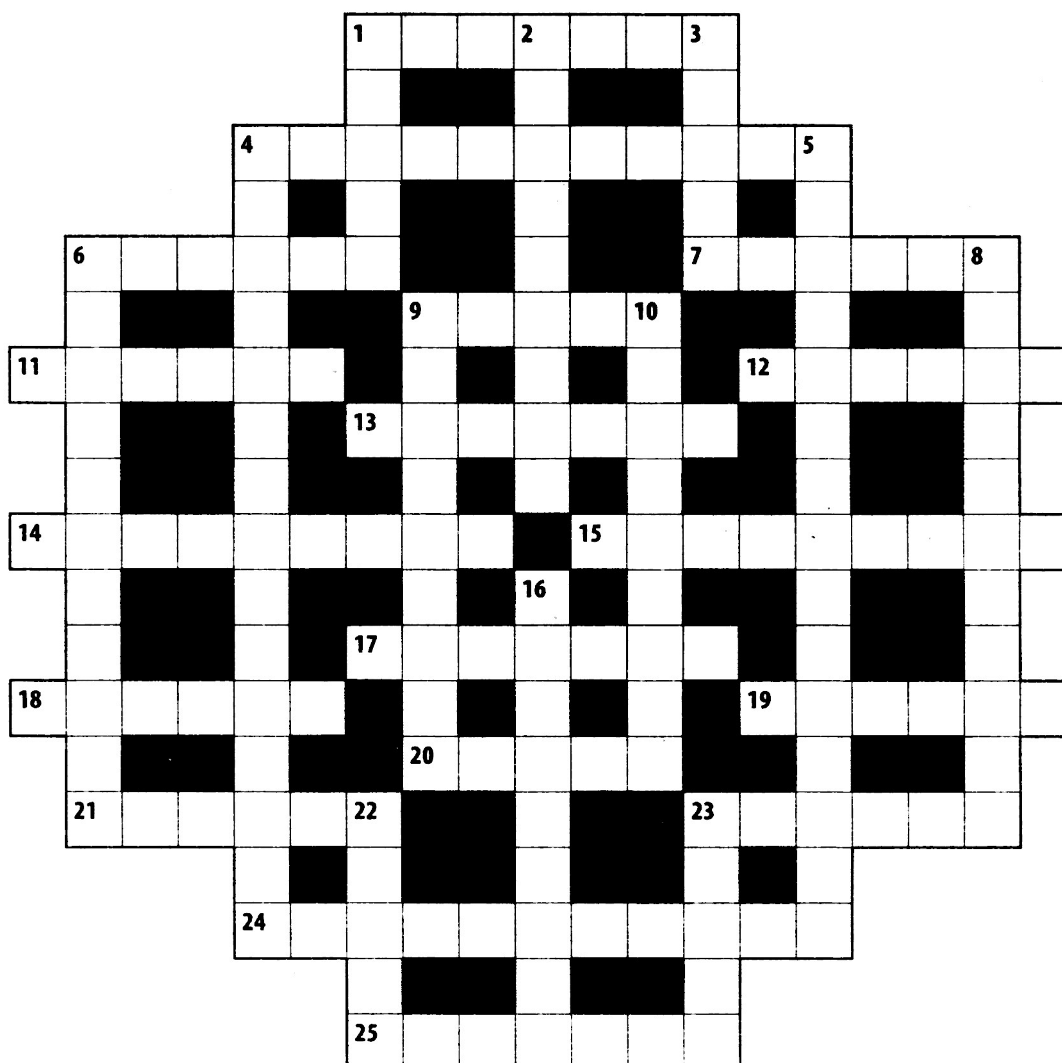
КРОСВОРД № 29

По горизонталі: 5. Вірш Т. Шевченка, написаний 1839 р. в Петербурзі. **8.** Російський етнограф, художник-аматор, із Шевченком познайомився в грудні 1847 року в Орській фортеці, куди приїздив у службових справах. **9.** Село Канівського повіту Київської губернії (тепер Миронівського р-ну Київської обл.), Шевченко був тут улітку 1845 року. **12.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Сліпий». **13.** Французький письменник і публіцист, наприкінці 70-х рр. XIX ст. побував в Україні, враження від подорожі описав у книжці «Росія і росіяни» *(1882)*, у якій відзначав велику популярність Шевченка серед народу. **14.** Член Орської польової продовольчої комісії, брав участь в організації подорожі до Аральського моря, де й зустрічався з Шевченком. **17.** Повітове місто Київської губернії (тепер обласний центр України), Шевченко приїжджав сюди в 1846 та 1859 роках. **18.** Повітове місто Полтавської губернії (тепер районний центр Полтавської обл.), Шевченко був тут 1846 року, згадує поет це місто в повісті «Наймичка». **19.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, разом із Шевченком служив у Новопетровському укріпленні. **21.** Український живописець, автор портрета «Т. Шевченко» *(1889)* і картин на теми Шевченкових творів «Хустина», «Калина» *(1908)* та ін. **25.** Крейдяні гори на Мангишлаку, Шевченко малював їх, перебуваючи в експедиції Антипова. **26.** Український художник, із Шевченком познайомився під час перебування в Петербурзькій академії мистецтв, жили разом на квартирі на Василевському острові. **27.** Чеський поет, цікавився творчістю Шевченка, у посланні «І мертвим, і живим» — Шевченко згадував про нього. **30.** Французька художниця і мистецтвознавець, одна з перших західноєвропейських мистецтвознавців, яка високо оцінила мистецьку спадщину Шевченка *(1928)*.

31. Російський письменник, із Шевченком познайомився в січні 1861 року в Петербурзі, згадував поета у своїх творах та присвятив йому кілька статей. **32.** Український композитор, 1960 р. створив вокально-симфонічну поему на слова П. Тичини «Дума про безсмертного Кобзаря».

По вертикалі: **1.** Італійський композитор, одну із його опер Шевченко згадував у «Щоденнику» 20.05.1858. **2.** Російський військовий діяч, очолював війська, які зруйнували Нову Січ *(1775)*, Шевченко згадує його в повісті «Близнецы». **3.** Поема Т. Шевченка, написана 1850 року в Оренбурзі. **4.** Українське місто, яке Т. Шевченк о згадує в поемі «Наймичка». **6.** Український письменник і публіцист, Шевченкові присвятив вірші: «Вечір в пам'ять Т. Г. Шевченка» *(1890)*, «Таємний співець. Посвята шевченковій пам'яті» *(1897)* та ін. **7.** Петербурзький чиновник, Шевченко познайомився і потоваришував із ним у 30-х рр., згадав про нього поет і в «Щоденнику» 02.05.1858. **10.** Український актор і режисер, 1961 року організував виставу драми М. Кропивницького «Титарівна» *(за мотивами однойменної поеми Шевченка)*. **11.** Рядовий 1-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, Шевченко згадує його в «Щоденнику» 25.06.1857. **15.** Село Свіяжського повіту Казанської губернії (тепер районний центр Татарстану). Повертаючись пароплавом із заслання, Шевченко виконав малюнок «Проти Казані», про що є запис у «Щоденнику» 14.09.1857. **16.** Український живописець, автор творів на шевченківську тематику: «Тарас у хворої матері», «Тарас чумакує» *(1956)* та інші. **20.** Французький письменник і критик, переклав твори Шевченка та присвятив поету статтю. **22.** Російський поет, жив в Україні, перекладав твори Шевченка, лауреат Шевченківської премії *(1973)*. **23.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1845 р. у Переяславі. **24.** Давньогрецький живописець, працював при дворі А. Македонського, Шевченко згадує його в автобіографії. **28.** Хутір, що містився східніше від с. Наталівки Пирятинського повіту Полтавської губернії (тепер Гребінківського р-ну), Шевченко був тут улітку 1843. **29.** Поема Т. Шевченка, написана 1847 року в Седневі.

По горизонталі: 1. Словенський письменник і перекладач, у статті «З новітньої російської лірики» *(1904)* писав про поезію Шевченка. **4.** Український художник, його картини на шевченківську тему: «Допит Т.Г. Шевченка у шефа жандармів Орлова» *(1939)*, «Т. Г. Шевченко і М. Г. Чернишевський» *(1939)* та ін. **6.** Фламандський живописець, Шевченко згадує його в повісті «Художник» і в «Щоденнику» 26.06.1857р. **7.** Український композитор і фольклорист, на вірші Шевченка написав романси «Було колись — в Україні», «І широкую долину» *(1913)* та низку інших. **9.** Річка в басейні Дніпра, права притока Трубежу, при злитті яких стоїть м. Переяслав-Хмельницький. **11.** Молдавський і румунський письменник і перекладач, писав про Шевченка в книзі «На засланні» *(1896)* та інших працях. **12.** Каракалпацький актор, створив образ Шевченка у виставі «Бердах» *(1952)*. **13.** Російський письменник і театральний критик, Шевченко згадує його в статті «Бенефис г-жи Пиуновой, января 21 1858 года». **14.** Російський письменник і перекладач, переклав російською мовою поему Шевченка «Марія» *(1939)*. **15.** Російський журналіст, Шевченко познайомився з ним 1843 року в Яготині у маєтку Рєпніних. **17.** Італійський художник, Шевченко згадав його в повісті «Художник». **18.** Український літературознавець і мистецтвознавець, автор книжок «Літопис життя і творчості Т. Г. Шевченка» *(1959)*, «Від підмайстра до академіка» *(1967)*. **19.** Український народний художник, відомо три його портрети Т. Шевченка (один зберігається в Полтавському художньому музеї) *(1926)*. **20.** «...заходився я був ліпить із воску — і нічого не ...» *(пропущене слово)*. Із листа Т. Шевченка до С. Гулака-Артемовського. *(30 июня 1856)*. **21.** «...То я ... його возстану З одра недуги» *(пропущене слово)*.

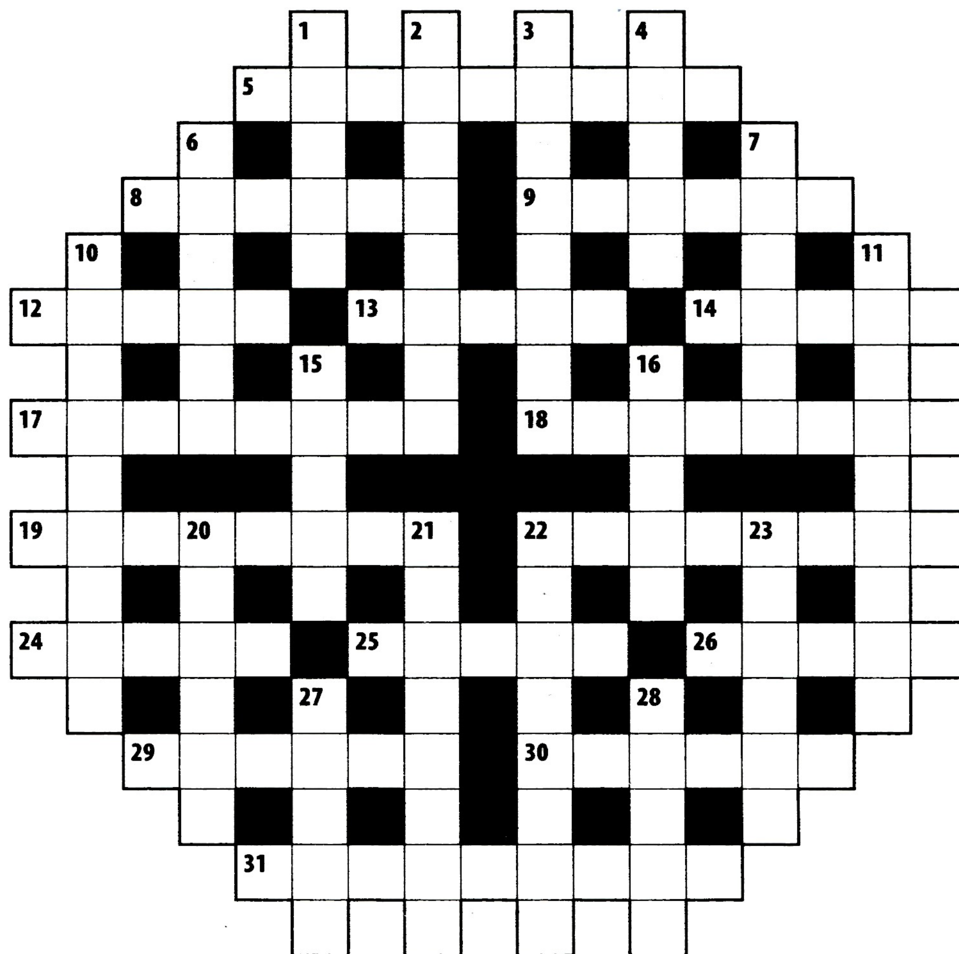
Вірш Т. Шевченка «Старенька сестро Аполлона». **23.** Український художник-графік, Шевченкові присвятив картину «Арешт Т. Г. Шевченка в 1859 р. біля с. Прохорівки» *(1940)*. **24.** Український художник, автор портрета Шевченка *(1936)* та циклу картин за мотивами його поеми «Катерина» *(1940)*. **25.** Прапорщик 3-го Оренбурзького лінійного батальйону, познайомився з Шевченком під час «Оренбурзької зими» поета.

По вертикалі: 1. Український літературознавець і театрознавець, значну кількість досліджень і статей присвятив Т. Шевченкові, автор праці «Шевченкові думи про Україну: літературна традиція, національна ідея» *(2000)*. **2.** «...ой заграй, заграй ... море» *(пропущене слово)*. Варіант із рукописної копії «Кобзаря» Т. Шевченка середини XIX ст. **3.** Російський архітектор, за вказівками якого Шевченко виконував підготовчі рисунки для розписів плафонів Великого театру в Петербурзі. **4.** Обласний центр України, у якому встановлено чотири пам'ятники Т. Шевченку, перший — 1927 р. **5.** Наглядач школи для киргизьких дітей при Оренбурзькій прикордонній комісії, познайомився з Шевченком в Оренбурзі 1849 р., поет подарував йому автопортрет. **6.** Український актор, у його доробку — ролі Яреми в Шевченкових «Гайдамаках» *(1961)* та Назара *(«Марина» М. Зарудного, за Шевченком 1964)*. **8.** Український композитор, поклав на музику багато віршів Шевченка та присвятив хор «На смерть Тараса Шевченка» *(слова В. Кулика, 1920)*. **9.** Киргизький літературознавець, у статті «Про деякі питання літературних взаємин українського і киргизького народів» *(1954)* висвітлює творчість Шевченка. **10.** Молдавський актор, у березні 1939 року виконав головну роль у прем'єрі п'єси «Назар Стодоля» Шевченка *(Тирасполь)*. **16.** Рядовий 5-го Оренбурзького лінійного батальйону, був сослуживцем Шевченка в Орській фортеці у 1850 році. **22.** «...Чи ти діточок непевних Звичаю не ...» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Розрита могила». **23.** Молдавський письменник, переклав твори Шевченка та присвятив вірш поету «Тарас» *(1964)*.

КРОСВОРД № 31

По горизонталі: 5. Поема Т. Шевченка, написана 1848 року на о. Косарал. **8.** Село Звенигородського повіту Київської губернії (тепер Звенигородського р-ну Черкаської обл.), Шевченко жив тут 1829 року, коли його забрали до поміщицького двору. **9.** Французький письменник, критик і публіцист, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Тарас Шевченко. Поет України і свободи» *(1939)*. **12.** Французький художник, у листі з Орської фортеці до І. Фундуклея 16.07.1847 Шевченко писав, що серед відібраних у нього під час арешту малюнків був оригінал цього художника. **13.** Українська композиторка, на слова шевченкової «Думки» написала «Рапсодію» *(1964)* і романси «Не щебече соловейко» та ін. **14.** «...Неначе Окропу капля як ... На його впала, і воно Прокинулось» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Марія». **17.** Поема Т. Шевченка, написана 1845 року в Переяславі. **18.** Японський літературознавець, багато зробив для підготовки і видання першої збірки творів Шевченка японською мовою *(1964)*. **19.** Чеченський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив поету вірш «До Шевченка» *(1937)*. **22.** Російський письменник і перекладач, перекладав твори Шевченка та присвятив йому декілька статей. **24.** Вінницький полковник, герой визвольної боротьби українського народу проти шляхетської Польщі, Шевченко згадує його в поемі «Гайдамаки». **25.** Білоруський поет, автор поезії «Пам'яті Шевченка» *(1924)*. **26.** Азербайджанський поет, публіцист і перекладач, перекладав хіналузькою мовою твори Шевченка. **29.** Російська письменниця, у журналі «Русская старина» у 1877 році опублікувала два листи Шевченка до А.Толстої. **30.** Російський письменник і перекладач, Шевченко познайомився з ним в Москві у М. Щепкіна, згадує його поет і в «Щоденнику» 21.03.1858 р. **31.** Дочка Наталії Ускової, яка написала нарис «Дідусь Тарас» і який був надрукований у журналі «Життя й революція» *(1928)*.

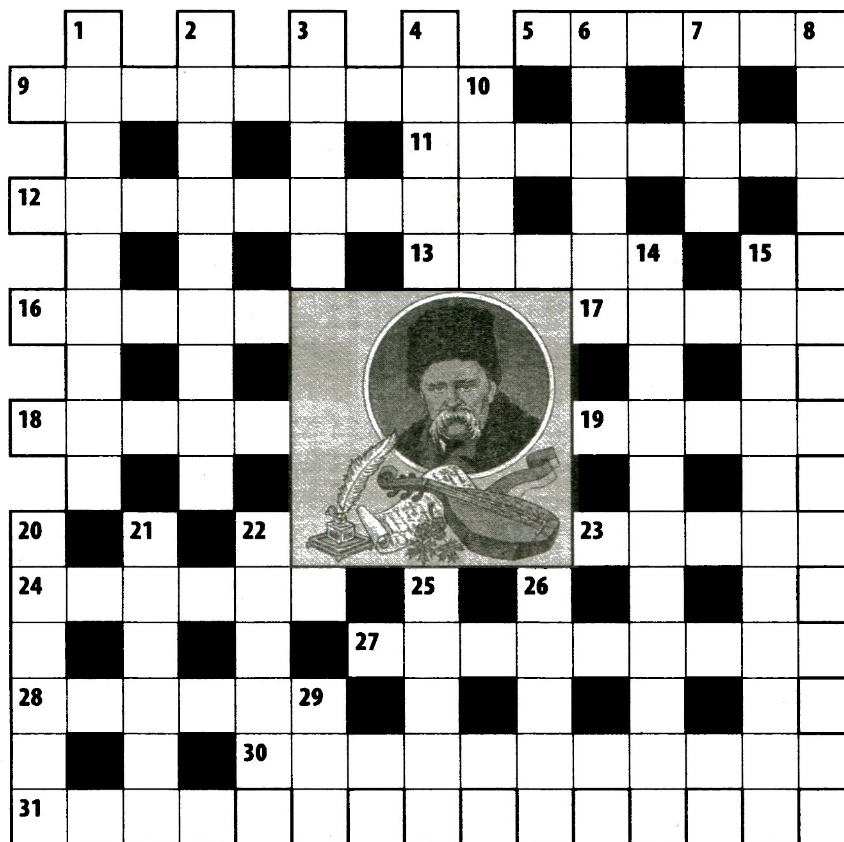
По вертикалі: 1. Хорунжий Уральського козачого війська, Шевченко познайомився з ним під час експедиції на Аральське море. **2.** Сестра Т. Шевченка. **3.** Український балетмейстер, лауреат Шевченківської премії *(1965)*. **4.** Шведський поет, перекладав твори Шевченка та присвятив працю «Тарас Шевченко. Життя українського поета» *(1916)*.

6. Азербайджанський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив поету вірші: «Співець народу» *(1939)* і «Син України» *(1964)*. 7. Голландський художник, Шевченко згадує його в повісті «Художник». 10. Російський скульптор та історик мистецтва, з Шевченком познайомився в Академії мистецтв, Шевченко згадує його в повісті «Художник». 11. Місто в Запорізький області, у якому 2004 року встановили пам'ятник Т. Шевченку. 15. Господарка притулку для подорожніх у Багачці Полтавської області, де зупинявся Т. Шевченко, за визначенням поета, це «странноприимная старушка». 16. Районний центр Львівської області, у якому 1993 року встановлено новий пам'ятник Т. Шевченку. 20. Абхазький письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив поету статтю «Абхазький народ шанує пам'ять поета» *(1939)*. 21. Український мистецтвознавець, авторка статей «До датування малюнків Шевченка, виконаних на Кос-Аралі», «На малюнку — казахські діти» *(1959)*. 22. Український письменник, культуролог, лауреат Шевченківської премії *(2002)*. 23. Англомовний поет, присвятив Шевченкові вірш «Шана канадця» *(1961)*. 27. Матрос, учасник експедиції з вивчення Аральського моря, плавав на шхуні «Константин» разом із Шевченком *(1848)*. 28. Ансамбль пісні і танцю Полтави, в його репертуарі були твори на вірші Шевченка *(існував ансамбль до 1994 року)*.

КРОСВОРД № 32

По горизонталі: 5. Український оперний співак, в опері В. Йориша «Шевченко» *(«Поетова доля»)* створив образ полум'яного поета-борця *(1940)*. 9. Племінниця нижегородського військового губернатора О. Муравйова, Шевченко зустрічався з нею в 1857–1858 рр. під час перебування в Нижньому Новгороді. 11. «...Найшовсь-таки один козак Із міліонна свинопасів, Що царство все ...: Сатрапа в морду затопив» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Юродивий». 12. Грузинський поет і перекладач, перекладав твори Шевченка.

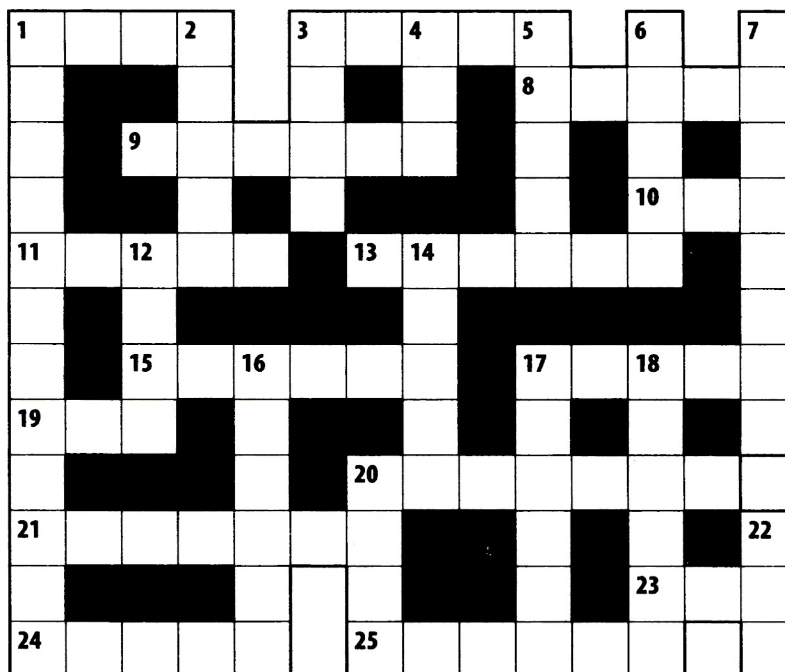

13. Шведський поет, Шевченкові присвятив працю «Тарас Шевченко. Життя українського поета» *(1916)* та перекладав твори поета. **16.** Служитель культу в єврейській релігійній громаді, Шевченко згадує про нього в поемі «Марія». **17.** «...Замовк неборака, сиротами кинув І гори і море, де перше ... *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «На вічну пам'ять Котляревському». **18.** Український письменник, сатирик і гуморист, Шевченкові присвятив статтю «Чий Шевченко?» **19.** Денщик О. Бутакова в експедиціях на Аральське море, упродовж цього періоду Шевченко спілкувався з ним. **23.** Містечко Черкаського повіту Київської губернії (тепер село Черкаського району Черкаської області) Шевченко був тут до заслання, згадує його в повісті «Близнецы». **24.** Каракалпацький актор, створив образ Шевченка у виставі «Бердах» *(1952)*. **27.** Маляр-живописець, Шевченкові присвятив малюнки «Катерина» і «Тополя» *(1980)*. **28.** Український художник-аматор, Шевченкові присвятив картини: «Шевченко в Корсуні» *(1981)*, «Бунтар» *(1981)* та ін. **30.** Наречена Шевченка, колишня кріпачка, Шевченко познайомився з нею в червні 1860 року. **31.** Український письменник, Шевченкові присвятив оповідання «Ранні сливи» *(1961)*, лауреат Шевченківської премії *(1996)*.

По вертикалі: 1. Кошовий отаман Чорноморського козацького війська *(1797)*, Шевченко згадує його в поемі «Невольник». **2.** Поема Т. Шевченка, написана 1848 року на о. Косарал. **3.** «...І де ті в господа взялися Усякі штучнії ... ? *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Меж скалами, неначе злодій». **4.** Районний центр Львівської області, у якому 1993 р. встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **6.** Болгарський літературознавець, Шевченкові присвятив статтю «Шевченко і болгарська література» *(1964)*. **7.** «...Зійде сонце — Катерина На рученьках ... сина» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Катерина». *(Варіант)*. **8.** Український етнограф, археолог і антрополог, основна його шевченкознавча праця — стаття «Т. Г. Шевченко і його думки про громадське життя» *(1879)*. **10.** Російський художник, водночас з Шевченком вчився в Петербурзькій академії мистецтв. **14.** Діяч всеросійського визвольного руху, за дорученням О. Герцена зустрічався з Шевченком 1860 року в Петербурзі. **15.** Знайома Т. Шевченка з Астрахані, поет згадує про неї в «Щоденнику» 28.VIII.1857. **20.** Естонський поет і драматург, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Великий революційний демократ України» *(1954)*. **21.** Англійський живописець і гравер, у повісті «Художник» і «Близнецы» Шевченко зга-

дує твори його «Валтасарів бенкет» та інші. **22.** Брат Т. Шевченка. **25.** Український поет і літературознавець, Шевченкові присвятив вірш «Читали ми твої слова» *(1920)*. **26.** Український актор і режисер, створив образ поета у двосерійній картині П. Чардиніна «Тарас Шевченко» *(1926)*. **29.** Хутір Лебединського повіту Харківської губернії (тепер село Староnове Лебединського району Сумської області), Шевченко був тут 1859 року.

КРОСВОРД № 33

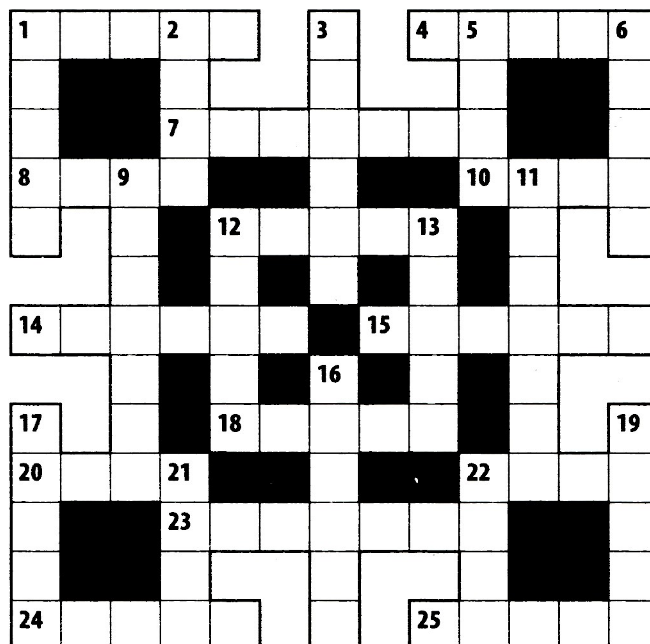

По горизонталі: **1.** Фортеця, яку згадує Т. Шевченко в листі до Я. Кухаренка 16 квітня 1854 р. **3.** Українська художниця декоративного ужиткового мистецтва, до кращих робіт її належать килими, присвячені Шевченкові «...Мені тринадцятий минало» *(1964)*, «Садок вишневий коло хати» *(1965)* та ін. **8.** Російський художник, узяв участь в організації шевченківської виставки 1911 року в Києві. **9.** Балкарський письменник, перекладав твори Т. Шевченка та присвятив поету статтю «Великий Кобзар» *(1939)*. **10.** Російський поет, який через дворянські пересуди не розумів творчості Шевченка, її ідейного та творчого значення. **11.** Російський письменник і критик, Шевченко згадав його твір у повісті «Близнецы». **13.** Австрійський літературознавець і перекладач, перший перекладач поезій Шевченка німецькою мовою. **15.** Вишивальниця з Полтавщини, Шевченкові присвятила низку портретів із «Кобзарем». **17.** Український письменник, літературознавець і перекладач, Шевченкові присвятив книжку «Про що розповідають малюнки Тараса Шевченка» *(1970)* та низку статей. **19.** Український письменник, брав участь у літературному вечорі в клубі київського заводу «Арсенал» наприкінці лютого 1961 року, присвяченому 100-річчю з дня смерті Т. Шевченка. **20.** Гірничий інженер, очолював Каратауську експедицію, у якій брав участь Шевченко *(1851)*. **21.** Український поет і журналіст, Шевченкові присвятив вірші: «Як океан» *(1964)*, «Віночок кобзареві» *(1990)* та низку інших. **23.** «... Тяжко мені, боже милий, Носити самому ... думи» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Заросли шляхи тернами». **24.** Український композитор і диригент, написав оперу «Шевченко» *(«Поетова доля»)* *(1940)*. **25.** Російський критик і публіцист, написав статтю «Тарас Шевченко» *(1847)*.

По вертикалі: **1.** Російський художник-мариніст, у травні 1840 року, перебуваючи в Петербурзі понад місяць, жив на квартирі Шевченка. **2.** Французький художник, Шевченко згадує його в листі до І. Фундуклея 16.VII.1847. **3.** Литовський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив статті «Тарас Шевченко — співець України» *(1909)* та низку інших. **4.** Хутір Лебединського повіту

Харківської губернії *(тепер село Старонове Лебединського району Сумської області)* Шевченко був тут у червні 1859 року. **5.** Вірменський письменник, автор статей про Шевченка: «Великий поет українського народу» *(1939)*, «Народ шанує великого Кобзаря *(1939)* та ін. **6.** Словенський письменник, Шевченкові присвятив статті «Тарас Шевченко» *(1961)*, «За дружбу» *(1958)*. **7.** Священик Астраханської вірмено-григоріанської церкви, Шевченко познайомився з ним 1852 року на іменинах у коменданта Маєвського. **12.** Матрос, учасник експедиції з вивчення Аральського моря, разом із Шевченком плавав на шхуні «Константин». **14.** Російський поет і перекладач, Шевченкові присвятив вірші «Тут жив Шевченко» *(1961)*, «Шевченко» *(1961)*. **16.** Знайомий Шевченка, листувався з поетом, зберігся його лист 10.VII.1860, у якому писав про своє захоплення «Кобзарем». **17.** Український скульптор, один із авторів пам'ятника Шевченкові в Москві *(1964)*. **18.** Російський композитор, написав музику на вірш Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий». **20.** Німецький літературознавець і публіцист, 1930 року побував в Україні, відвідав могилу Т. Шевченка в Каневі, про це розповів в одному зі своїх репортажів. **22.** Англійська поетеса і перекладачка, у 1960–1969 рр. опублікувала переклади 51 твору Шевченка.

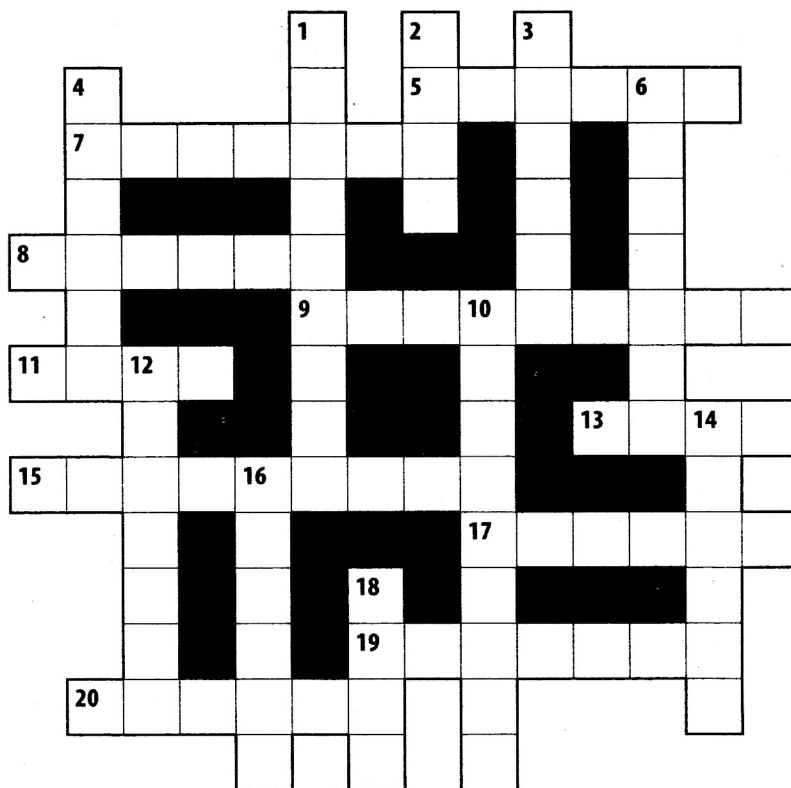
КРОСВОРД № 34

По горизонталі: **1.** Малюнок Т. Шевченка за поемою О. Пушкіна, виконаний 1840 року в Петербурзі. **4.** Молдавський письменник, перекладав Шевченкові поезії. **7.** Гірничий інженер, поручик, очолював Каратауську експедицію, у якій брав участь Шевченко *(1851)*. **8.** Український архітектор, лауреат Шевченківської премії *(1978)*. **10.** Французька письменниця, автор нарису «Російські селянські поети» *(1882)*, більшу частину якого присвятила аналізові життя й творчості Шевченка. **12.** Педагог, дослідниця творчості українських письменників, Шевченкові присвятила статті «Образи матері й дитини в творах Т. Г. Шевченка» *(1964)*, «Шевченко і Гоголь *(1984)* та ін. **14.** Вірш Шевченка, написаний восени 1848 року на острові Косарал. **15.** Адигейський письменник, перекладав твори Т. Шевченка. **18.** Французький письменник і мандрівник, Шевченко був обізнаний із його твором і згадував про нього в повісті «Художник». **20.** Лікар Оренбурзької прикордонної комісії, з Шевченком познайомився в Оренбурзі 1847 р. **22.** Укріплення на річці Сирдар'ї, Шевченко прибув сюди в складі Аральської експедиції 1848 р. **23.** Районний центр Сумської області, у якому 2000 року встановлено пам'ятник Шевченку. **24.** Бельгійський скрипаль і композитор, Шевченко згадував про його майстерність у повісті «Музикант». **25.** Російський письменник і критик, Шевченко згадав його твір у повісті «Близнецы».

По вертикалі: **1.** Молдавський письменник, переклав твори Шевченка. **2.** Дід Т. Шевченка по батьку. **3.** Голова палати цивільного суду в Чернігові, з Шевченком познайомився 1846 року, поширював «Кобзар» у Чернігівській губернії. **5.** Син чиновника, колезького асесора м. Переяслава Полтавської губернії, знайомий Шевченка в петербурзький період, образ якого правив за прототип для написання драми. **6.** Комендант Новопетровського укріплення, майор, відіграв сприятливу роль у житті Шевченка. **9.** Старший фельдшер Аральської експедиції, Шевченко жив на шхуні в одній каюті з ним. **11.** Російська письменниця, близький друг Шевченка, із якою він познайомився у Яготині в липні 1843 року. **12.** Польський письменник, із творчістю якого був обізнаний Шевченко, зокрема поемою «Перша покута Залізняка». **13.** Український композитор і оперний співак, на слова Шевченкових творів написав романси «Ой маю, маю я оченята», «Думи мої» *(1916)* та ін. **16.** Народний самодіяльний хоровий колектив, заснований 1979 року в Полтаві, колектив часто виконує пісні на вірші Шевченка. **17.** Містечко Остерського повіту Чернігівської губернії (тепер село Броварського району Київської області), Шевченко був тут до заслання. **19.** Кріпак К. Герна, із яким Шевченко познайомився під час проживання в будинку своїх оренбурзьких друзів. **21.** Соціально-побутова поема Т.Шевченка, написана 1844 року в Петербурзі. **22.** Угорський перекладач, літературознавець і публіцист, Шевченкові присвятив статті «Рік Мадача і Шевченка» *(1964)*, «Як угорці познайомилися з великим поетом» *(1961)*.

КРОСВОРД № 35

По горизонталі: **5.** Балкарський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Великий кобзар» *(1939)*. **7.** Російський скульптор і графік, брав участь у конкурсах на кращий проект пам'ятника Шевченкові в Києві *(1913)*, Харкові *(1929)*, Каневі *(1929)*. **8.** Естонський поет і драматург, перекладав твори Шевченка та присвятив поету вірш «Морська прогулянка Тараса Шевченка в Таллінн 1842 року» *(1961)*. **9.** Український актор і драматург, поставив п'єси «Невольник» М. Кропивницького *(за Шевченком)*, «Назар Стодоля» Шевченка *(1881)*. **11.** Угорський поет, журналіст і перекладач, 1897 року написав статтю про Шевченка, на замовлення редакції «Великої енциклопедії Палласа». **13.** Український поет, образ Шевченка створив у вірші «Останній етап до свободи» *(1964)*.

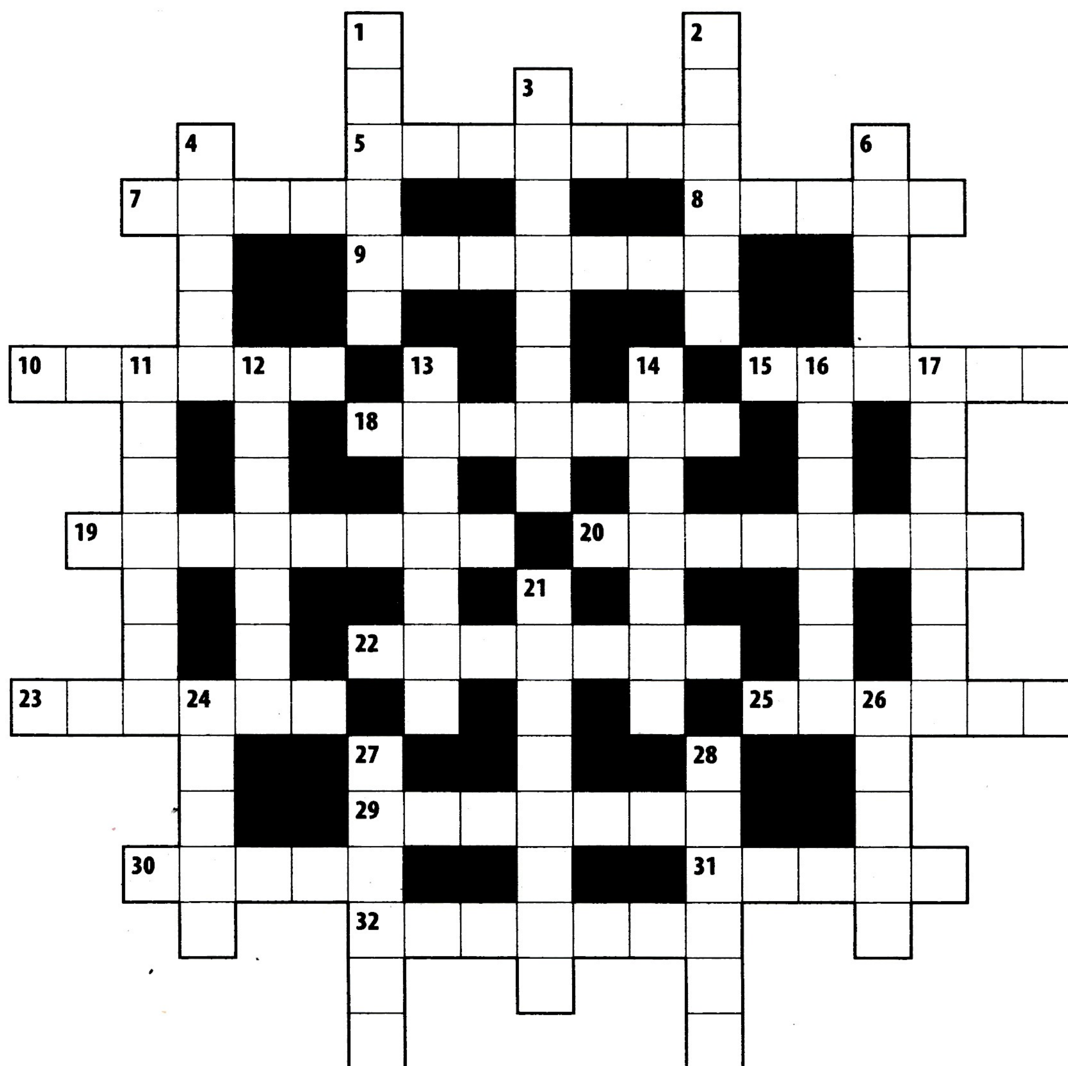
15. Керівник селянсько-козацького повстання 1594–1596 роках в Україні, Шевченко згадує його в поемах «Тарасова ніч», «Гайдамаки» та інших. **17.** Український художник, автор багатьох обкладинок до українських книжок, а також плаката «Літературно-художня виставка пам'яті Тараса Шевченка» *(1920)*. **19.** Український маляр, іконописець, малював на замовлення портрети Т. Шевченка. **20.** Офіцер, автор спогадів про Оренбург середини XIX століття, характеристики людей і нравів Шевченківських часів.

По вертикалі: **1.** Остання цариця династії Птолпемеїв у Єгипті, Шевченко згадує про неї в повісті «Музикант». **2.** Соціально-побутова поема Т. Шевченка, написана 1844 року в Петербурзі. **3.** Українська співачка, виконувала партію Оксани в опері Г. Майбороди «Тарас Шевченко» *(1964)*. **4.** Обласний центр Російської Федерації, у цьому місті побував Шевченко, коли повертався з заслання пароплавом з Астрахані *(1857)*. **6.** Український поет і перекладач, Шевченкові присвятив вірш «Ти — океан» *(1964)* і «Баладу про Шевченкове перо» *(1972)*. **10.** Український актор, перший виконавець ролі Залізняка у виставі Л. Курбаса «Гайдамаки» *(1920)*. **12.** Повітове місто Нижегородської губернії (тепер місто обласного підпорядкування Горьковської обл.) Шевченко їздив сюди 1857 року, про це він записав у «Щоденнику» 24.IX.1857. **14.** Абхазький письменник, перекладав твори Т. Шевченка та присвятив поету кілька статей «Абхазький народ шанує пам'ять поета» *(1939)* та ін. **16.** Поема Т. Шевченка, написана 1847 року в Орській фортеці. **18.** Містечко Борзнянського повіту Чернігівської губернії (тепер районний центр Чернігівської області). Шевченко їздив сюди в травні 1843 року.

КРОСВОРД № 36

По горизонталі: **5.** Рядовий 4-го Оренбурзького козачого полку, разом із Шевченком 1850 року перебував на головній гауптвахті Орської фортеці. **7.** Український художник-постановник, лауреат Шевченківської премії *(1988)*. **8.** Крейдяні гори на Мангишлаці, Шевченко малював їх, перебуваючи в експедиції Антипова *(1851)*. **9.** Перша російська революційна газета, яку видавали в Лондоні у 1857–1865 рр., Шевченко згадує про неї в «Щоденнику» 6.02.1858. **10.** Російський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив поету віршовану повість «Верба» *(1939)*. **15.** Український письменник, перший біограф Шевченка, влітку 1859 року познайомився з Шевченком. **18.** Український композитор і піаніст, обробив для хору пісню на слова Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий» *(1936)*. **19.** Український кінооператор, який зняв 1958 року кінобалет «Лілея» за поемою Шевченка. **20.** Районний центр Харківської області, у якому 2003 року встановлено пам'ятник Шевченку. **22.** Болгарський письменник і літературний критик, перекладав твори Шевченка та присвятив поету кілька статей. **23.** Український хореограф, лауреат Шевченківської премії *(2000)*. **25.** Шевченкознавець із Волині, автор книжки «„Кобзар“ у моєму житті» *(1998)*. **29.** Рисунок Т. Шевченка, виконаний під час переходу Аральської експедиції через степ між Орськом і Раїмом 1848 року. **30.** Український композитор, диригент і музикознавець, загалом він аранжував і гармонізував понад 10 пісень на вірші Шевченка, присвятив поету статті «Т. Г. Шевченко в музиці» *(1964)* та «Тарасове слово в музиці» *(1991)*. **31.** Селянин с. Зеленьки Канівського повіту на Київщині, Шевченко зустрівся з ним 27.07.1859., коли його заарештованого везли з Черкас до Києва. **32.** Українська актриса, письменниця і педагог, 1931 року вислана на п'ять років до Казахстану, де вчителювала, організувала учнівський хор, який за її ініціативи дістав ім'я Т. Шевченка.

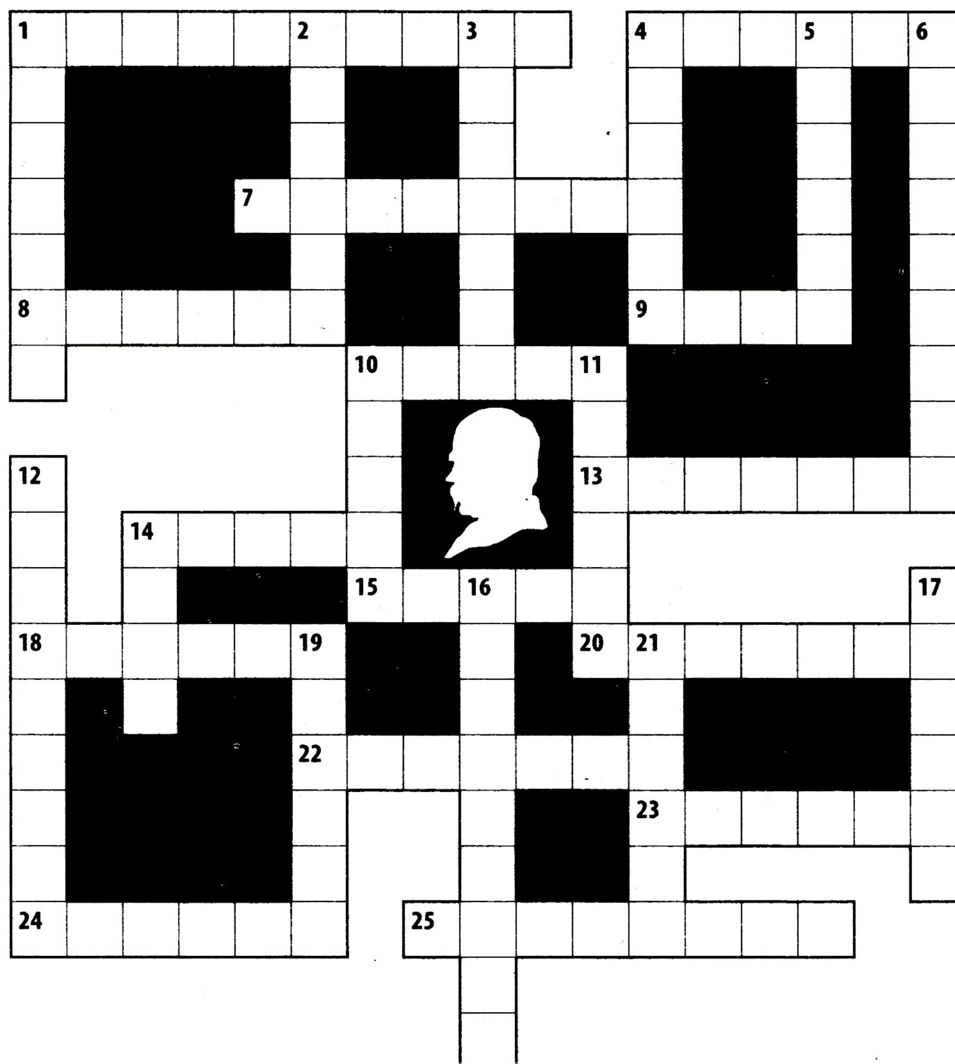
По вертикалі: **1.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1842 року на о. Косарал. **2.** Український співак, лауреат Шевченківської премії *(2008)*. **3.** Український художник, автор творів: «Портрет Т. Шевченка», «Портрет-шарж Т. Шевченка» *(1922)* та серії ілюстрацій до творів Шевченка. **4.** Сірійський християнський богослов і проповідник, Шевченко згадав його в повістях «Близнецы» та «Наймичка». **6.** Командир 4-го Оренбурзького лінійного батальйону, в Раїмі Шевченко служив у цьому батальйоні. **11.** Польський політичний засланий, служив у 5-му лінійному батальйоні, в якому служив Шевченко. **12.** Російський поет, перекладав твори Шевченка. **13.** Український поет і театрознавець, Шевченкові присвятив низку статей: «Тарас Шевченко», «Як народ читає „Кобзаря“» *(1911)* та інші.

14. Російський письменник, товаришував із Шевченком, поет згадує про нього в «Щоденнику» 13.XIII.1857. **16.** Грецька письменниця та перекладачка, перекладала твори Шевченка та присвятила йому велику статтю «Тарас Шевченко» *(1961)*. **17.** Грузинський критик і літературознавець, автор статті «Горький і Шевченко» *(1939)*. **21**. Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, разом з Шевченком служив в Новопетровському укріпленні. **24.** Давньогрецький драматург, герой його трагедії «Прометей закутий» став символом борця за людське щастя, цей образ використовував і Т. Шевченко у своїй творчості. **26.** Український різьбяр, автор творів «Т. Г. Шевченко» *(1930)*, «Молодий Т. Г. Шевченко у К. П. Брюллова» *(1963)*. **27.** Італійський скульптор, Шевченко згадує його в повісті «Художник». **28.** Ім'я мачухи Т. Шевченка.

КРОСВОРД № 37

По горизонталі: 1. Російський композитор і піаніст, на слова Шевченка написав романси «Дума», «Полюбилася я» *(1893)*. **4.** Перший український літературно-мистецький журнал, що виходив у 1861–1862 роках в Петербурзі, Шевченко брав безпосередню участь у підготовці цього видання. **7.** Картина, що її намалював Шевченко влітку 1842 році в Петербурзі. **8.** Російський письменник, якого високо цінував Шевченко, про нього він згадує в «Щоденнику» 11.01.1858 р. **9.** Угорський письменник, журналіст і перекладач, перекладав твори Шевченка. **10.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка». **13.** Український педагог, авторка книжки «Т.Г. Шевченко і Київ» *(1962)*. **14.** Село Глобинського р-ну Полтавської області, 1845 року проїздом із Кременчука до Пирятина в селі перебував Шевченко.

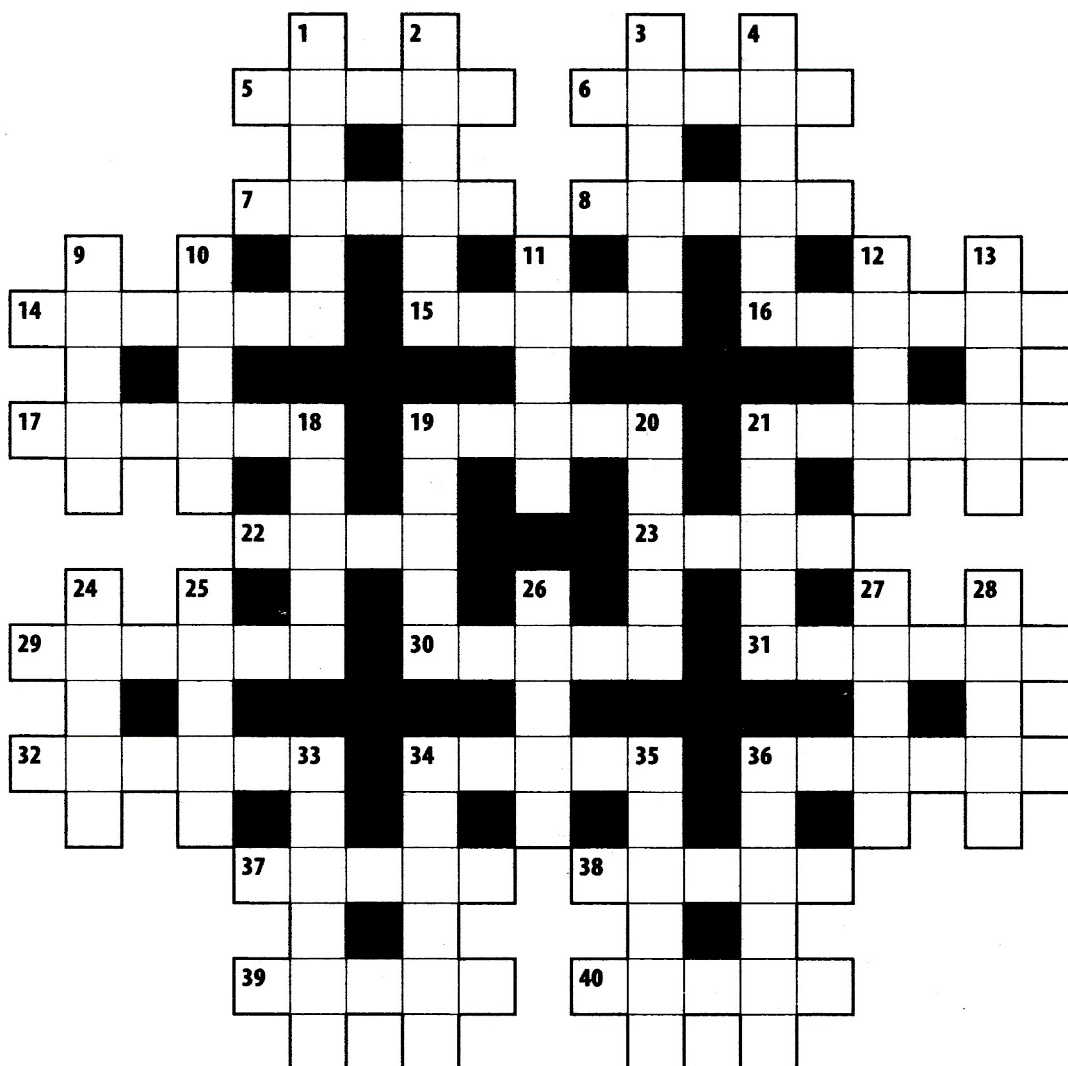

15. Український художник, із Шевченком познайомився під час навчання в Петербурзькій академії мистецтв, жив разом із ним на квартирі. **18.** Повітове місто Волинської губернії (тепер районний центр Рівненської обл.), Шевченко був тут восени 1846 року. **20.** Річка, ліва притока Дніпра, Шевченко згадує її в повістях «Наймичка» і «Близнецы». **22.** Латиський поет і перекладач, перекладав твори Шевченка. **23.** Український і абхазький літературознавець, автор статей «Шевченкові твори в Абхазії» *(1964)*, «Тарас Шевченко і Дмитро Гуліа» *(1966)* та інші. **24.** Посад Кременчуцького повіту Полтавської губернії (тепер входить до складу м. Кременчук), Шевченко згадує про нього в повісті «Капитанша». **25.** Декабрист, член Північного товариства, Шевченко зустрічався з ним упродовж усього перебування в Нижньому Новгороді.

По вертикалі: **1.** Балада Т. Шевченка, написана 1859 року в Києві. **2.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, разом із Шевченком служив у Новопетровському укріпленні. **3.** Німецький художник, Шевченко згадує його у листі до С. Аксакова 15.07.1858. **4.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **5.** Хутір біля с. Малютині Пирятинського р-ну Полтавської обл., Шевченко побував тут у 1843–1844 роках. **6.** Український педагог-просвітитель, 1862 року створила в Харкові безкоштовну жіночу недільну школу, пропагувала в ній твори Шевченка. **10.** Український художник театру, лауреат Шевченківської премії *(1971)*. **11.** Український скульптор, лауреат Шевченківської премії *(2005)*. **12.** Поема Т. Шевченка, написана 1845 року в с. Мар'їнське. **14.** Німецький поет, Шевченко згадує його в «Щоденнику» та в повістях «Художник» і «Близнецы». **16.** Російський скульптор та історик мистецтва, з Шевченком познайомився в Петербурзькій академії мистецтв, згадує поет про нього в повісті «Художник». **17.** Болгарський філософ та літературний критик, до 125-річчя з дня народження

Шевченка опублікував статтю «Проблема Шевченка» *(1939)*. **19.** Рядовий 4-го Оренбурзького лінійного батальйону, у зв'язку з хворобою був звільнений від подальшої подорожі в степові укріплення, замість нього був відправлений Шевченко. **21.** Легендарний воїн і співець кельтів, Шевченко згадує про нього в повісті «Близнецы».

КРОСВОРД **№ 38**

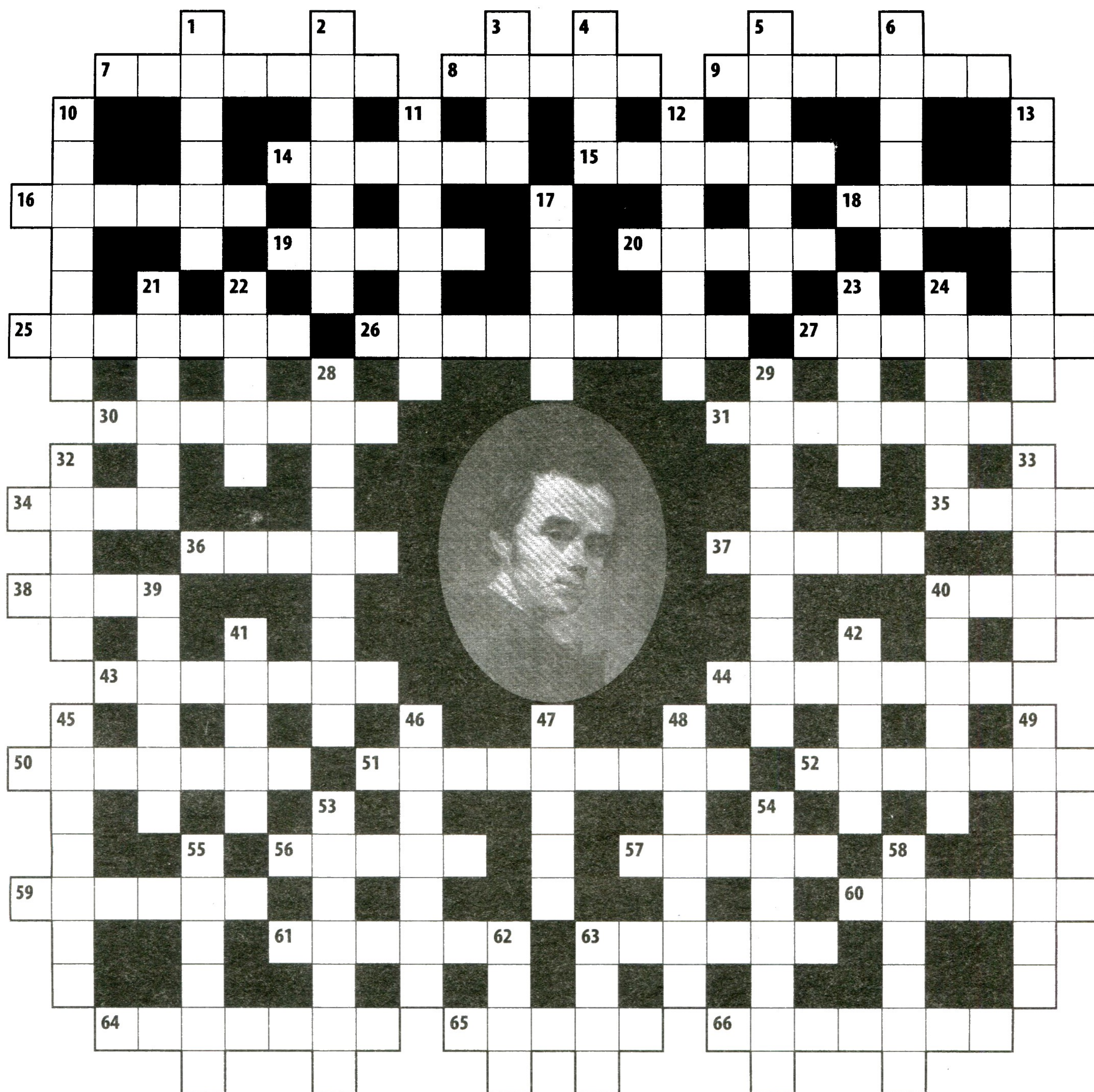
По горизонталі: **5.** Іудейський пророк, який жив у VIII ст. до н. е., Шевченко згадує його в поемах «Марія» і «Гайдамаки» та в повістях. **6.** Польський композитор і піаніст, якого Шевченко згадує в повістях «Музикант» та в «Щоденнику» 16.12.1857. **7.** Український скульптор, автор пам'ятника Т. Шевченку в Дніпропетровську *(1959)*. **8.** Журналіст і літератор, Шевченкові присвятив статтю «Тарас Григорьевич Шевченко в Астрахани» *(1896)*. **14.** Хутір Лебединського повіту Харківської губернії (тепер село Лебединського р-ну Сумської обл.), Шевченко був тут 1859 року. **15.** Український художник театру, виконав оформлення до опери К. Данькевича «Назар Стодоля» та опери Г. Майбороди «Тарас Шевченко» *(1964)*. **16.** Поема Т. Шевченка, написана 1848 року в Орській фортеці. **17.** Український літературознавець, автор праць «До питання про характер поезії й стиль Т. Г. Шевченка *(1961)*, «Тарас Шевченко у Москві» *(1974)*. **19.** Український музичний діяч і композитор, на вірші Шевченка створив кантату «Гамалія» для хору. **20.** Російський композитор, на слова Шевченка написав музику до вірша «Реве та стогне Дніпр широкий». **21.** Байка Т. Шевченка, написана 1848 р. на о. Косарал.

23. Азербайджанський літературознавець і критик, брав участь у підготовці видання «Кобзаря» Азербайджанською мовою *(1934)*, написав до нього передмову. **29.** Віршований ліроепічний твір про виняткову родинно-побутову, соціально-побутову чи легендарну подію. **30.** Угорський письменник, літературознавець і перекладач, перекладав твори Шевченка. **31.** Український художник, автор плаката «Літературно-художня виставка пам'яті Т. Шевченка» *(1920)*. **32.** Ім'я мачухи Тараса Шевченка. **34.** Український майстер декоративно-ужиткового мистецтва, на шевченківські теми виконав: «Хата батьків Т. Г. Шевченка» *(1948р.)*, «Т. Г. Шевченко» *(1964 р.)* **36.** Український письменник, перший біограф Шевченка, знайомий поета. **37.** Шотландський поет, Шевченко згадував його в передмові до нездійсненого видання «Кобзаря» 1847 р. **38.** Французький живописець-баталіст, Шевченко високо цінував його творчість, про це він пише в листі до Б. Залеського. **39.** Російський письменник, сходознавець, Шевченко згадує його в «Щоденнику» 20.07.1857. **40.** Російський художник, автор портрета Шевченка, входив до складу журі першого конкурсу на проект пам'ятника Т. Шевченку для Києва.

По вертикалі: **1.** Російський поет, виявляв інтерес до творчості Шевченка, Написав поезію «Село *(з Тараса Шевченка)*» *(1914)*. **2.** Англійський історик, його працю «Історія занепаду і зруйнування Римської імперії» Шевченко згадує в повісті «Художник». **3.** Український композитор, лауреат Шевченківської премії *(1986)*. **4.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, разом із Шевченком служив у Новопетровського укріпленні. **9.** Російський художник, автор нотаток, надрукованих у журналі «Русская старина» 1877 р. № 11, що пов'язані з історією викупу Шевченка з кріпацтва. **10.** Місто, районний центр Житомирської області, у якому 2009 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **11.** Латиський письменник, Шевченкові присвятив вірші «Біля Київського університету» *(1948)*, «Вічно великий» *(1964)*. **12.** Український художник-портретист, разом із Шевченком учився в Петербурзькій академії мистецтв 1842 року. **13.** Діловиробник господарського комітету 4-го навчального карабінерного полку в Нижньому Новгороді, зустрічався з Шевченком. **18.** Сестра Т. Шевченка. **19.** Село Черкаського повіту Київської губернії *(тепер Городищенського р-ну Черкаської обл.)*, Шевченко відвідав його 1859 року. **20.** Український різьбяр, серед його творів на шевченківську тему — портрет Т. Шевченка *(1963)*, «А хату раєм називають» *(1969)* та багато інших. **21.** Український режисер-постановник, лауреат Шевченківської премії *(1970)*. **24.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Наймичка». **25.** Швейцарський живописець і графік, Шевченко згадує його в «Щоденнику» 4.07.1857 р. **26.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **27.** Службовець пароплавної компанії «Меркурій», Шевченко зустрічався з ним у Нижньому Новгороді та намалював його портрет. **28.** Молдавський письменник, перекладав твори Т. Шевченка та присвятив кілька статей. **33.** Російський письменник, журналіст і літературний критик, написав науково-популярну біографію «Тарас Григорович Шевченко» *(1919)*. **34.** Французька письменниця, перекладачка і літературний критик, в одному з розділів своєї книжки «В Малоросії. Праця жінки» подала стислу біографію Шевченка. **35.** Український художник театру, лауреат Шевченківської премії *(1978)*. **36.** Український режисер, народний артист України з 1940 року, поставив опери «Катерина» М. Аркаса і «Наймичка» М. Вериківського.

КРОСВОРД № 39

По горизонталі: **7.** Повітове місто Саратовської губернії (тепер районний центр Волгоградської області), Шевченко був тут 1857 року, повертаючись із заслання. **8.** Дяк, який вчив грамоти малого Тараса. **9.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1845 року в Переяславі. **14.** Український оперний співак, виконував романси українських композиторів на тексти Шевченка. **15.** Італійський славіст, у журналах вміщував огляди та рецензії на видання творів Шевченка. **16.** Словенський поет, захоплювався творами Шевченка, які вплинули на його творчість. **18.** Український режисер, лауреат Шевченківської премії *(1993)*. **19.** Обласний центр Мангишлаку, в минулому місто Шевченко. **20.** Обласний центр України, у якому встановлено три пам'ятника Шевченку. **25.** Український художник,

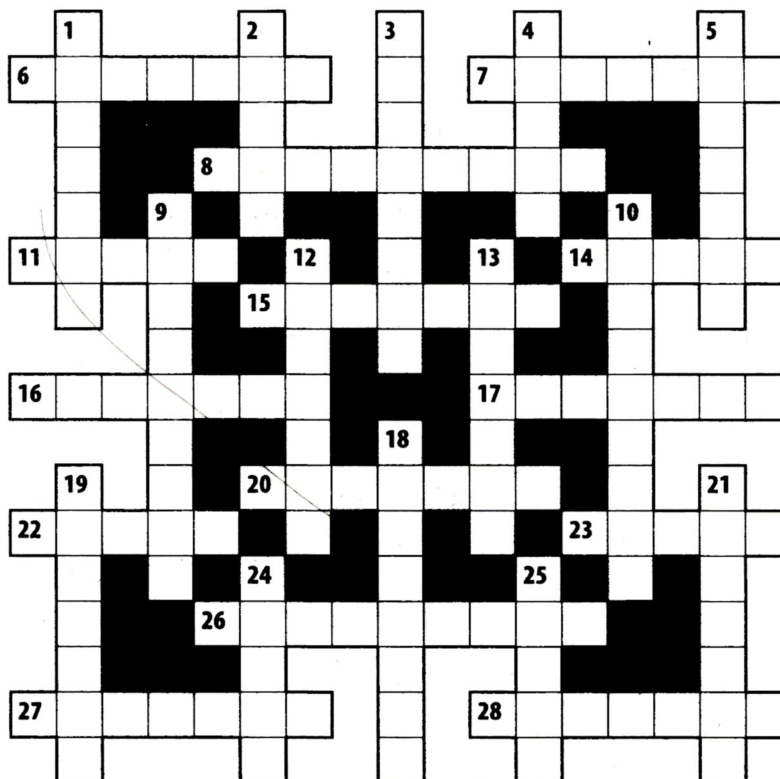
автор картини «В казематі», лауреат Шевченківської премії *(1994)*. **26.** Український актор, лауреат Шевченківської премії *(1996)*. **27.** Російський письменник і театральний критик, якого згадав Т. Шевченко в статті «Бенефис г-жи Пиуновой, января 21, 1858 года». **30.** Український кобзар, виконував пісні на слова Шевченка, якому поет подарував свій «Кобзар». **31.** Український літературознавець, автор книжок присвячених Шевченку «Три поеми Т. Г. Шевченка» *(1964)*, «Т. Г. Шевченко і царська цензура» *(1969)*. **34.** Російський письменник, лексиколог і фольклорист, Шевченко познайомився з ним у 30-х рр. у Петербурзі. **35.** Український поет, лауреат Шевченківської премії *(1991)*. **36.** Рядовий 1-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, письменник-мемуарист, Шевченко познайомився з ним восени 1850 р. в Уральську. **37.** Абхазький поет і перекладач, перекладав твори Шевченка. **38.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1848 року на о. Косарал. **40.** Словенський літератор, палкий шанувальник Шевченкового таланту, популяризував творчість поета. **43.** Український режисер театру й кіно, лауреат Шевченківської премії *(1967)*. **44.** Український мовознавець, велику увагу приділяв шевченкознавству, створив

узагальнювальну працю «Т. Г. Шевченко в історії української літературної мови» *(1964)*. **50.** Місто в Австралії на березі Тихого океану, у якому 1963 року встановлено Шевченківський пам'ятний знак. **51.** Історико-героїчна поема Т. Шевченка, написана в Петербурзі 1841 р. **52.** Український художник, автор творів на шевченківські теми: «Тарас і чумаки» *(1961)*, «Кирило-Мефодіївське братство» *(1963)*. **56.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1965)*. **57.** Український художник-портретист, разом із Шевченком навчався в Петербурзькій академії мистецтв. **59.** Малюнок Шевченка, виконаний 1856 року в Новопетровському укріпленні. **60.** Український письменник, автор оповідання «Поет і актриса» та новели «Крила Агарі» *(1938)*, у якій відтворено епізоди з життя Шевченка. **61.** Український художник-портретист, зустрічався з Шевченком у Петербурзі. **63.** Знайомий Шевченка, листувався з поетом, писав про своє захоплення «Кобзарем». **64.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1846 р. в Україні. **65.** Український письменник, жив у Канаді, видав англійською мовою книжку про юнацькі роки Шевченка «Весь світ — моє село» *(1964)*. **66.** Поручик 4-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, з Шевченком познайомився 1847 року в Орську.

По вертикалі: 1. Білоруський письменник і публіцист, до 100-річчя з дня народження Шевченка опублікував у газеті статтю «Тарас Шевченко» *(1914)*. **2.** Український скульптор, народний художник СРСР (з 1963 р.), автор пам'ятника Т. Шевченку в Ашхабаді *(1972)*. **3.** Жанр українського народного героїчного епосу типу поеми з розгорнутим сюжетом про героїчні подвиги народу, Шевченко ще з дитинства любив слухати їх. **4.** Російський щомісячний літературно-художній журнал, що виходив у Петербурзі в 1840–1845 роках, друкували твори Шевченка. **5.** Німфа, персонаж давньогрецького епосу «Одіссея», 1856 року Т. Шевченко на цей сюжет виконав малюнок. **6.** Запорізький козак, ватажок гайдамацького загону під час Коліївщини *(1768)*, якому Шевченко присвятив вірш. **10.** Український лірник, співав пісні на вірші Шевченка. **11.** Російський живописець-пейзажист, його твори разом із Шевченковими експонували на виставці в академії 1859 року. **12.** Російський поет і перекладач, Шевченкові присвятив вірші «Тарас Шевченко» *(1936)*, «Бульвар Шевченка» *(1939)*, «На Вкраїні милій» *(1950)* та ін. **13.** Український художник, ілюстрував «Повний збірник творів» Шевченка *(1914)*, та автор ілюстрацій до багатьох творів поета. **17.** Матрос, учасник експедиції з вивчення й опису Аральського моря, на шхуні «Константин» ходив морем разом із Т. Шевченком. **21.** Український поет, автор збірки віршів «В Кобзаревім краю» *(1961)*. **22.** Німецький художник, Шевченко згадував його в «Щоденнику» 10.VII.1857. **23.** Російський поет, перекладав твори Т. Шевченка. **24.** Фламандський живописець, автор жанрових картин, портретів і пейзажів, Шевченко згадує його у повісті «Художник». **28.** Керівник антифеодального козацького повстання 1594–1596 років в Україні, Шевченко згадує його в поемах «Тарасова ніч» і «Гайдамаки». **29.** Районний центр Харківської області, у якому 1921 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **32.** Член Кирило-Мефодіївського товариства, Шевченко познайомився з ним 1846 р. **33.** Російський поет і перекладач, Шевченко познайомився з ним 1837 року в Петербурзі, згадує його в повісті «Художник». **39.** Місто, центр Естляндської губернії (тепер Таллінн, столиця Естонії), Шевченко був тут в листопаді 1842 р. **40.** Денщик коменданта Новопетровського укріплення, Шевченко спілкувався з ним у домі коменданта. **41.** Шотландський поет, Шевченко згадував про нього в передмові до нездійсненого видання «Кобзаря» *(1847)*. **42.** Український живописець, автор картини «Думи мої, думи», лауреат Шевченківської премії *(1974)*. **45.** Татарський поет, перекладав твори Т. Шевченка та присвятив вірш «Братерство» *(1942 р.)*. **46.** Повітове місто Нижегородської губернії (тепер місто обласного підпорядкування Нижегородської області), Шевченко був тут у вересні 1857 року. **47.** Чуваський поет і перекладач, перекладав твори Т. Шевченка, присвятив поетові вірш «Дуб Шевченка» *(1964)*. **48.** Український артист, лауреат Шевченківської премії *(2000)*. **49.** Молдавський письменник, один із перших перекладачів творів Шевченка молдавською мовою. **53.** Підполковник, учасник руху декабристів, Шевченко познайомився з ним у с. Мойсівці 1843 р. **54.** Ад'ютант нижегородського військового губернатора, Шевченко згадав його в «Щоденнику» 18.XI.1857 р. **55.** Польський поет, перекладач і критик, перекладач творів Шевченка. **58.** Політичний і військовий діяч Афін, Шевченко згадав про нього в повісті

«Художник». **62.** Французький композитор, Шевченко згадує його в повісті «Музикант» та в «Щоденнику» 2.IV.1858 р. **63.** Французький письменник, з творчістю якого був обізнаний Шевченко і якого згадує в «Щоденнику» 20.VII.1857 р.

КОСВОРД № 40

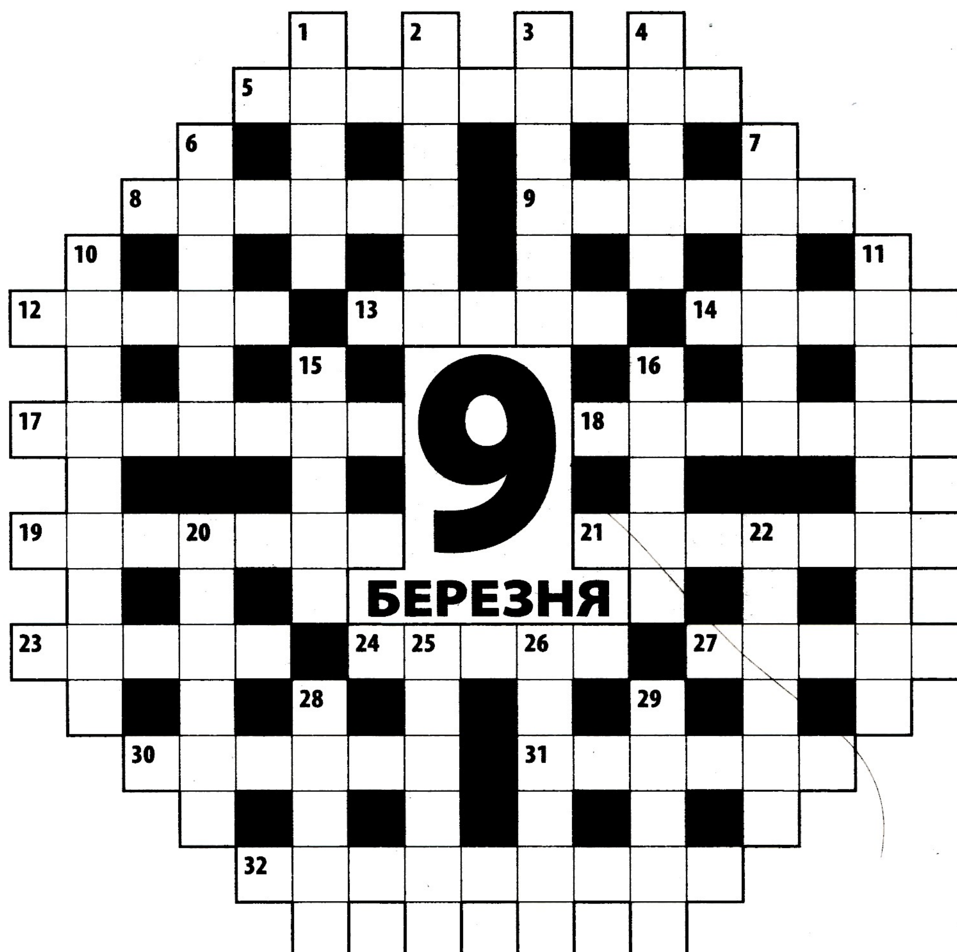

По горизонталі: **6.** Український художник, друг Шевченка, із яким поет познайомився в Петербурзі 1836 р. **7.** Вірш Шевченка, написаний у Нижньому Новгороді 1858 р. **8.** Службовець волзької пароплавної компанії «Меркурій», Шевченко познайомився з ним у Нижньому Новгороді, про що є запис у «Щоденнику». **11.** Український скульптор, лауреат Шевченківської премії *(1983)*. **14.** Малюнок Т. Шевченка за поемою О. Пушкіна «Полтава». **15.** Грузинський критик і літературознавець, автор статті «Горький і Шевченко» *(1939)*. **16.** Поема Т. Шевченка, написана 1850 року в Оренбурзі. **17.** Село прилуцького повіту Полтавської губернії (тепер Ічнянського р-ну Чернігівської обл.), Шевченко був тут у 1843 і 1845 роках. **20.** Німфа, персонаж давньогрецького епосу «Одіссея», на цю тему 1856 року Шевченко виконав малюнок. **22.** Персонаж повісті Шевченка «Наймичка». **23.** Крейдяні гори на Мангишлаку, у дослідженні яких брав участь Т. Шевченко. **26.** Шотландський поет, одного з героїв його творчості Шевченко згадує в повісті «Близнецы». **27.** Поема Т. Шевченка, написана 1857 року в Нижньому Новгороді. **28.** Містечко Канівського повіту Київської губернії (тепер селище Корсунь-Шевченківського р-ну Черкаської обл.), Шевченко ходив сюди в дитинстві.

По вертикалі: **1.** Вірш Т. Шевченка, представлений ліричним циклом, написаним 1860 р. **2.** Районний центр Львівської області, у якому 1961 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **3.** Американський політичний діяч і дипломат, Шевченко згадував про нього в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **4.** Український живописець, автор творів на шевченківські теми: "Заповіт" *(1961)*, «Тарасова гора» *(1964)*. **5.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1845 року в Переяславі. **9.** Граф, член Головного управління цензури, був причетний до завершення справи про надання Шевченкові дозволу поїхати 1859 року в Україну. **10.** Український актор і режисер, провідне місце в його творчості посідала шевченківська тема, у «Назарі Стодолі», він грав усі чоловічі ролі. **12.** Чеський і словацький літературознавець, видав книжку «Україна в піснях» *(1954)*, де окремим розділом опубліковано 21 пісню на слова Шевченка. **13.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1847 року в Україні. **18.** Український артист, лауреат Шевченківської премії *(1994)*. **19.** Український пись-

менник і критик, у публіцистичних статтях часто згадував Шевченка, цитував його твори, присвятив поету кілька статей «До 34-х роковин з дня смерті Т. Г. Шевченка» *(1895)*. **21.** Російський географ і мандрівник, Шевченко зустрічався з ним на Мангишлаку. **24.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Наймичка». **25.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки».

КРОСВОРД № 41 «ЮВІЛЕЙНИЙ»

По горизонталі: 5. Село, у якому минуло дитинство Т. Шевченка. **8.** Село Кобеляцького району Полтавської області, через яке проїжджав Т. Шевченко у червні 1845 року. **9.** Російський художній і музичний критик, був особисто знайомий із Шевченком. **12.** Словенський історик і публіцист, схвально відгукнувся про переклади творів Шевченка хорватською мовою. **13.** Український скульптор, народний художник УРСР, автор багатьох творів, присвячених Шевченкові, та кількох пам'ятників. **14.** Діяч реформації в Німеччині, про якого згадав Т. Шевченко в повісті «Художник». **17.** Російський поет і публіцист, надавав великого значення творчості Шевченка, його громадсько-політичній діяльності. **18.** Російський поет-сатирик, Шевченко познайомився з ним ще до заслання і зустрівся після приїзду в Нижній Новгород 1855 року. **19.** Місто в середній Азії, у якому був відкритий пам'ятник Т. Шевченку *(1925)*. **21.** Поема Т. Шевченка написана в 1-й половині 1850 року в Оренбурзі. **23.** Український скульптор, автор творів на шевченківські теми: «На Тарасовій горі» *(1942)*, «Катерина» *(1956)*, «Тополя» *(1957)*. **24.** Український художник, створив ілюстрації до поем Шевченка «Гайдамаки», «Неофіти», «Наймичка», «Сотник» у 1896–1901 роках. **27.** Татарський поет, перекладав твори Т.Шевченка та присвятив кілька статей поету. **30.** Український письменник, учений, громадський діяч, досліджував творчість Т. Шевченка та присвятив кілька праць поету. **31.** Азербайджанський

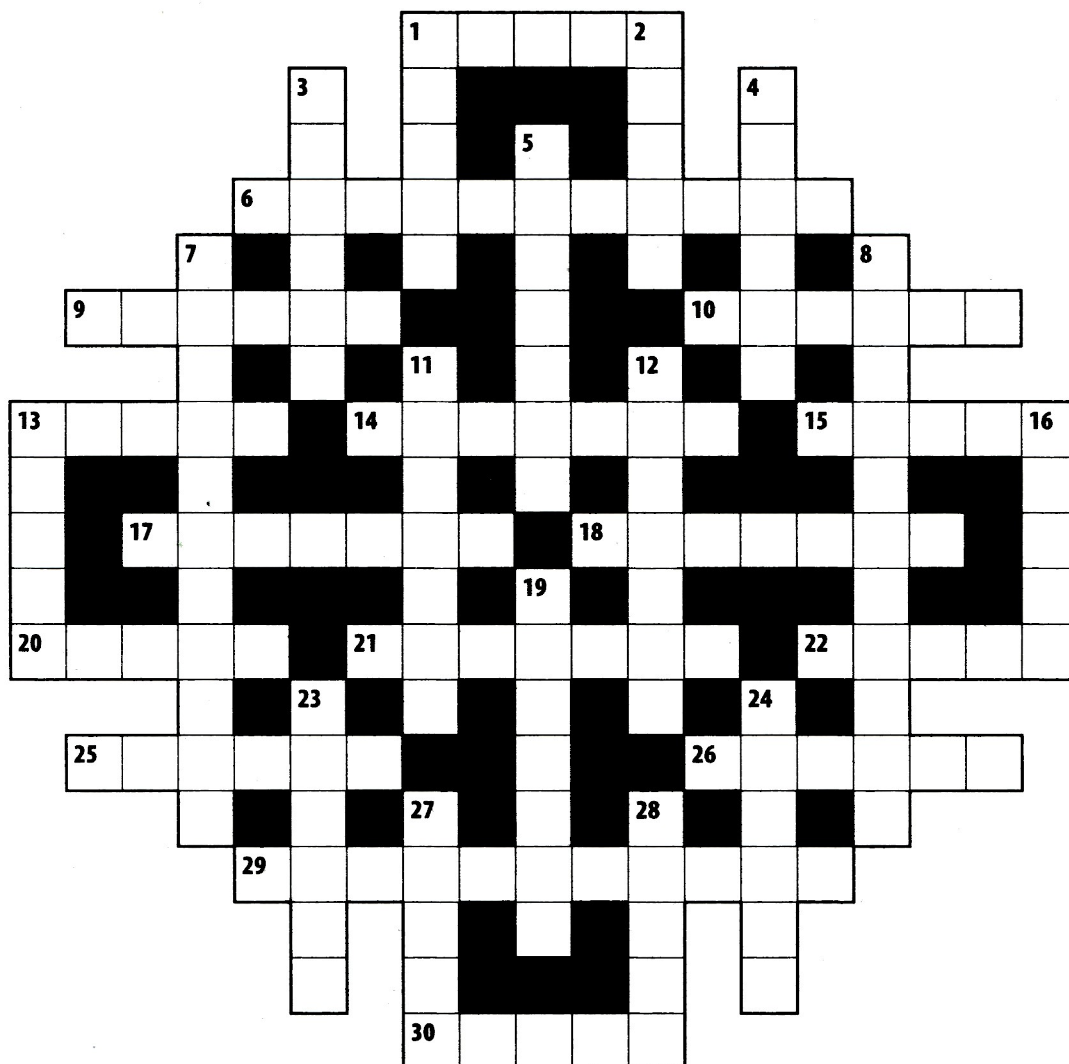
поет, перекладав твори Т. Шевченка. **32.** Місто в Росії, де жив і навчався Т. Шевченко.

По вертикалі: 1. Хорунжий Уральського козачого війська, із яким Т. Шевченко познайомився під час експедиції на Аральському морі. **2.** Старший брат Т. Шевченка. **3.** Столиця європейської держави, де 2002 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **4.** Крейдяні гори на Мангишлаку, які змалював Т. Шевченко, перебуваючи в експедиції О. Антипова. **6.** Німецький поет, про твори якого згадує Шевченко в повістях «Близнецы», «Музикант» і «Художник». **7.** Український поет, лауреат Шевченківської премії *(1963)*. **10.** Півострів у Казахстані, на якому в 1850–1857 роках відбував заслання Шевченко. **11.** Повітове місто Полтавської губернії (тепер районний центр Київської області), Шевченко був тут у серпні 1845 року та 1846 р. **15.** Український композитор і педагог, автор обробок пісень на слова Шевченка «Думи мої, думи мої», «Садок вишневий коло хати» *(1964)* та ін. **16.** Український письменник, присвятив Шевченкові статтю «Завжди сучасник» *(1964)* та кілька оповідань. **20.** Молдавський і румунський письменник, публіцист і перекладач, перекладав твори Т. Шевченка, писав про поета в книжці «На засланні». **22.** Азербайджанський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив кілька статей поету. **25.** Малюнок Шевченка, виконаний 1856 року в Новопетровському укріпленні. **26.** Чеський письменник і перекладач, перекладав твори Т. Шевченка. **28.** Російська письменниця, перекладала твори Т. Шевченка та присвятила вірш «Тарас Григорович Шевченко» *(1961)*. **29.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка».

КРОСВОРД № 42

По горизонталі: 1. Український художник, автор картини «Та й списую Сковороду» *(1964)* та ін. **6.** Російський письменник; Шевченкові присвятив статті «Т. Шевченко» *(1921)*, «Славне життя» *(1939)*. **9.** Український режисер-постановник, лауреат Шевченківської премії *(1971)*. **10.** Український режисер, лауреат Шевченківської премії *(1987)*. **13.** Персонаж повісті Т. Шевченка, «Наймичка». **14.** Вірш Т. Шевченка, представлений ліричним циклом із трьох частин. **15.** Село на річці Орелі Полтавської області, Шевченко відвідав це село 1843 року. **17.** Юнак із Віфанії, улюбленець римського імператора Адріана, Шевченко згадав його в повісті «Художник». **18.** Російська оперна й камерна співачка, Шевченко відвідував її концерти в Петербурзі, про це він записав у «Щоденнику» 27.IV.1861. **20.** Азербайджанський поет, публіцист і перекладач, перекладав твори Шевченка азербайджанською і хіналузькою мовами. **21.** Полтавський фотограф, художник і колекціонер, з особливою любов'ю ставився до творчості Т. Шевченка, використовував цитати з «Кобзаря» у своїй роботі. **22.** Обласний центр України, у якому встановлено чотири пам'ятники Т. Шевченку, перший встановлено у 1961 році. **25.** Містечко Рогачівського повіту Могильовської губернії (тепер районний центр Гомельської області), Шевченко проїжджав його 1829 року. **26.** Церковний і освітній діяч України 1-ї половини XVII ст., Шевченко згадав у «Щоденнику» 15.VII.1857 його богослужебну книжку. **29.** Кріпак, дворовий пана Енгельгардта, Шевченко дружив із ним у 30-х рр. у Петербурзі. **30.** Прапорщик корпусу топографів, учасник Аральської експедиції, де з ним і познайомився Шевченко.

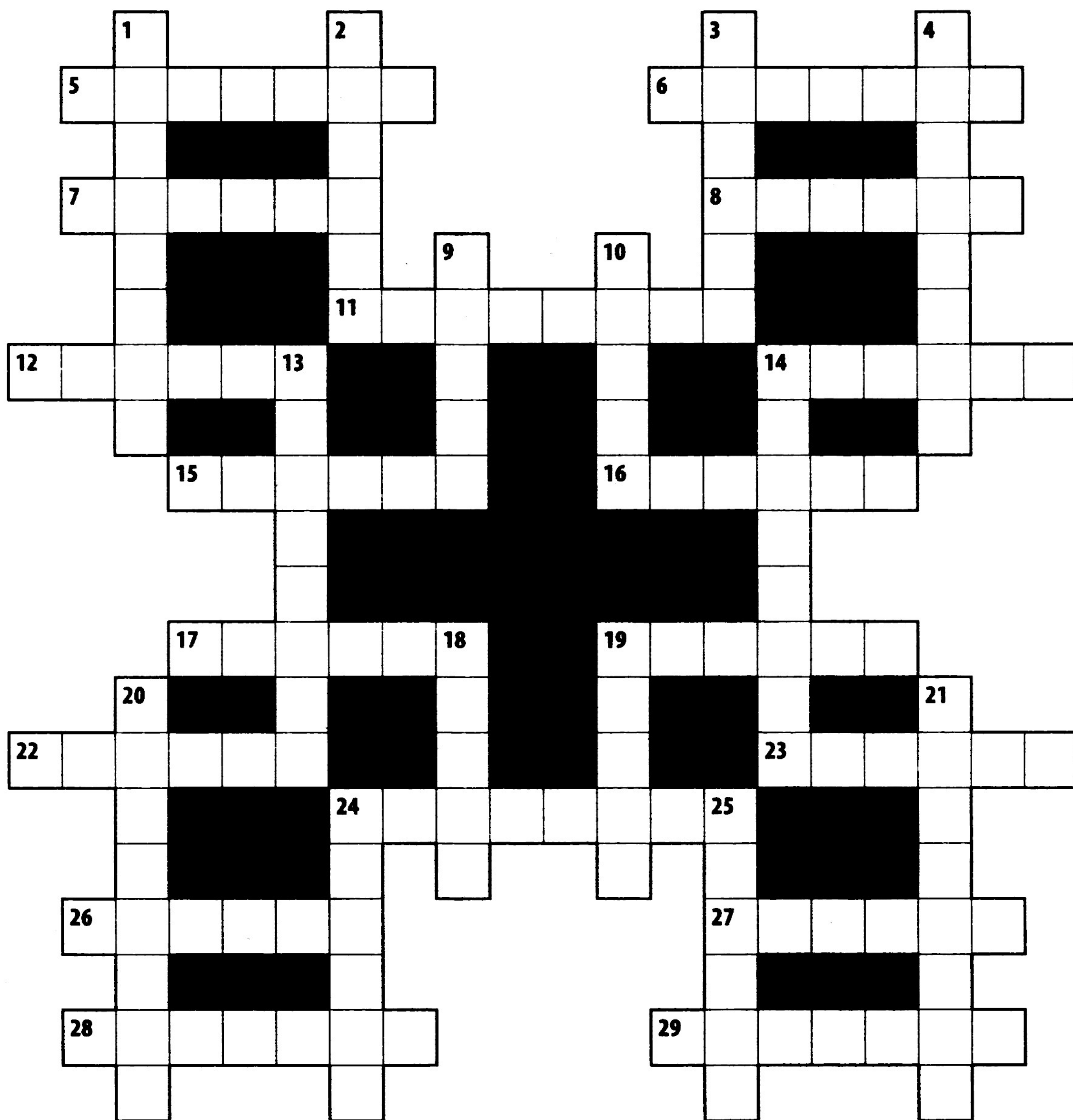
По вертикалі: 1. Вірш Т. Шевченка з циклу «В казематі», написаний 1847 року. **2.** Прилуцький міський голова, знайомий із Шевченком, передплатник «Живописної України» поета. **3.** Поема Т. Шевченка на історичну тему. **4.** Український співак-бандурист, педагог, у його репертуарі було багато пісень на вірші Т. Шевченка. **5.** Центр Волинської губернії (тепер обласний центр України), Шевченко був тут восени 1846 р. **7.** Український художник, автор картин «Допит Т. Г. Шевченка у шефа жандармів Орлова» *(1939)*, «Т. Г. Шевченко і М. Г. Чернишевський» *(1939)* та ін. **8.** Російський драматург, Шевченко був знайомий із ним, згадував його в «Щоденнику» 28.IX.1858. **11.** Український скульптор, автор пам'ятника Шевченку в Нью-Йорку *(1970)*. **12.** Український режисер театру і кіно, поставив драму Шевченка «Назар Стодоля» *(1942)*, лауреат Шевченківської премії *(1967)*. **13.** Офорт Т. Шевченка з серії «Живописна Україна». **16.** Повітове місто Київської губернії (тепер районний центр Черкаської обл.), Шевченко був тут у 1845 та 1859 роках, згадка про це місто є в поемі «Гайдамаки» та інших творах.

19. Лікар, із Шевченком познайомився в Астрахані в серпні 1857 року, поет подарував йому свій «Кобзар». **23.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1860 року в Стрельні. **24.** Болгарський літературознавець, у своїх творах висвітлює питання впливу творчості Шевченка на болгарську літературу 60–70-х рр. XIX ст. **27.** Розділ поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **28.** Російський письменник, високо оцінював творчість Т. Шевченка, виступав із промовою на пленумі Спілки письменників України, присвяченому 150-річчю з дня народження поета.

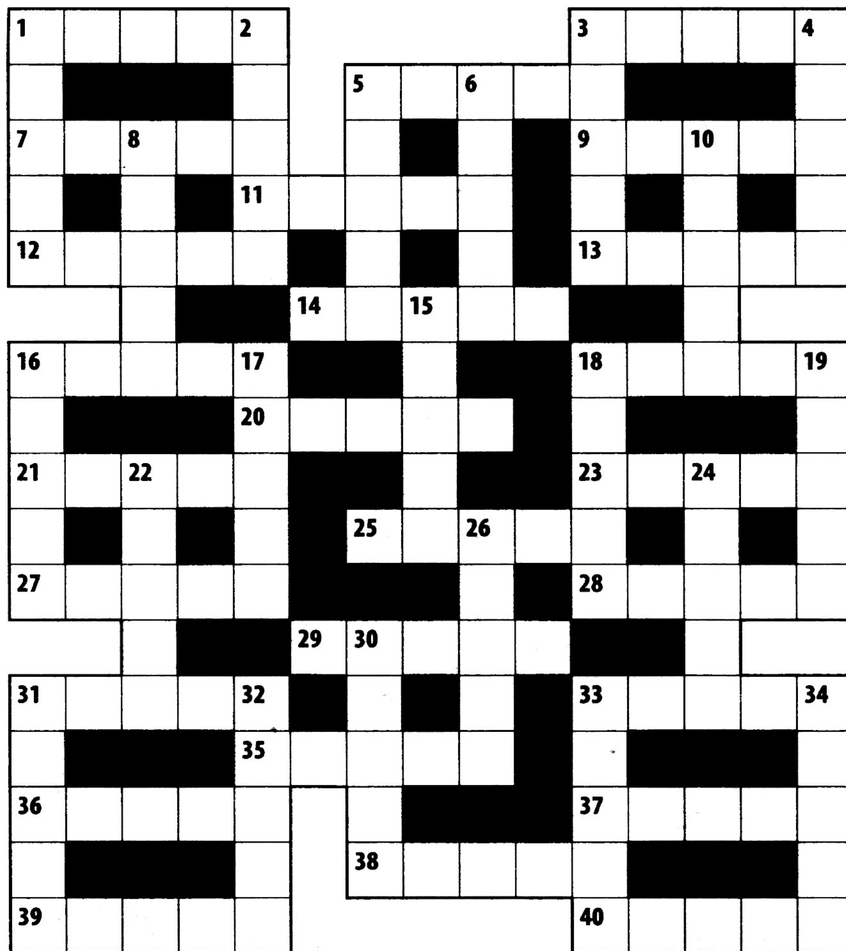
КРОСВОРД № 43 «ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

По горизонталі: **5.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1845 року в Переяславі. **6.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1847 року в Орській фортеці. **7.** Польський поет, перекладач і критик, перекладав твори Шевченка. **8.** Французький письменник, критик і публіцист, перекладав твори Шевченка та присвятив поету кілька статей. **11.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний під час Аральської описової експедиції 1849 року. **12.** Італійський скульптор, Шевченко критично згадував його в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **14.** Латиський поет і драматург, цікавився творчістю Шевченка, згадував його у своїх статтях. **15.** Старший брат Т. Шевченка. **16.** Український літературознавець і мистецтвознавець, автор книжок «Літопис життя і творчості Т. Г. Шевченка» *(1959)*, «Від підмайстра до академіка» *(1967)*. **17.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка». **19.** Головний лікар Оренбурзького шпиталю, знайомий Т. Шевченка. **22.** Вірш Т. Шевченка, присвячений ватажку гайдамацького загону періоду Коліївщини. **23.** Обласний центр

Російської Федерації, у якому побував Шевченко, повертаючись із заслання 1857 року. **24.** Ім'я матері Т. Шевченка. **26.** Права притока річки Сули, де знаходився хутір Убіжище, у якому мешкав Гребінка, сюди прибув Шевченко 1843 р. **27.** Грецька богиня ранкової зорі, Шевченко згадує її в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **28.** Повість Т. Шевченка написана 1853 року в Новопетровському укріпленні. **29.** Український скульптор, лауреат Шевченківської премії *(1985)*.

По вертикалі: **1.** Сестра Т. Шевченка. **2.** Поема Т. Шевченка, написана 1847 року в Седневі. **3.** Український режисер, лауреат Шевченківської премії *(1987)*. **4.** Поема Т. Шевченка, написана 1838 року в Петербурзі. **9.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **10.** Перша назва поеми Т. Шевченка «Відьма». **13.** Іспанський письменник і перекладач, перекладав твори Т. Шевченка. **14.** Литовський художник, Т. Шевченко вчився в нього живопису. **18.** Річка в басейні Дніпра, права притока Трубежу, при злитті яких стоїть місто Переяслав. **19.** Український педагог і дослідниця творчості українських письменників, Шевченкові присвятила статті «Т. Г. Шевченко про матір і дитя» *(1964)*, «Шевченко і Гоголь» *(1984)* та ін. **20.** Картина, яку намалював Шевченко 1842 року в Петербурзі. **21.** Російська імператриця *(1762–1796)*, про яку згадує Шевченко в поемах «Гайдамаки», «Сон», «Сліпий» та ін. **24.** Поема Т. Шевченка, написана 1847 року на засланні. **25.** Каракалпацький актор, створив образ Шевченка у виставі «Бердах» *(1952)*.

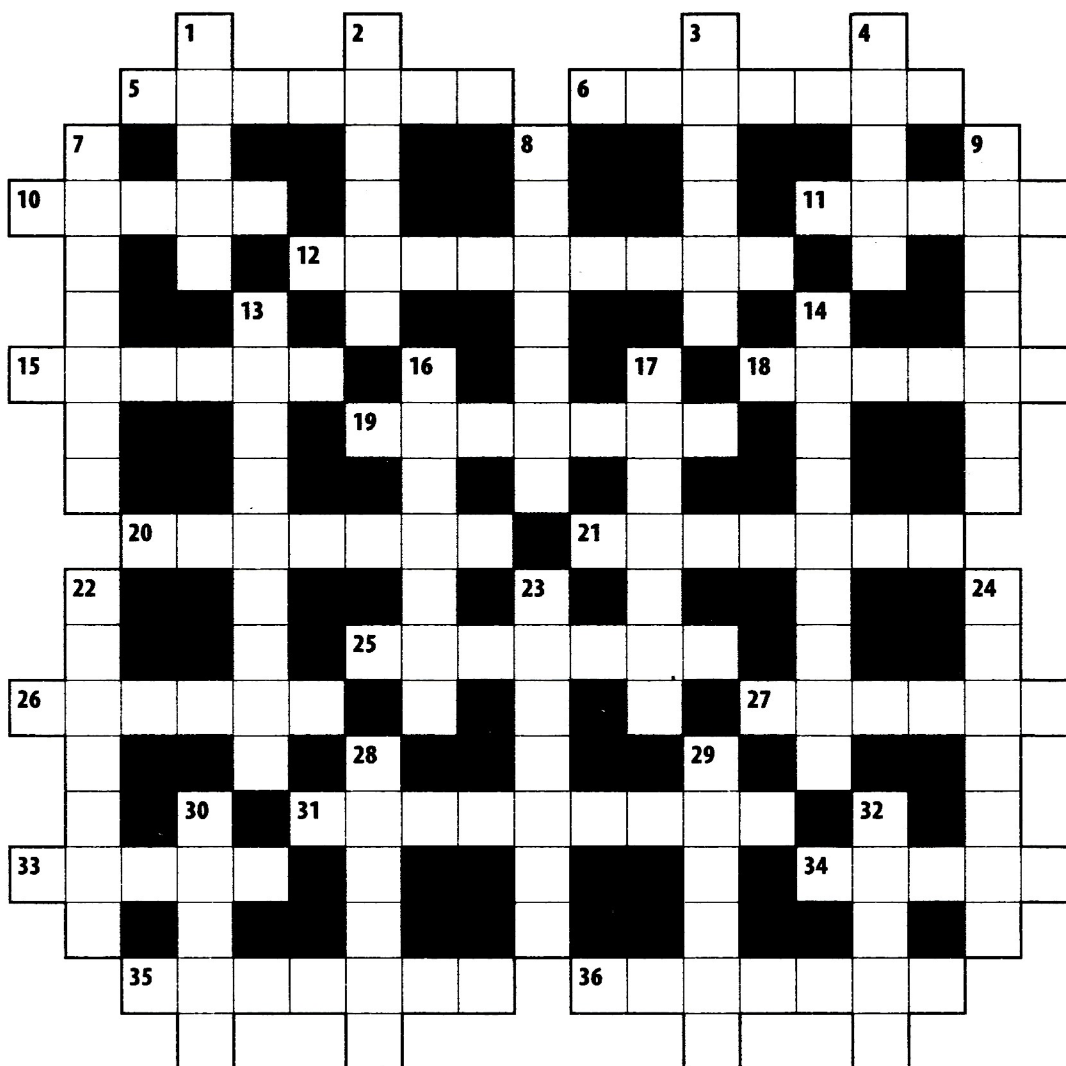
По горизонталі: **1.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **3.** Сестра Т. Шевченка. **5.** Третій вірш ліричного триптиха Т. Шевченка. **7.** Основоположник теорії наукового комунізму, був обізнаний із творчістю Т. Шевченка. **9.** Обласний центр України, у якому перший пам'ятник Т. Шевченку був встановлений 1941 р. **11.** Обласний центр України, у якому встановлено три пам'ятники Т. Шевченку, перший — у 1955 р. **12.** Російський композитор і музикознавець, автор обробок пісень на вірші Т. Шевченка. **13.** Поема Т. Шевченка, написана в Седневі 1847 р. **14.** Болгарський письменник, під враженням творчості Шевченка написав поему «Громада» *(1880)* та ін. **16.** Російський живописець і ливарник, приятель Шевченка, поет не раз згадував його в повісті «Художник». **18.** Судновласник і підприємець, Шевченко познайомився з ним 1857 року в Нижньому Новгороді. **20.** Первосвященик, старший брат Мойсея, Шевченко згадує його в циклі «Давидові псалми». **21.** Англійський письменник, із творчістю якого був добре обізнаний Шевченко. **23.** Сербський письменник, 1931 року в Бєлграді виступив із промовою на урочистих зборах у зв'язку з 70-річчям з дня смерті Шевченка. **25.** Столиця Європейської держави, у якій 1978 р. був установлений пам'ятник Т. Шевченку. **27.** Містечко Канівського повіту Київської губернії (тепер село Миронівського району Київської області), Шевченко приїжджав сюди в серпні 1845 р. **28.** Карачаївський поет, переклав поему Т. Шевченка «Кавказ» *(1939)*. **29.** Чеський письменник, перекладач і журналіст, перекладав твори Шевченка. **31.** Старший науковий редактор відділу культури і мистецтва під час укладання шевченківського словника *(1978)*. **33.** Російський письменник і критик, твір якого Шевченко згадав у повісті «Близнецы». **35.** Сірійський християнський богослов і проповідник, Шевченко згадав його в повісті «Наймичка». **36.** Бельгійський віолончеліст і композитор, Шевченко слухав його гру в Петербурзі, про що згадав у повісті «Музыкант». **37.** Прия-

тель і земляк Шевченка, із яким навчався в Петербурзькій академії мистецтв і жив разом із ним у будинку на Василевському острові. **38.** Італійський письменник і перекладач, перекладав твори Шевченка. **39.** Повітове місто Київської губернії (тепер районний центр Черкаської області), Шевченко був тут у 1845 і 1859 роках. **40.** Річка, якою Шевченко плив на пароплаві, повертаючись із заслання.

По вертикалі: **1.** Український етнограф і фольклорист, видав збірку «Українські приказки, прислів'я і таке інше» *(1964)*, до якої включив вислови з творів Шевченка. **2.** Український земський статистик, етнограф і фольклорист, підготував до друку «Кобзар» Шевченка у двох книжках (виданий 1876 року в Празі). **3.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Наймичка». **4.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **5.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **6.** Французький письменник і мандрівник, Шевченко був обізнаний з його творами і згадував про нього в повісті «Художник». **8.** Російський художник, допомагав в організації шевченківської виставки 1911 р. в Києві, згадки про Шевченка є в щоденнику художника. **10.** «...Чи ти діточок непевних Звичаю не ... ?» (пропущене слово). Вірш Т. Шевченка «Розрита могила». **15.** Український скульптор, автор пам'ятника Шевченкові в Дніпропетровську *(1959)*. **16.** Брат Т. Шевченка. **17.** Український музичний діяч і композитор, на вірші Шевченка створив кантату «Гамалія» для хору, басового соло. **18.** Українська художниця декоративно-ужиткового мистецтва, значне місце в її творчості посідає шевченківська тематика. **19.** Районний центр Закарпатської області, у якому 1964 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **22.** Пристрій у церкві, про який згадав Шевченко у вірші «Саул». **24.** Петербурзький чиновник, знайомий Шевченка, який був у дружніх взаєминах із його родиною, про що не раз згадував у повісті «Художник». **26.** Український театрознавець, автор праць «Драматичні спроби Шевченка» *(1921)*, «Шевченко і театр» *(1925)* та ін. **30.** Словенський поет і перекладач, перекладав твори Шевченка та присвятив йому низку статей. **31.** Український художник, на шевченківську тему виконав серію ліногравюр «За мотивами «Кобзаря» Т. Г. Шевченка» *(1961)* та багато інших. **32.** Російський поет, перекладав твори Т. Шевченка та присвятив вірш «Вірші і серце» *(1961)*. **33.** Український літературознавець, поет і перекладач, творчість Шевченка розглядав у курсі української літератури, який він читав у Київському університеті та перекладав вірші про Шевченка з російської та польської мови. **34.** Чеський літературознавець і перекладач, автор розвідки «Тарас Григорович Шевченко, малоросійський поет» *(1866)*, перекладач творів Шевченка.

КРОСВОРД № 45

По горизонталі: **5.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1845 року в Переяславі. **6.** Російський видавець і книготорговець, під час навчання в Петербурзькій академії мистецтв Шевченко користувався його бібліотекою. **10.** Виконавець вокального квартету «Явір», лауреат Шевченківської премії *(1985)*. **11.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 року в Києві. **12.** Український літературознавець і критик, Шевченкові присвятив праці «Любов і гнів Тараса» *(1944)*, «Про живого і гнівного» *(1945)*, «Шевченко і вони...» *(1961)* та ін. **15.** Український актор, лауреат Шевченківської премії *(1993)*. **18.** Японський літературознавець і перекладач, надрукував у «Читацький газеті» *(1964)* рецензію на перше видання творів Шевченка японською мовою. **19.** Дружина поручика 1-го лінійного батальйону, із якою Шевченко познайомився в домі коменданта Новопетровського укріплення і про яку згадано в листуванні поета. **20.** Один із верховних богів Олімпу, син Зевса та богині Лето, Шевченко згадує його в поезії «Царі». **21.** Український поет, харків'янин, Шевченку присвятив вірш «Дніпро» та ін. **25.** Український поет, лауреат Шевченківської премії *(1985)*. **26.** Черговий штаб-офіцер окремого Оренбурзького корпусу, майор, клопотався про дозвіл Шевченкові писати ікону для церкви в Новопетровському укріпленні. **27.** Український композитор, на вірші Шевченка написав романси «Якби мені черевики», «Ой сяду я під хатою» та інші. **31.** Село Чигиринського повіту Київської губернії (тепер Кам'янського району Черкаської області), Шевченко заїжджав у село 1843 року. **33.** Вірш

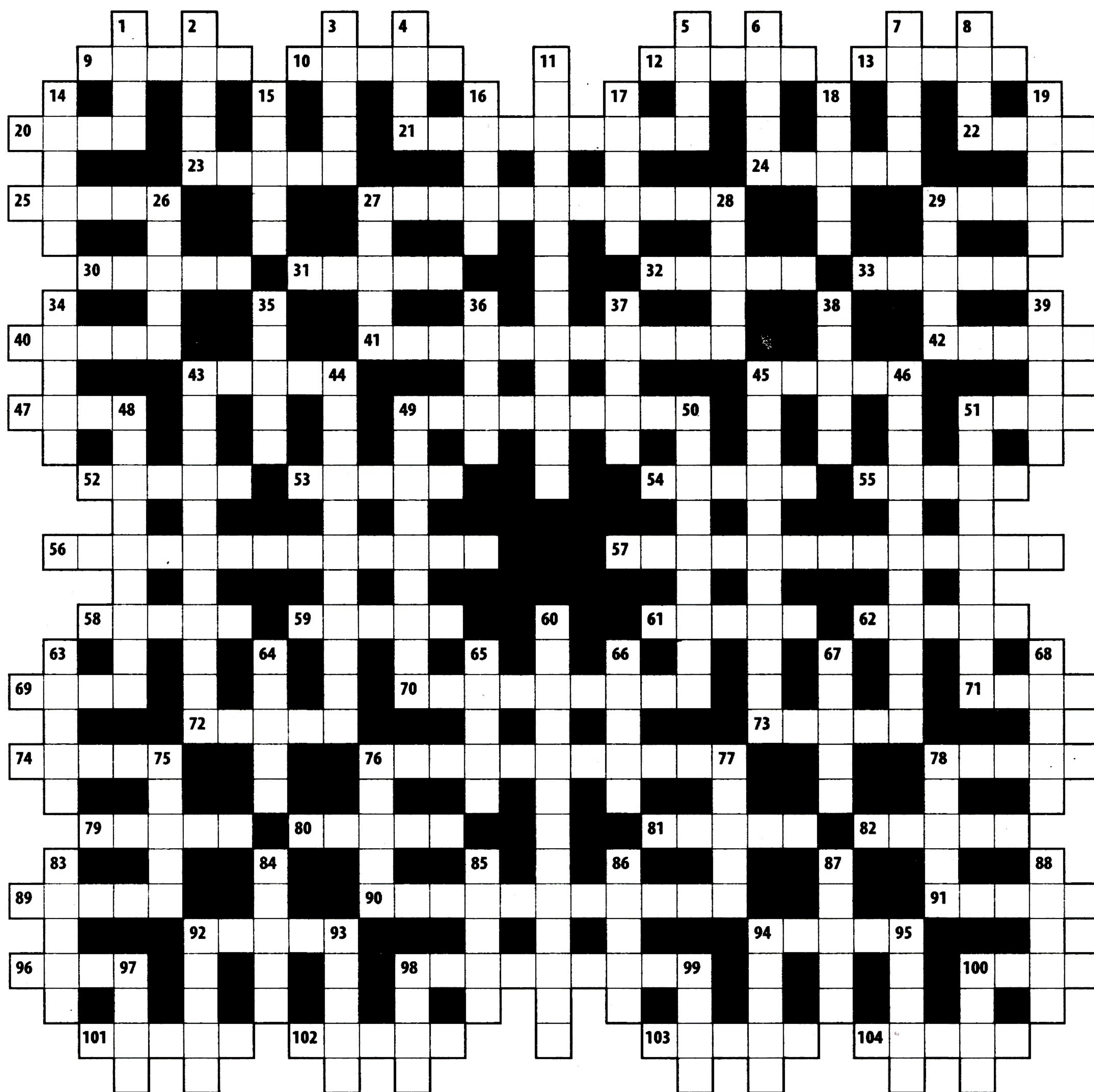
Шевченка з циклу «В казематі», написаний 1847 року. **34.** Український живописець, автор творів на шевченківські теми: «Заповіт» *(1961)*, «Тарасова гора» *(1964)*. **35.** Російський мистецтвознавець, автор книг «Тарас Шевченко» *(1962)*, «Спадщина Т. Г. Шевченка-художника» *(1964)*. **36.** Рядовий 5-ого лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, Шевченко познайомився з ним 1850 року в Орський фортеці.

По вертикалі: 1. Український педагог і краєзнавець, Шевченкові присвятив праці «Він написав музику до Шевченківського „Заповіту“», «Полтавець — автор музики до „Заповіту“» *(2000)*. **2.** Петербурзький чиновник, Шевченко познайомився з ним 1858 року, згадав його поет у «Щоденнику» 2.V.1858. **3.** Вишивальниця з Великої Багачки (Полтавська область), вишила портрет Шевченка з «Кобзарем» і текстом «Заповіту». **4.** Давньогрецький скульптор, Шевченко згадав його в повістях «Художник» і «Капитанша». **7.** Латиський письменник, журналіст і критик, перекладач творів Шевченка та присвятив йому декілька статей. **8.** Український культурний діяч, співзасновник Товариства ім. Т. Шевченка у Львові (з 1892 — НТШ). **9.** Поміщик Макар'ївського повіту Нижньогородської губернії, Шевченко згадує його в «Щоденнику» як деспота *(7.XI.1957)*. **13.** Районний центр Херсонської області, у якому 1964 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **14.** Український письменник і етнограф, наказний отаман Чорноморського козацького війська, тривалий час Шевченко листувався з ним і згадує його в «Щоденнику» 1.VII.1857. **16.** Югославський славіст, автор статей «Тарас Шевченко» *(1962)*, «Нові праці про Шевченка в югославів» *(1963)* та інші. **17.** Український режисер театру і кіно, поставив драму Т. Шевченка «Назар Стодоля» *(1942)*, лауреат Шевченківської премії *(1967)*. **22.** Казахський письменник, перекладав твори Шевченка, автор нарису «Форт Шев-

ченка» *(1948)*. **23.** Німецький славіст, автор низки розвідок про творчість Шевченка — «Співець українського народу» *(1961)* та ін. **24.** Молодший лікар 46-го флотського екіпажу, що базувався в Астрахані, знайомий Шевченка, згадує його поет в «Щоденнику» 23.VIII.1857. **28.** Австрійський композитор, якого Шевченко згадує в повісті «Музикант». **29.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **30.** Капітан-лейтенант, командир пароплаву «Тарки», який перевозив пошту, бував у Новопетровському укріпленні, де й познайомився з Шевченком. **32.** Український педагог, літературознавець і поет, автор книги «Тарас Шевченко і харків'яни» *(2003)* та вірша «У саду Шевченка».

КРОСВОРД № 46 «ВІНОК КОБЗАРЕВІ»

По горизонталі: 9. Японський поет, перекладав твори Шевченка та присвятив йому свою збірку «Голос полів» *(1964)*. **10.** Український літературознавець, фольклорист і поет, автор праці «Основи Шевченкових зв'язків з поляками» *(1917)* та низки інших. **12.** Український композитор, на Шевченкові тексти написав дитячі хори без супроводу та ін. **13.** Англійський філософ, у повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали», Шевченко навів один із його висловів. **20.** Німецький письменник, критик і перекладач, у своїх творах називав Шевченка народним поетом. **21.** Якутський письменник, один із перекладачів якутською мовою творів Шевченка. **22.** Український шевченкознавець, автор книг на шевченківську тему: «Живопис — моя професія» *(1989)*, «Таїна шевченкових світлин» *(1998)* та ін. **23.** Німецький монах, займався хімією, Шевченко згадав його в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **24.** Український земський статистик, етнограф і фольклорист, брав участь у підготовці друку «Кобзаря» Шевченка у двох книжках *(виданий 1876 року у Празі)*. **25.** Управитель Нижегородського соляного управління, Шевченко познайомився з ним 1957 року в нижньому Новгороді, про що є запис у «Щоденнику» 2.X.1857. **27.** Литовський поет і перекладач, перекладав твори Т. Шевченка та присвятив вірші «Ранок у Каневі» *(1961)*, «Верба Шевченка» *(1963)* та ін. **29.** Український письменник, присвятив Шевченкові статтю «Завжди сучасник» *(1964)* та декілька оповідань. **30.** Чеський письменник, філолог і перекладач, перекладав твори Шевченка та присвятив йому декілька статей. **31.** Вірш Т. Шевченка з циклу «В казематі». **32.** Петербурзький чиновник, Шевченко познайомився з ним у Петербурзі, був у дружніх взаєминах із його родиною і не раз згадував їх у повісті «Художник». **33.** Український живописець, автор творів на шевченківську тематику: «Тарас у хворої матері» *(1956)*, «Тарас чумакує» *(1961)* та ін. **40.** Селянин із с. Зеленьки Канівського повіту на Київщині, Шевченко зустрівся з ним 1859 року, коли його, заарештованого, везли з Черкас до Києва. **41.** Російська поетеса й перекладачка, їй належать переклади 15 поезій Шевченка, присвятила поету декілька віршів «Велике слово Тараса» *(1961)*, «Тобі, Україно!» *(1964)* та ін. **42.** Вірменський поет, Шевченкові присвятив вірш «Серцю світу» *(1939)*. **43.** «...Якби були батько, мати Та ... багаті» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Закувала зозуленька...». **45.** Російська назва зимового верхнього одягу, яким користувався Т. Шевченко в останні роки життя. **47.** Український письменник, учасник війни, Шевченкові присвятив статтю присвячену 150-річчю з дня народження. **49.** Районний центр Хмельницької області, у якому 2001 р. встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **51.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1960 року в Петербурзі. **52.** «...Послужи ж, моя ти ... , Молодій ще силі!» (пропущене слово). Поема Т. Шевченка «Сліпий». **53.** Трава, різновид ковили, про яку згадує Т. Шевченко у вірші «До Основ'яненка» та в поемі «Гайдамаки». **54.** Український поет, Шевченкові присвятив вірш «Зустріч біля брами» *(1952)*, лауреат Шевченківської премії *(1965)*. **55.** Польський письменник, у передмові до «Антології сучасних українських поетів» *(1911)* високо оцінив творчість Шевченка. **56.** Місто в Бразилії, у якому 1989 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **57.** Казахський поет і перекладач, перекладав твори Шевченка та присвятив йому поезії «В дні ювілею» і «Думи на Косаралі» *(1954)*. **58.** «...А тим часом старий кобзар ... співає» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Катерина». **59.** «...Бач, Оксано, я жартую, А ти й справді плачеш. Ну, не плач же, ... на мене» *(пропущене слово)*. Поема Шевченка «Гайдамаки». **61.** Чуваський поет, перекладач і літературознавець, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Шевченко

і чуваський народ» *(1939)*. **62.** Село Лохвицького району Полтавської області, у якому був проїздом Шевченко 1859 р. **69.** Датський письменник і журналіст, творчість якого була співзвучна з творчістю Шевченка, викривав експлуататорське суспільство. **70.** Рядовий, відданий на службу за політичні злочини, звільнений зі служби одночасно з Шевченком. **71.** Італійський поет, єпископ альбський, вчився на курсах поетики Києво-Могилянської академії, Шевченко був обізнаний із його творчістю, здебільшого релігійного змісту. **72.** Англійський славіст, у своїй праці дав короткий виклад історії українського народу, про Шевченка писав як про «найвизначніше явище в українській літературі». **73.** Польський письменник і перекладач, автор літературознавчих праць, у яких і згадував Шевченка. **74.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 року в Києві. **76.** Позашлюбний син оренбурзького генерал-губернатора В. Петровського, офіцер, відомий своєю жорстокістю до підлеглих. Шевченко згадує його в «Щоденнику» 7.I.1858. **78.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **79.** Містечко Звенигородського повіту Київської губернії (тепер районний центр Черкаської області), Шевченко в дитинстві часто їздив у це село на базар. **80.** Персонаж поеми

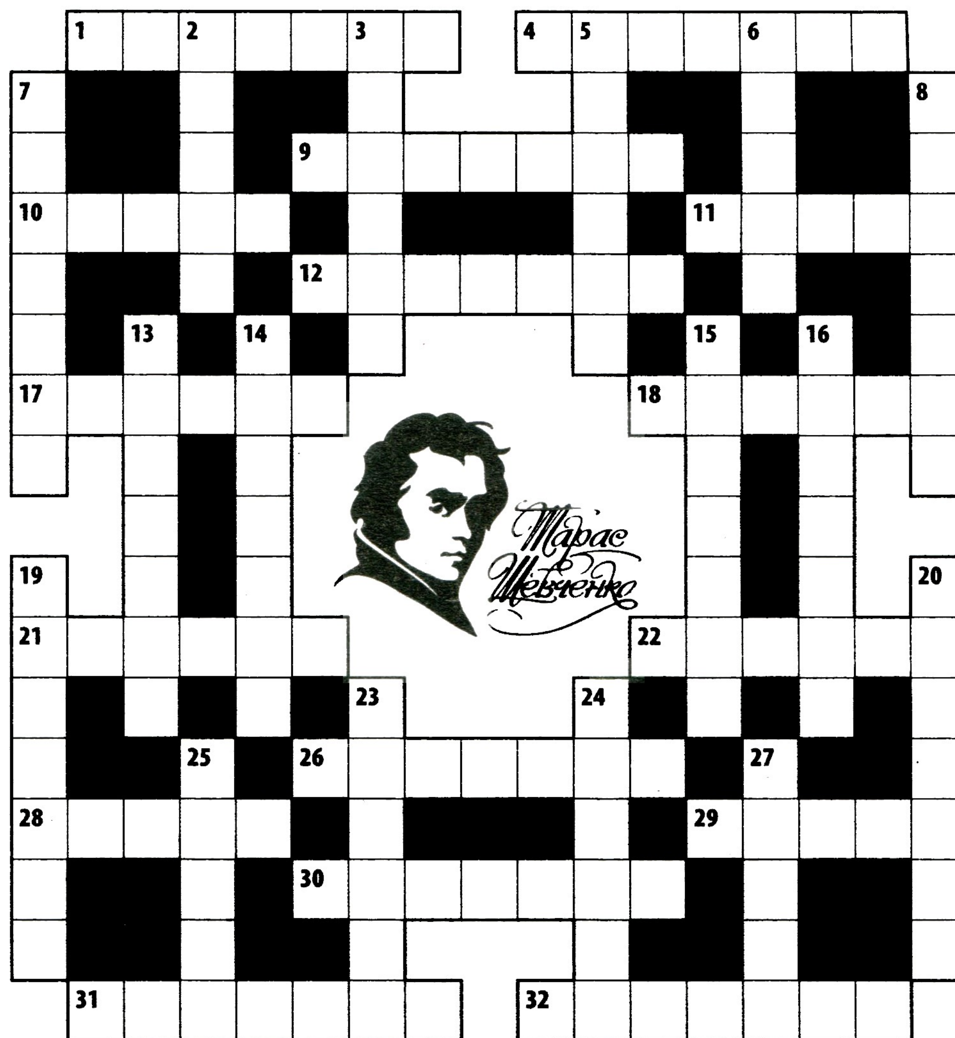
Т. Шевченка «Гайдамаки». **81.** Український письменник, сатирик і гуморист, у статті «Чий Шевченко?» *(1924)* різко виступив проти фальсифікаторів спадщини Шевченка. **82.** Український художник, автор картин на шевченківські теми: «Творчі роздуми» *(1961)*, «Найкращі друзі» *(1963)*. **89.** Англійський письменник-сатирик, у повісті «Несчастный» Шевченко згадує один із його романів. **90.** Український співак, народний артист СРСР (з 1940), виконував партію Андрія в опері М. Аркаса «Катерина» за однойменною поемою Шевченка. **91.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка». **92.** Французький поет, перекладав твори Шевченка. **94.** Азербайджанський поет, Шевченкові присвятив поему «Тарас». **96.** Український бібліограф, автор праць: «Т. Шевченко. Матеріали до бібліографії. Роки 1903–1921» *(1921)*, «До історії „Кобзаря"» *(1925)* та ін. **98.** Український поет, Шевченкові присвятив вірші «Бійці співають... «Заповіт» *(1942)*, «Кобзареві» *(1952)* та ін. **100.** Французький письменник, із творчістю якого був обізнаний Шевченко, про це він записав у «Щоденнику» 6.XI.1857. **101.** Повітове місто Полтавської губернії (тепер районний центр Полтавської обл.). Шевченко побував тут у жовтні 1845 року. **102.** Бельгійський віолончеліст і композитор, Шевченко слухав його гру в Петербурзі, про що згадав у повісті «Музыкант». **103.** Узбецький поет, перекладач і літературознавець, до 125-річчя з дня народження Шевченка опублікував поему «Тарас». **104.** Довірений комісіонер пароплавного товариства «Меркурій» в Астрахані, Шевченко зустрічався з ним у конторі пароплавної компанії у зв'язку з від'їздом.

По вертикалі: **1.** Угорський композитор, піаніст і диригент, Шевченко був на його концертах, він двічі згадував його в повісті «Музикант». **2.** Український письменник, історик, критик і перекладач, Шевченко познайомився з ним у Києві 1843 року, брали участь у діяльності Кирило-Мефодіївського товариства. **3.** Штабс-капітан відділення генерального штабу при окремому Оренбурзькому корпусі, Шевченко зустрічався з ним 1848 року під час Аральської експедиції. **4.** Столиця Кавказької держави, у якій 2008 року встановлено пам'ятник Шевченку. **5.** Російський художник, товариш Шевченка з часів навчання в Петербурзькій академії мистецтв. **6.** Діяч Реформації в Німеччині, Шевченко в повісті «Художник» назвав його «неустрашимым доминиканцем». **7.** Російський письменник, деякий час жив в Україні, високо цінував поезію Шевченка. **8.** Український художник, за мотивами творів Шевченка написав картини «Світе ясний» *(1961)*, «Легенда про Гамалію» *(1963)*. **11.** Український письменник, на початку своєї літературної діяльності Шевченко захоплено оцінював його творчість, присвятив йому вірш. **14.** Український скульптор, автор багатьох творів, присвячених Шевченкові: пам'ятника поетові в с. Бродках Львівської області *(1958)* та ін. **15.** Повітове місто Київської губернії (тепер районний центр Черкаської обл.), Шевченко був тут у дитинстві, а також 1845 р. **16.** Український літературознавець, його праці присвячені вивченню творчо-редакційної роботи Шевченка над поемами «Варнак», «Марія», циклом «В казематі» та ін. **17.** «...А знаєш, його до нас перевели Із ... чи що?» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Не спалося, — а ніч, як море». **18.** Український режисер і кінодраматург, екранізував шевченкового «Назара Стодолю» *(1937)*. **19.** Французький живописець-мариніст, Шевченко згадав його в повісті «Художник». **26.** Татарський поет, перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Поет- громадянин». **27.** Український художник, на шевченківську тему виконав серію ліногравюр «За мотивами „Кобзаря" Т. Г. Шевченка» *(1961)*, серії «На оновленій землі» *(1963)* та ін. **28.** Районний центр Черкаської області, який Шевченко відвідав ще козачком пана Енгельгардта, вдруге — вже учнем Петербурзької академії мистецтв 1843 р. **29.** Башкирський письменник, автор статей «Наш улюблений Кобзар» *(1953)*, «Народний Кобзар» *(1957)*. **34.** Український письменник, автор сценарію «Тарас», лауреат Шевченківської премії *(1991)*. **35.** Білоцерківський полковник, один із керівників визвольної боротьби проти польських загарбників, Шевченко згадав його у творах «Іржавець», «Швачка». **36.** Обласний центр України, у якому 1941 року було встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **37.** «...Полилися ріки ... , Пожар загасили» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Єретик». **38.** Польський літературознавець і перекладач, широко популяризував творчість Шевченка, присвятив поету статтю «Тарас Шевченко» *(1910)* та ін. **39.** Український поет і літературознавець, Шевченкові присвятив вірш «Читали ми твої слова» *(1920)* та статтю «Шевченко й Галичина» *(1920)*. **43.** Перекладачка, авторка багатьох статей на історичні теми, Шевченко познайомився з нею в Петербурзі після повер

нення з заслання. **44.** Губернський прокурор у Житомирі, Шевченко згадує про нього в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **45.** Український актор, у доробку його — ролі Яреми в шевченкових «Гайдамаках» *(1961)* та Назара в «Марина» *(1964)*. **46.** Український літературознавець, шевченкові присвятив статті «Всесвітня слава Кобзаря» *(1962)*, «Шевченко йде по світу» *(1967)* та інші. **48.** Повітове місто Мінської губернії (тепер районний центр Могильовської області), Шевченко був у цьому місті 1829 року, коли в складі валки їхав з України до Вільна. **49.** Український художник, автор творів на шевченківську тематику: картин «Караюсь, мучуся... але не каюсь!», «Т. Г. Шевченко із сучасниками» *(1960)* та ін. **50.** Польський письменник, перекладав поезії Шевченка. **51.** Сербський поет і перекладач, переклав для видання сербохорватською мовою шевченкового «Кобзаря» *(1969)*. **60.** Хутір Борзнянського повіту Чернігівської губернії (тепер село Забілівщина, підпорядковане Борзнянській міськраді Чернігівської обл.), Шевченко їздив сюди в гості до В. Забіли в січні 1847 р. **63.** Римський історик, Шевченко згадав його в повісті «Близнецы». **64.** Український письменник, Шевченкові присвятив вірші «Подорож на Орськ», «Там, де поет проходив» *(1964)* та ін. **65.** «...Болить серце, як згадаєш: Старих слов'ян діти Впились кров'ю. А хто ... ?» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Гайдамаки». **66.** Селище в Мордовській Автономній Республіці, де 1954 року встановлено погруддя Т. Шевченка. **67.** Національний герой Чехії, Шевченко згадав про нього в поемі «Єретик». **68.** Український художник, 1896 року створив ілюстрації до поем Шевченка «Гайдамаки», «Неофіти» та ін. **75.** Рядовий 1-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, Шевченко познайомився з ним восени 1850 року в Уральську. **76.** Містечко Канівського повіту Київської губернії (тепер село Миронівського району Київської області), Шевченко приїжджав сюди у серпні 1845 року. **77.** «... Розіпнуть, розірвуть, рознесуть, І ... кровію, собаки, Собак напоять...» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Осії. Глава XIV *(подражаніє)*». **78.** «Треба торбу брати Та йти, іти ... дражнить Од хати до хати» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Сова». **83.** Український різьбяр, його твори на шевченківську тему — портрет Т. Шевченка *(1963)*, тареля «А хату раєм називають» *(1969)* та багато інших. **84.** Польський літературознавець, автор статей «Нова сторінка до шевченкознавства» *(1962)*, «Вивчаємо Шевченка» *(1964)* та ін. **85.** Велика княгиня київська, Шевченко згадав її в повісті «Несчастный». **86.** Обласний центр України, у якому встановлено чотири пам'ятники Т. Шевченку, перший — 1961 р. **87.** Прапорщик Корпусу топографів, брав участь у дослідженні Аральського моря, де й познайомився з ним Шевченко. **88.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **92.** Французький славіст, у журналі «Європа» опублікував статтю «Про Шевченка» *(1962)*. **93.** Німецький художник, Шевченко згадує його в повісті «Художник» та в «Щоденнику» 10.VII.1857. **94.** Татарський поет, творчості Шевченка присвятив статтю «Безстрашний борець і улюблений поет» *(1939)* та поему «Через кручі» *(1967)*. **95.** Російський художник-аквареліст, Шевченко 1860 року подарував йому три свої офорти — «Приятелі», «Сама собі в своїй господі» та «Автопортрет». **97.** Російський письменник, виступав переважно як драматург, автор книжок, нарисів та статей про театр, в одній зі статей згадав Шевченків драматичний твір «Назар Стодоля». **98.** Український літературно-науковий журнал, виходив 1865 року у Львові, друкували твори і Т. Шевченка. **99.** Місцевість, де працювала описова експедиція, у якій Т. Шевченко був художником. **100.** Оренбурзький купець першої гільдії, вів торгівлю в Раїмському укріпленні, де з ним і познайомився Шевченко.

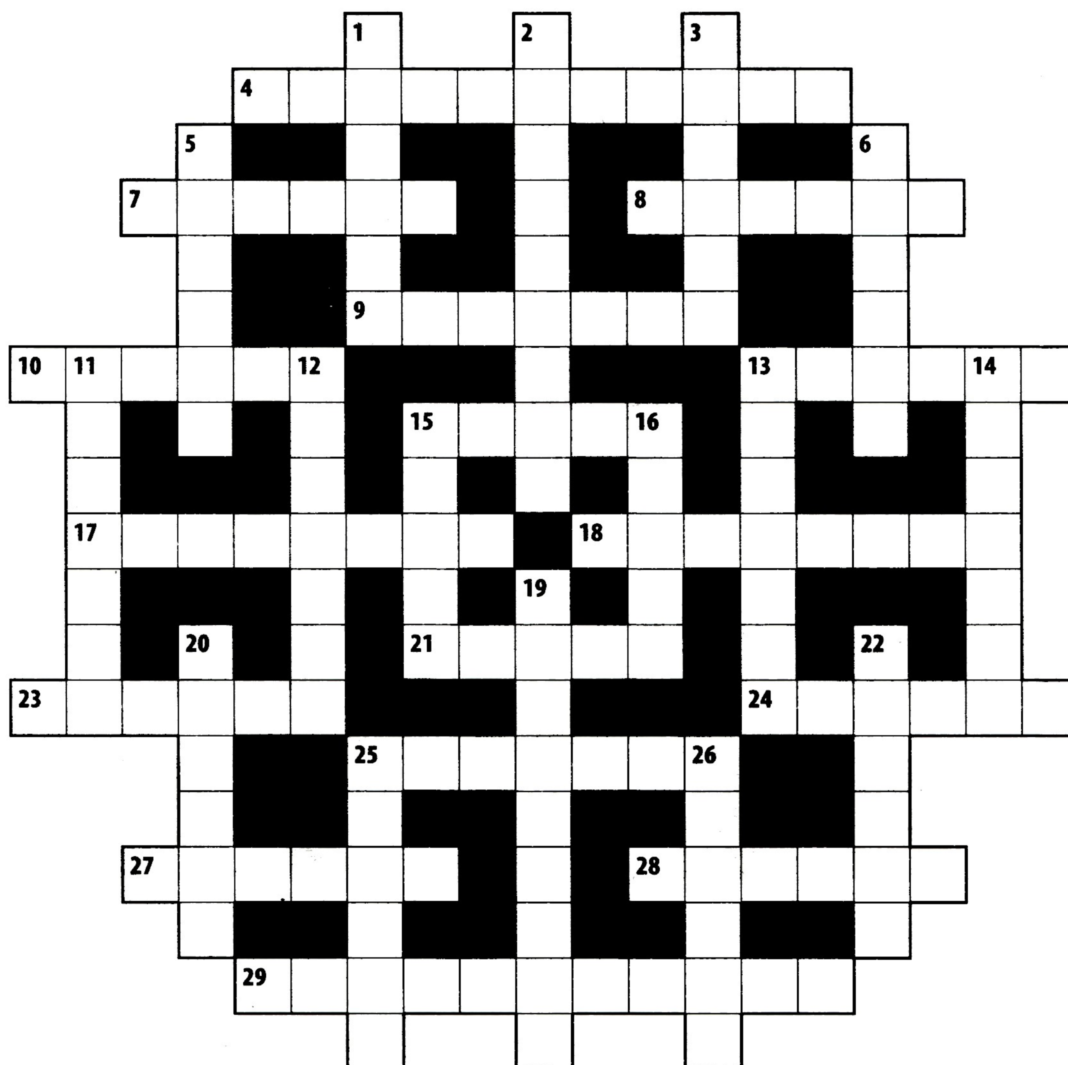
КРОСВОРД № 47 «ЗА ТВОРАМИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

По горизонталі: **1.** Поема Т. Шевченка, написана в листопаді 1842 р. **4.** «І милосердний ... Звелів везти із Сіракузи у Рим в кайданах християн» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Неофіти». **9.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1845 року в Переяславі. **10.** «Може, викую я з його До старого плуга Новий ... і чересло» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Чигрине, Чигрине». **11.** Український скульптор, лауреат Шевченківської премії *(1999)*. **12.** «Зате він ... , як козак Колись-то був» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Відьма». **17.** Повість Т. Шевченка, написана в Новопетровському укріплені. **18.** Поема Т. Шевченка, написана 1858 року на засланні. **21.** Назва поеми І. Котляревського, яку згадує

Шевченко в передмові до другого видання «Кобзаря». **22.** «І мене в неволі лютій ... згадайте» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Згадайте, братія моя...» із циклу «В казематі». **26.** Драма Т. Шевченка, написана 1841 року в Петербурзі. **28.** Біблійний персонаж, святий, якого Т. Шевченко згадує в «Давидових Псалмах». **29.** «Жили в дворі, гуляли, в ... грали, Свого весілля дожидали» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка, написана на засланні 1848 року. **30.** Місто в Молдові, яке згадує Шевченко у вірші «Іржавець». **31.** Вірш Т. Шевченка, написаний в Орській фортеці 1847 р. **32.** Балада Т. Шевченка, написана 1846 року в Києві.

По вертикалі: **2.** Поема Т. Шевченка, написана 1859 року в Петербурзі. **3.** Український поет, лауреат Шевченківської премії *(2010)*. **5.** Поема Т. Шевченка, написана 1845 року в с. Мар'їнське. **6.** Вірш Т. Шевченка з циклу «В казематі», написаний 1847 р. **7.** Вірш Т. Шевченка, представлений ліричним циклом, який складається з трьох частин. **8.** Угорський письменник, який присвятив Шевченкові статті «Шевченкова слава» *(1959)*, «Тарас Шевченко» *(1964)* та ін. **13.** Видатний давньогрецький математик, якого Шевченко згадав в одному зі своїх віршів. **14.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **15.** Повість Т. Шевченка, написана 1853 року в Новопетровському укріпленні. **16.** Обласний центр України, у якому 1999 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **19.** Поема Т. Шевченка, написана 1857 року в Нижньому Новгороді. **20.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1844 року в Москві. **23.** «...Бо стерегли, Кругом в три лави оступили ... ліктори» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Неофіти». **24.** Сучасна назва обласного центру Казахстану, у якому Шевченко був у жовтні 1850 року. **25.** Латиський літературознавець, автор статті «Шевченко й латиська література» *(1956)*. **27.** Український поет і літературознавець, який присвятив Шевченкові вірш «Читали ми твої слова» *(1920)* та низку статей.

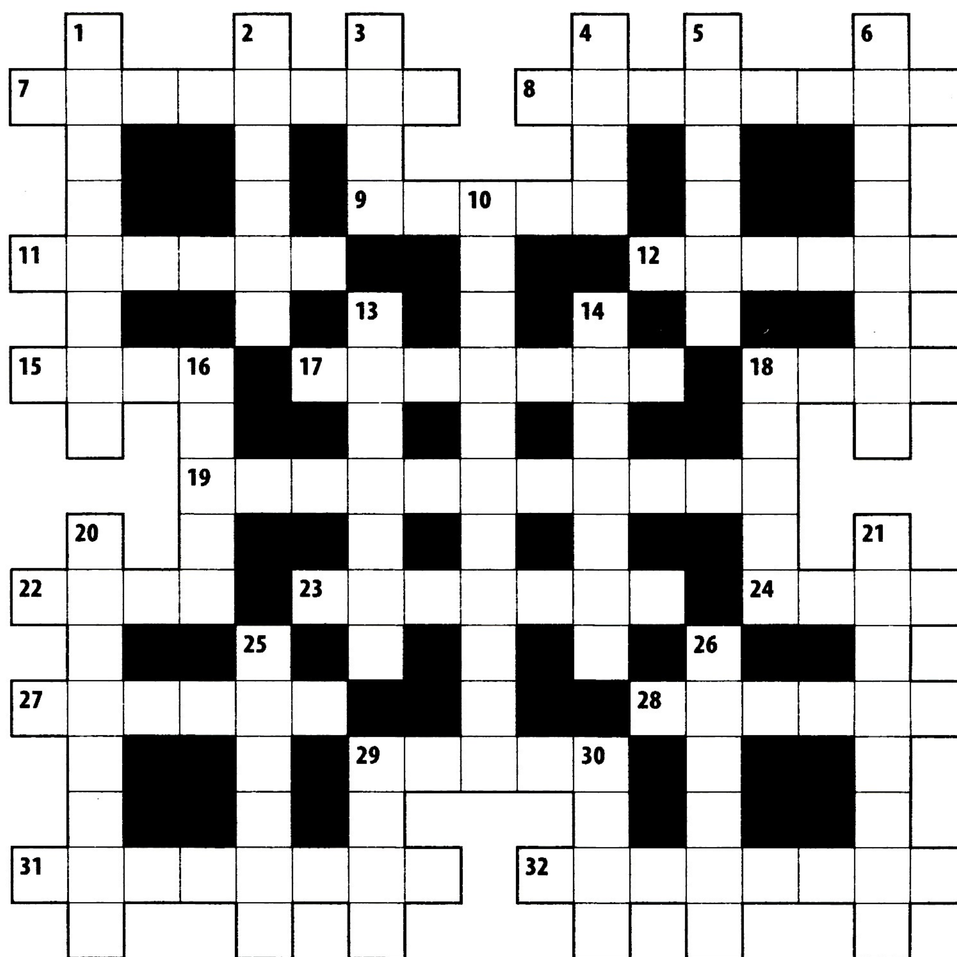

По горизонталі: 4. Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1984)*. **7.** Поема Т. Шевченка, яку він присвятив В. Рєпніній. **8.** Адигейський письменник, перекладач творів Шевченка. **9.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, разом із Шевченком служив у Новопетровському укріпленні. **10.** Японський літературознавець і перекладач, перекладав твори Шевченка та присвятив йому декілька статей. **13.** Лікар, який проїздом через Нижній Новгород відвідав Шевченка, про що поет зробив запис у «Щоденнику» 18.02.1858. **15.** Англійський письменник-сатирик, у повісті «Несчастный» Шевченко згадав його роман. **17.** Український історик права, знайомий Т. Шевченка, разом проводили розкопки кургану Переп'ятихи на Київщині *(1846)*. **18.** Український письменник, який популяризував поезію Шевченка, часто виступав із доповідями на шевченківських вечорах. **21.** Російський поет, який перекладав твори Шевченка та присвятив йому вірш «Вірші і серце» *(1961)*. **23.** Український художник, лауреат Шевченківської премії *(1985)*. **24.** Російський письменник, знайомий із Шевченком, який присвятив поету низку статей «Вічна пам'ять на короткий строк» *(1882)* та ін. **25.** Повітове місто Чернігівської губернії (тепер місто, районний центр Сумської області); Шевченко був тут улітку 1859 року. **27.** Місто в Івано-Франківській області, у якому встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **28.** Французький письменник і критик, який перекладав твори Шевченка та присвятив йому декілька статей. **29.** Російський поет і перекладач, який перекладав твори Т. Шевченка.

По вертикалі: 1. Поема Т. Шевченка, написана 1849 року на острові Косарал. **2.** Місто в Криму, у якому 2003 року встановлено

пам'ятник Т. Шевченку. **3.** Прапорщик корпусу топографів, із яким Шевченко познайомився на шхуні «Константин» під час Аральської описової експедиції *(1848–1849)*. **5.** Російський письменник-байкар, Шевченко згадав його в «Щоденнику» 11.I.1858. **6.** Прапорщик 5-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, Шевченко познайомився з ним в Орську 1847 р. **11.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1847 р. **12.** Гірничий інженер, очолював Каратауську експедицію, у якій брав участь Шевченко. **13.** Англійський славіст, який перекладав твори Шевченка та присвятив низку статей поету. **14.** Український живописець і графік, який створив портрет Т. Шевченка *(1923)*, картину «Катерина» *(1964)* та ін. **15.** Персонаж драматичного твору Т. Шевченка «Назар Стодоля». **16.** Комендант Оренбурга в 1848–1850 рр., генерал-майор у період перебування тут Шевченка. **19.** Комендант Орської фортеці, полковник, який здійснював безпосередній контроль за Шевченком під час третього перебування поета в цій фортеці. **20.** Повітове місто Київської губернії (тепер районний центр Київської області), Шевченко приїжджав сюди 1846 р. **22.** Повітове місто Волинської губернії (тепер районний центр Рівненської області), Шевченко був тут восени 1846 року. **25.** Український письменник, який присвятив Шевченкові оповідання «Остання подорож» *(1951)*. **26.** Політичний і військовий діяч Афін *(444–429 рр. до н. е.)*, Шевченко згадує його в повісті «Художник».

КРОСВОРД № 49

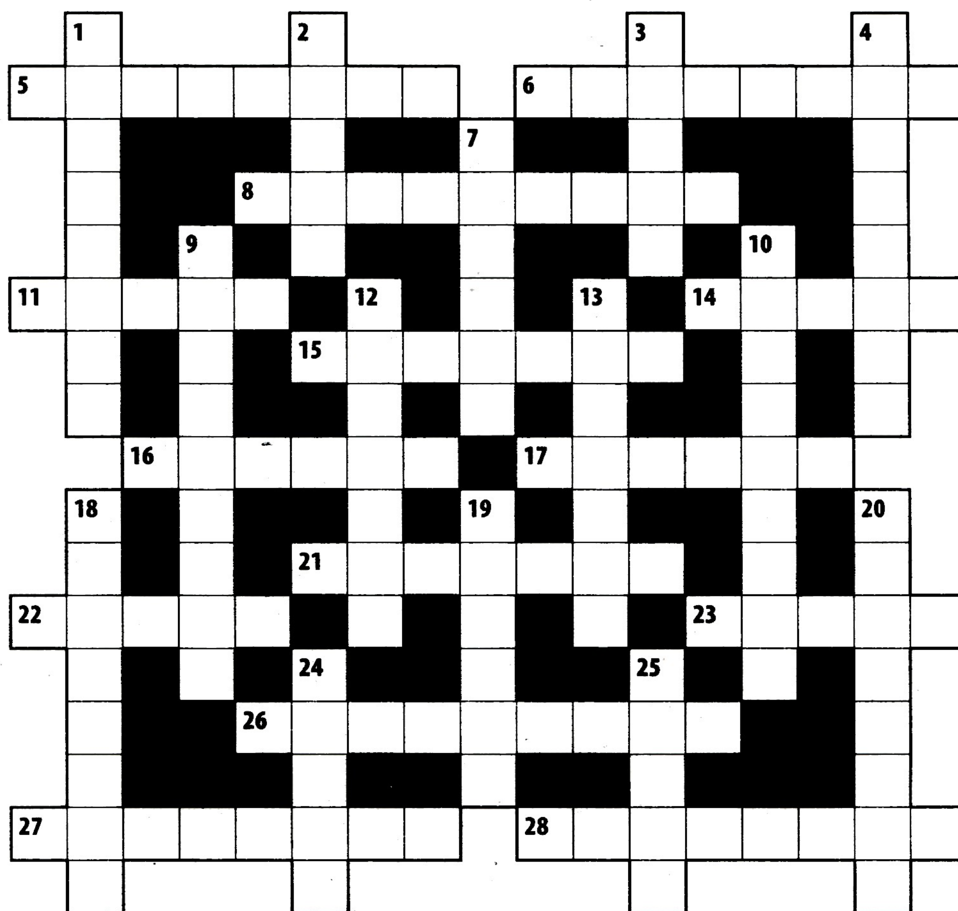
По горизонталі: **7.** Англійська літераторка й перекладачка, цікавилась творчістю Шевченка та перекладала твори поета. **8.** Петербурзький лікар, лікував Шевченка; поет згадує його в повісті «Художник». **9.** Давньогрецький поет; Шевченко згадує його і персонажів творчості в повістях «Художник», «Капитанша» тощо. **11.** Український письменник, який присвятив Шевченкові вірш «Над Дніпром» *(1893)*. **12.** Волинський шевченкознавець,

автор книги «Кобзар у моєму житті» *(1998)*. **15.** Містечко Речицького повіту Мінської губернії (тепер районний центр Гомельської області), Шевченко проїжджав через селище 1829 р. **17.** Польський філолог та історик, який у книжці «Історія слов'янських літератур» дав високу оцінку творчості Шевченка. **18.** Соціально-побутова поема Шевченка, написана 1844 року в Петербурзі. **19.** Український поміщик, якого Т. Шевченко просив *(в листі від 23.12.1860 р.)* узяти на роботу до свого маєтку В. Г. Шевченка. **22.** Місто, обласний центр Росії; Шевченко проїздив через це місто під час своїх подорожей на Україну. **27.** Український мистецтвознавець, автор досліджень про мистецьку спадщину Шевченка «Останні шевченківські автопортрети» *(1941)* та ін. **28.** Таджицький літературознавець і поет, який присвятив Шевченкові статтю «Великий син українського народу» *(1961)*. **29.** Прізвище рідної сестри Т. Шевченка Ярини по чоловіку. **31.** Англійський гравер, який гравірував на металі портрети російських полководців роботи Шевченка для книги М. Полевого «Русские полководцы» *(1845)*. **32.** Офорт Т. Шевченка, виконаний 1860 року в Петербурзі.

По вертикалі: 1. Французький полководець, державний і політичний діяч, якого Шевченко згадував у повістях «Несчастный», «Капитанша» та інших. **2.** Польський учений, літератор і видавець, редактор журналу «Віленський кур'єр», який 1860 року публікував статті про Шевченка. **3.** Російський актор, який у виставі «Вночі проти Різдва» *(за «Назаром Стодолею» Шевченка)* грав роль Хоми Кичатого в Малому театрі в Москві 1877 р. **4.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1848 року на о. Косарал. **5.** Український скульптор, автор творів «Т. Шевченко» *(1962)* та пам'ятника поету в смт Нова Одеса Миколаївської обл. *(1967)*. **6.** Литовський письменник і перекладач, який перекладав твори Шевченка та автор статей про поета: «Безсмертя поета», «Тарас Шевченко в Литві» *(1953)* та ін. **10.** Російський поет, який, відповідаючи на запитання, кого з українських поетів він читав і любить, сказав: «Я люблю кобзаря українського народу Тараса Григоровича Шевченка». **13.** Австрійський письменник і літературознавець, перекладач творів Шевченка, присвятив кілька статей поету. **14.** Лікар, який познайомився з Шевченком в Астрахані в серпні 1853 року, і якому поет подарував свій «Кобзар» з написом. **16.** Французький художник; у листі до І. Фундуклея Шевченко писав, що серед відібраних у нього малюнків був оригінал цього художника. **18.** Український письменник, проживав у Канаді, автор книжки про юнацькі роки Шевченка «Весь світ — моє село» *(1964)* та низки статей про поета. **20.** Казахський поет і перекладач, який присвятив Шевченкові вірші «Ранок у Каневі» *(1961)*, «Верба Шевченка» *(1963)* та перекладав твори поета. **21.** Римський полководець, статую якого згадав Шевченко в повісті «Художник». **25.** Український поет, лауреат Шевченківської премії *(1962)*. **26.** Український живописець, автор картини «Полтавщина. По Шевченківських місцях» *(1961)*. **29.** Учитель французької мови в Нижегородському інституті; знайомий Шевченка, поет згадує його в «Щоденнику» 19.XII.1857. **30.** Ім'я біблійного пророка, якого Т. Шевченко згадує в однойменному творі.

КРОСВОРД № 50

По горизонталі: 5. Незакінчена поема Т. Шевченка, написана в грудні 1857 року в Нижньому Новгороді. **6.** Український архітектор, автор проекту міської школи, збудованої 1914 року в Полтаві в пам'ять 100-річчя від дня народження Шевченка. **8.** Знайома Т. Шевченка, дружина художника Соколова, якій поет подарував свій «Кобзар» з автографом. **11.** Шведський учений-славіст, поет, який перекладав твори Шевченка та присвятив працю «Тарас Шевченко. Життя українського поета» *(1916)*. **14.** Український літературознавець і фольклорист, автор праці «Словник рим Т. Г. Шевченка» *(1977)*. **15.** Російський поет, знайомий Шевченка, якого він згадав у повісті «Капитанша». **16.** Український архітектор, лауреат Шевченківської премії *(2005)*. **17.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1859 року в Черкасах. **21.** Український архітектор, лауреат Шевченківської премії *(1985)*. **22.** Командир 2-го лінійного батальйону Окремого Оренбурзького корпусу, підполковник, перший, хто прийняв Шевченка, коли того доправили в Оренбург *(1847)*. **23.** Столиця європейської держави, у якій 2009 року встановили пам'ятник Т. Шевченку. **26.** Польський письменник і перекладач, який переклав Шевченків «Заповіт» та присвятив поету статтю «Ніч під Каневом» *(1951)*.

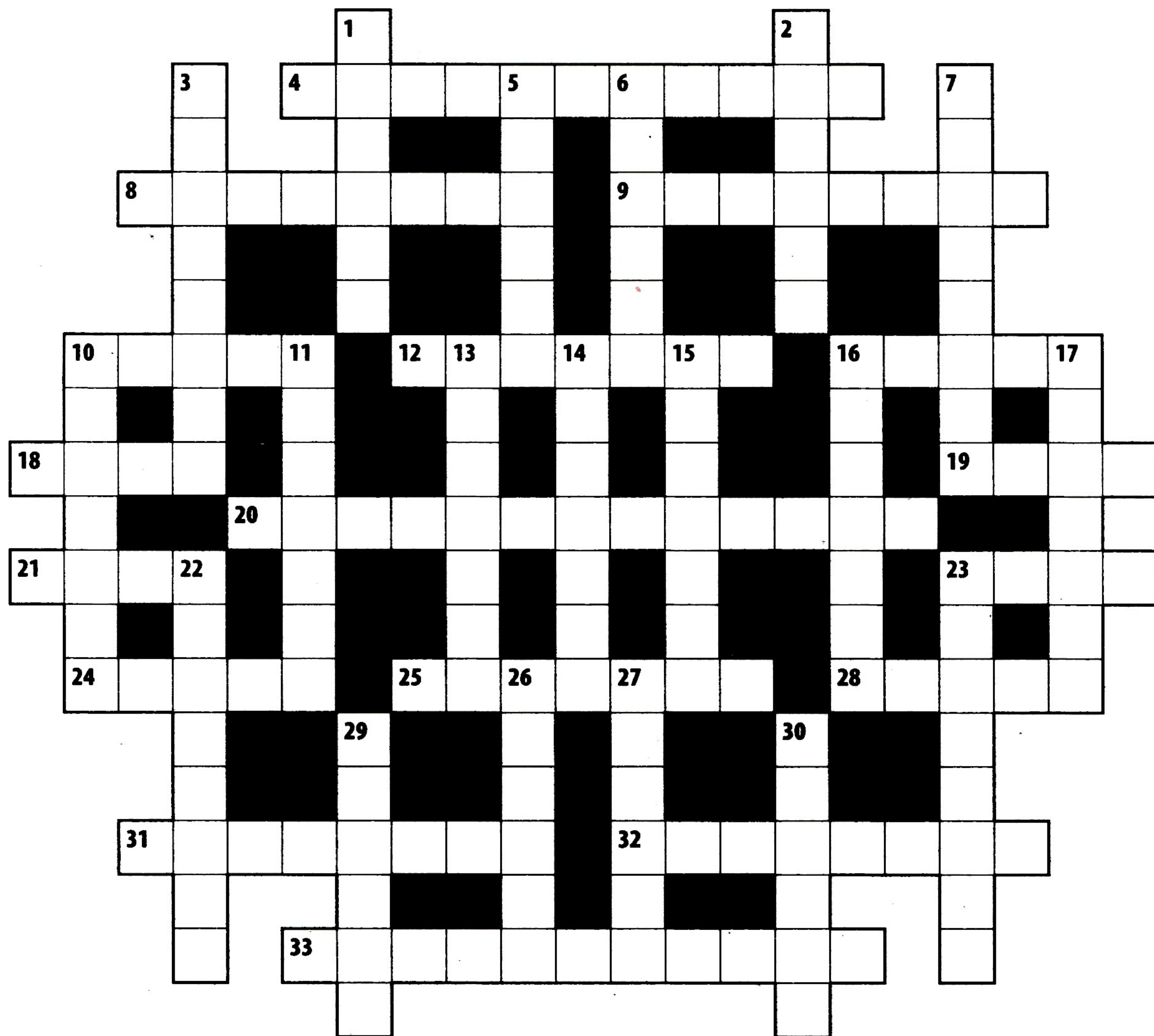

27. Малюнок Т. Шевченка, виконаний у вересні 1846 року. **28.** Запорізький козак, один із керівників народного повстання проти польського гніту *(1768, Коліївщина)*.

По вертикалі: 1. Балада Т. Шевченка, написана 1837 року в Петербурзі. **2.** Український поет і журналіст, який опублікував низку статей і розвідок про Т. Г. Шевченка, серед них: «На землі Тарасовій» *(1980)*, «На Чернечій Горі» *(1989)* та ін. **3.** Режисер-постановник, лауреат Шевченківської премії *(1988)*. **4.** Мешканка міста Саратова, яка прийшла до пароплава «Князь Пожарський», на якому знаходився Т. Шевченко, щоб привітати «с вожделенной свободой»; про це поет записав у «Щоденнику» 01.IX.1857. **7.** Літературознавець, лауреат Шевченківської премії *(2011)*. **9.** Український письменник, який захоплювався творчістю Т. Шевченка і присвятив поетові вірші «Оскресни, Бояне!» *(1861)*, «Здоров, Тарас» *(1902)* та ін. **10.** Український письменник і етнограф, отаман Чорноморського козацького війська; Шевченко познайомився з ним 1836 року в Петербурзі. **12.** Український мовознавець, автор праці «Т. Шевченко в історії української літературної мови» *(1964)* та ін. **13.** Український диригент, лауреат Шевченківської премії *(2001)*. **18.** Селянин-кріпак села Кирилівки, який 1825 року разом із Шевченком учився в школі у дяка П.Богорського. **19.** Український літературознавець, який в працях про Шевченка досліджує зв'язки поета з польською літературою XIX–XX ст. **20.** Директор Київського ботанічного саду ім. О. Фоміна, автор понад 50 наукових праць, серед них «Рослинний світ України у творах Тараса Шевченка» *(1999)*. **24.** Російський поет, який переклав російською мовою деякі твори Шевченка. **25.** Словенський історик і публіцист, який перекладав твори Шевченка хорватською мовою.

КРОСВОРД № 51

По горизонталі: 4. Український письменник, Шевченківська тема — одна з провідних у його творчості; він присвятив поету повість «В бур'янах». **8.** Український шевченкознавець і колекціонер матеріалів про Т. Г. Шевченка та інших митців. **9.** Районний центр Харківської

області, у якому 2003 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **10.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Капитанша». **12.** Румунський поет і перекладач, який перекладав твори Т. Шевченка та присвятив йому декілька статей. **16.** Переяславський лікар, знайомий Т. Шевченка; вони познайомились 1845 року в будинку Козачковського. **18.** Угорський критик, журналіст і перекладач, який присвятив Шевченкові статтю «Петефі царської держави. Тарас Шевченко» *(1964)*. **19.** Російський художник, який 1858 року зробив фотографію Шевченка в Петербурзі. **20.** Український співак, який виконував партії батька й Трохима в операх «Катерина» М. Аркаса *(1923)* і «Наймичка» М. Вериківського *(1943)*. **21.** Українська художниця, яка виконала оправи до багатьох видань Шевченкових творів. **23.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1966)*. **24.** Чиновник Оренбурзької провіантської комісії, у домі якого збирались польські політичні засланці, там бував і Шевченко. **25.** Український скульптор, автор творів «Шевченко та Щепкін» *(1939)*, «Т. Г. Шевченко» *(1964)* та ін. **28.** Французький художник, про якого згадав Шевченко в листі до І. Фундуклея 16.07.1847. **31.** Російський актор, який у Малому театрі в Москві 1877 року грав роль Гната Карого в драмі Т. Шевченка «Назар Стодоля». **32.** Повітове місто Чернігівської губернії (тепер районний центр Чернігівської обл.); тут Шевченко побував навесні 1846 року. **33.** Український композитор, який присвятив пам'яті Шевченка хор «На смерть Тараса Шевченка» *(1920)* та поклав на музику багато віршів поета.

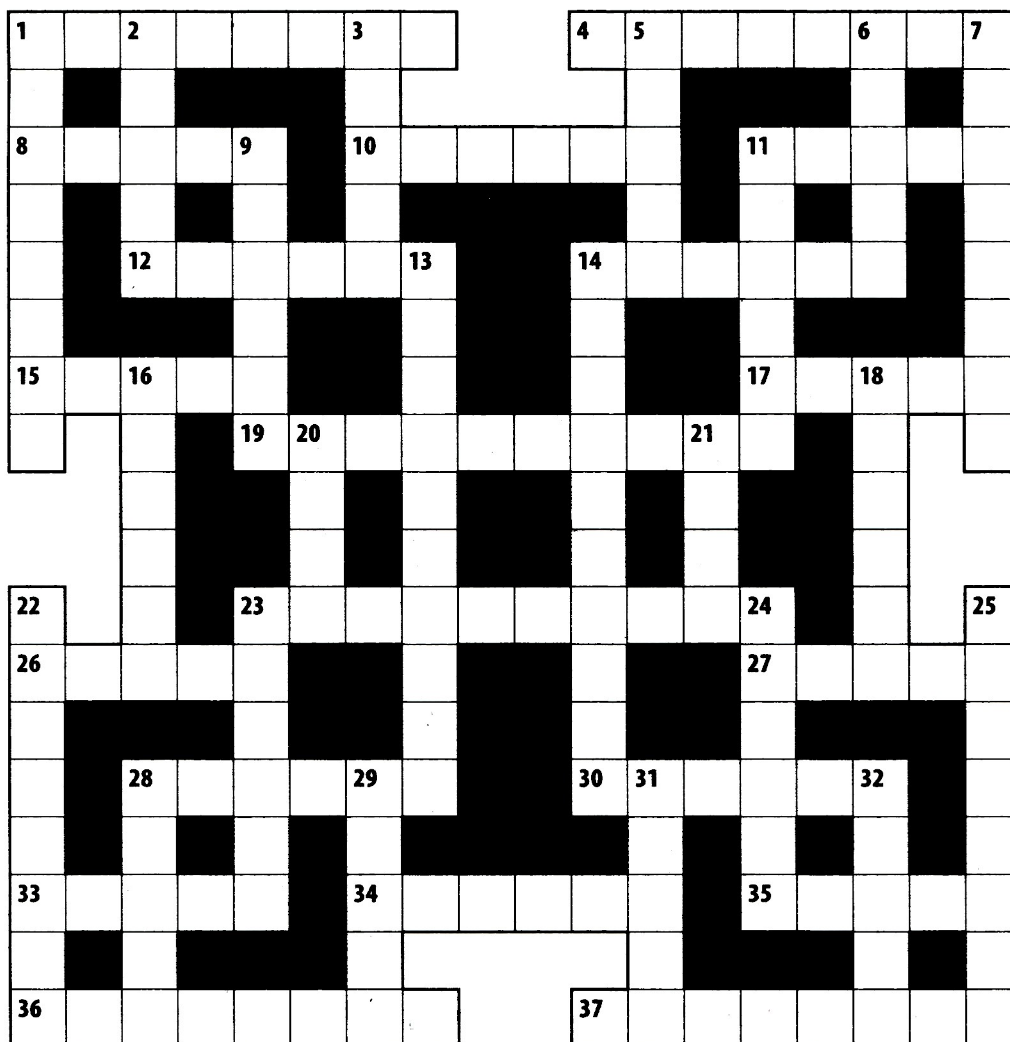
По вертикалі: **1.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(2010)*. **2.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **3.** Балада Т. Шевченка, написана 1841 року в Петербурзі. **5.** Римський політичний діяч і полководець, якого Шевченко згадав в повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали». **6.** Румунський літературознавець, який присвятив Шевченкові статті: «Аспекти поезії Тараса

Шевченка» *(1961)*, «Наследие Т. Г. Шевченко в Румынии» *(1964)*. **7.** Місто в Сполучених Штатах Америки, у якому вперше на Американському континенті встановлено пам'ятник Шевченку. **10.** Український актор і режисер, який ставив Шевченкового «Назара Стодолю» *(1911)*, драми «Невольник», «Гамалія» *(1901)* та ін. **11.** Польська письменниця, яка перекладала твори Т. Шевченка польською і англійською мовами. **13.** Український педагог, авторка книжки «Т. Г. Шевченко і Київ» *(1962)* та низки статей. **14.** Племінниця декабристів, яка допомагала поетові поширювати передплату на поему «Тризна»; Шевченко згадав її в «Щоденнику» 19.03.1858. **15.** Краєзнавець, музейний працівник і публіцист; Шевченкові присвятила низку статей: «Шевченко в Миргороді» *(1994)*, «Тарас Шевченко и грузинская литература» *(1978)* та ін. **16.** Узбецький літературознавець, автор статей про українського поета: «Тарас Шевченко», «Шевченко з нами», «Шевченко в узбецькому домі» *(всі — 1964)*. **17.** Поет-аматор, педагог, який присвятив Шевченкові багато віршів, серед них «Пісня про Тараса» *(1963)*, «Його слава» *(1964)* та ін. 22 Місто в Бразилії, у якому 1965 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **23.** Український сценарист, лауреат Шевченківської премії *(1980)*. **26.** Політичний і військовий діяч Афін, видатний оратор *(490–429 рр. до н. е.)*, якого Шевченко згадав у повісті «Художник». **27.** Полтавський цивільний губернатор, який вороже ставився до заходів полтавських громадян щодо вшанування пам'яті Т. Шевченка. **29.** Український хореограф, лауреат Шевченківської премії *(2000)*. **30.** Український літературознавець, автор статей «Шевченкові твори в Абхазії» *(1964)*, «Тарас Шевченко і Дмитро Гуліа» *(1966)* та ін.

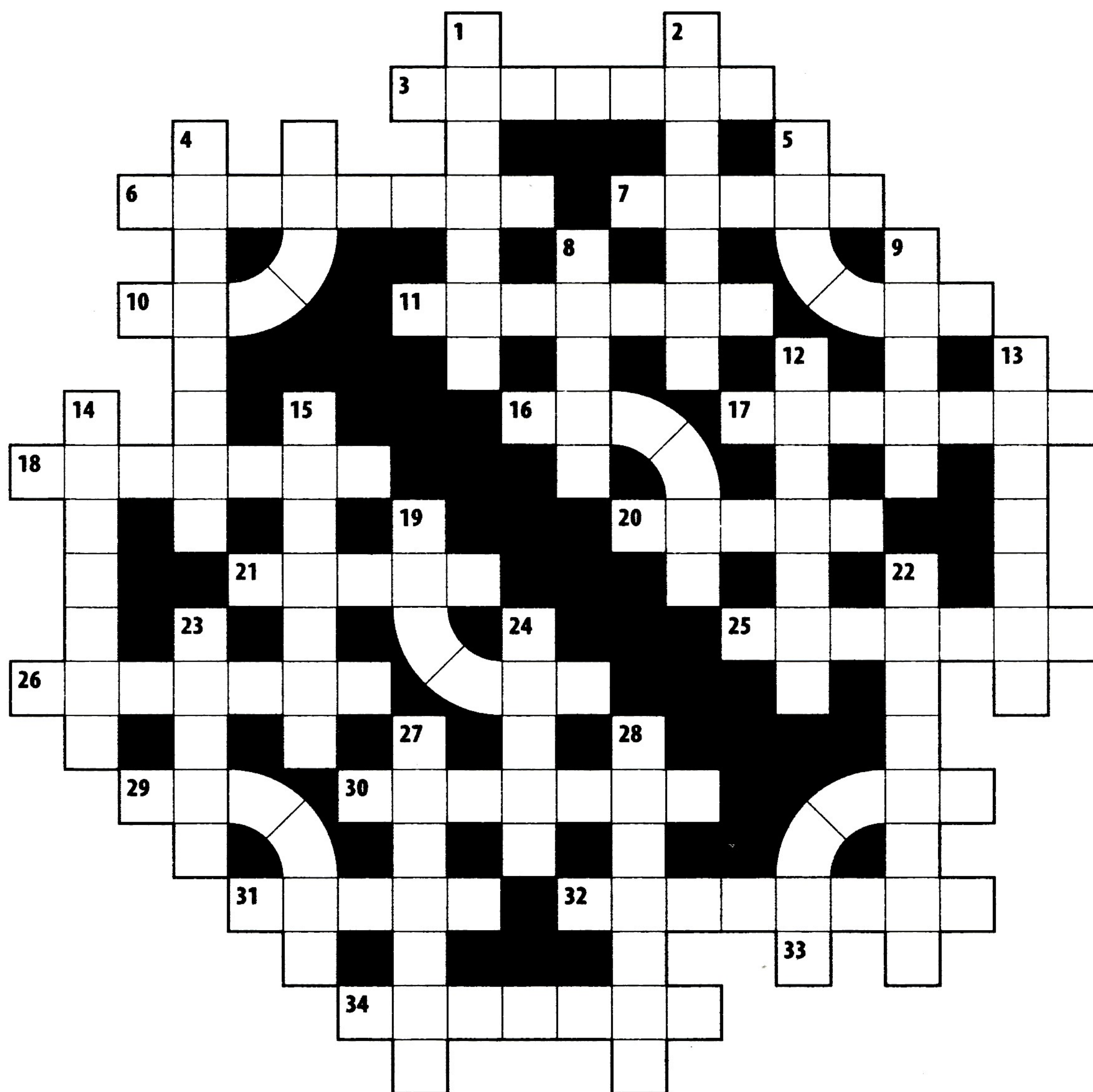
КРОСВОРД № 52

По горизонталі: **1.** Село Полтавського повіту, тепер Шишацького району (колишня назва села Василівка), за переказами, Шевченко був тут 1845 р. **4.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний під час Аральської описової експедиції 1849 року. **8.** Латиський письменник, перекладав твори Шевченка та присвятив поету статтю «Два ювілеї» *(1946)*. **10.** Балада Т. Шевченка, написана 1839 року в Петербурзі. **11.** Село Черкаського повіту Київської губернії *(тепер Городищенського району Черкаської обл.)*, Шевченко був тут 1859 року. **12.** Французький письменник і критик, який перекладав твори Шевченка та дав яскраву характеристику Шевченка в статті «Українське інтермецо» *(1955)*. **14.** Російський письменник, який присвятив Шевченкові нарис «На могилі» *(1895)*. **15.** «...У дурні німчики... Великомудрого гетьмана» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «За що ми любимо Богдана?». **17.** Рядовий 3-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, який познайомився з Шевченком в Оренбурзі 1849 р. **19.** Село Конотопського р-ну Сумської області *(колишня назва — Гирявка)*; Шевченко був тут 1859 року. **23.** Село Пирятинського повіту Полтавської губернії *(нині Пирятинського р-ну)*, Шевченко був тут 1843 року. **26.** Польський письменник, який присвятив Шевченкові статтю «Дума про генія» *(1961)*. **27.** Татарський поет, який присвятив творчості Шевченка статтю «Безстрашний борець і улюблений поет» *(1939)* та поему «Через кручі» *(1967)*. **28.** Український режисер, який поставив опери «Катерина» М.Аркаса *(1924)*, «Наймичка» М. Вериківського *(1943)*. **30.** Український і абхазький літературознавець, автор статей «Шевченкові твори в Абхазії» *(1964)*, «Тарас Шевченко і Дмитро Гуліа» *(1966)* та ін. **33.** Український журналіст і краєзнавець, автор низки статей на Шевченківську тематику «Сліди Тараса у Шедієвому» *(1989)*, «Незакінчений портрет Рузвельта» *(1992)* та ін. **34.** Міфічний давньогрецький мислитель, Шевченко згадав його в повісті «Художник». **35.** Полтавський полковник, брав участь у війнах Росії проти Туреччини і Швеції. **36.** Декабрист, член Північного товариства, після амністії переїхав у Нижній Новгород, де і познайомився з Шевченком 1857 р. **37.** Командир 3-ї роти 5-го лінійного батальйону Окремого Оренбурзького корпусу, штабс-капітан, під його командою Шевченко пройшов у 1848 році шлях до Раїмського укріплення.

По вертикалі: **1.** Український кінооператор, лауреат Шевченківської премії *(1988)*. **2.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **3.** Французький художник, якого згадує Шевченко в листі 16.07.1847 р. з Орської фортеці до І. Фундуклея. **5.** Село Звенигородського повіту Київської губернії *(тепер Звенигородського р-ну Черкаської обл..)*; Шевченко був у цьому селі проїздом у 1843 і 1845 роках. **6.** Англійський

письменник-сатирик, якого Шевченко згадує в повісті «Несчастный». **7.** Український скульптор, лауреат Шевченківської премії *(1975)*. **9.** Знайомий Шевченка, який листувався з поетом; зберігся його лист від 10.07.1860. **11.** Іспанська письменниця, яка дала високу оцінку діяльності поета в біографічному нарисі «Заповіт Тараса Шевченка» *(1967)*. **13.** Повість Т. Шевченка, написана в Новопетровському укріпленні 1855 р. **14.** Науковий редактор, який узяв участь у підготовці до видання Шевченківського словника. **16.** Український поет, який присвятив Шевченкові вірші: «Живи, живи, Кобзарю, серед нас» *(1939)*, «В Тарасів день» *(1942)* та ін. **18.** Український актор і співак, який зіграв багато ролей у виставах за творами Шевченка, виконував пісні М. Лисенка на слова поета. **20.** Грузинський поет, який присвятив Шевченкові поему «Тарас Шевченко» *(1936)* і низку поезій. **21.** Український етнограф і археолог, який брав участь у виданнях творів Шевченка *(«Кобзар» 1–2 т., Прага, 1876)*, присвятив декілька статей поету. **22.** Село Миргородського повіту (тепер Миргородського р-ну), яке Шевченко відвідав під час першої подорожі Україною *(1843)*. **23.** Повість Т. Шевченка, написана в Новопетровському укріпленні 1853 р. **24.** Узбецький письменник і перекладач, який переклав узбецькою мовою майже всі поезії Шевченка, створені на Косаралі. **25.** Казахський історик, популяризатор творчості Шевченка в Казахстані, який опублікував статті: «Слідами Т. Шевченка» *(1957)*, «Легенди про Тараса Шевченка» *(1964)* та ін. **28.** Французький письменник та історик, який у третьому томі своєї «Історії соціалізму» писав про Шевченка. **29.** «А сядь лишень та напиши Оцю бувальщину... То може ... скажете, небоже» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Москалева криниця». **31.** «А потім з вас ... зубатих, Зробились львичища!» *(пропущене слово)*. Поезія Т. Шевченка «Подражаніє Ієзекіїлю» *(глава 19)*. **32.** Польський письменник, який у передмові до «Антології сучасних українських поетів» *(Львів, 1911)* високо оцінив творчість Шевченка.

По горизонталі: 3. Вірш Т. Шевченка, представлений ліричним циклом, який складається з трьох частин. **6.** Російський письменник і перекладач, цензор Петербурзького цензурного комітету, який підписав дозвіл на видання «Кобзаря» Шевченка *(1840)*. **7.** Столиця європейської держави, у якій 1876 року був надрукований «Кобзар» Шевченка. **11.** Інженер-майор відомства шляхів, із яким Шевченко познайомився в Петербурзі на початку 40-х рр. і тепло згадував його в «Щоденнику». **17.** Грецька письменниця та перекладачка, яка перекладала твори Шевченка та присвятила статтю «Тарас Шевченко» *(1961)*. **18.** Вірменський публіцист, який у журналі «Новини» *(1911)* надрукував статтю «Тарас Шевченко — український Прометей». **20.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **21.** Український композитор і музикознавець, авторка вокальних творів на тексти Шевченка: романсів «Сирітка» *(1961)*, «Вітер в гаї» *(1962)* та ін. **25.** Російський оперний і камерний співак, у концертному репертуарі якого були романси на тексти Шевченка. **26.** Російський історик, філософ і публіцист; Шевченко згадує його в «Щоденнику» 24.03.1858. **30.** Російський поет і драматург, який згадав ім'я Шевченка у вірші «Гренада», перекладав твори поета. **31.** Доктор медицини, лікар у маєтку Рєпніних у Яготині, лікував поета 1843 р. **32.** Офорт Шевченка, виконаний 1860 року в Петербурзі. **34.** Український співак, лауреат Шевченківської премії *(2000)*, у репертуарі якого — понад 50 композицій на слова Т.Шевченка.

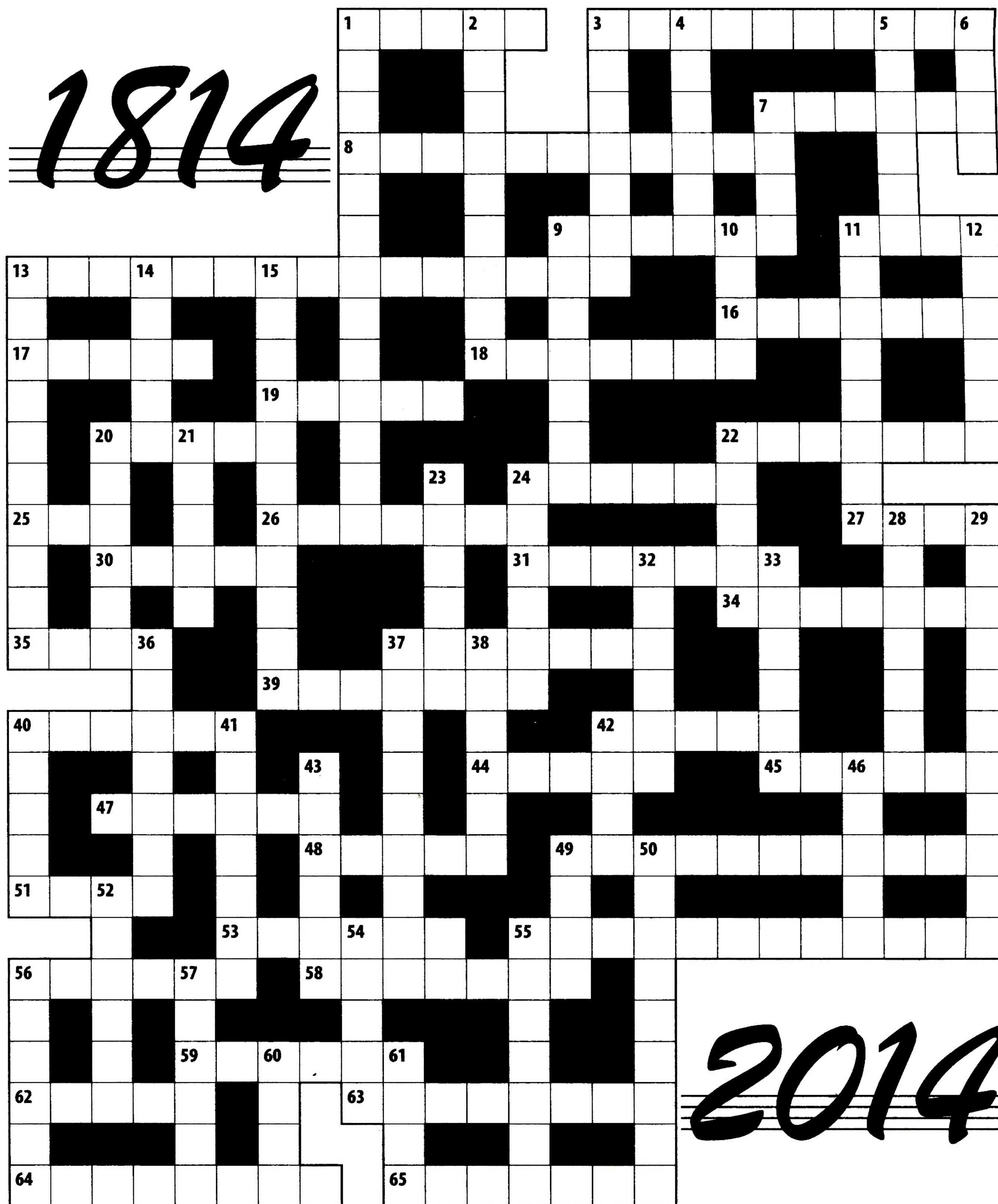
По вертикалі: 1. Український художник, виходець із кріпаків, який у 1859–1861 рр.

спілкувався з Шевченком у Петербурзі. **2.** Німецький художник; у листі до Аксакова 15.07.1858 Шевченко негативно висловився про його живопис. **4.** Український скульптор, лауреат Шевченківської премії *(1975)*. **8.** Молдавський літературознавець, автор розвідки «Український поет Шевченко» *(1935)* та декількох статей про поета. **9.** Національний герой Чехії, якого Т. Шевченко згадує в поемі «Єретик». **12.** Російський журналіст, письменник і видавець, перекладач творів Шевченка. **13.** Англійський письменник, критик і перекладач, який присвятив Шевченкові декілька статей та перекладав твори поета. **14.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1992)*. **15.** Український скульптор, автор творів на шевченківську тематику: «Шевченко і Олдрідж» *(1952)*, «Катерина» *(1960)* та ін. **22.** Російський поет, якого Шевченко згадує в «Щоденнику» 13.VIII.1857. **23.** Лікар Оренбурзького військового шпиталю, знайомий Шевченка. **24.** Один з керівників народного повстання 1768 року *(Коліївщина)*. **27.** Лубенський краєзнавець, автор статті «Тарас Григорович Шевченко на Лубенщині» *(1961)*. **28.** Словацький поет і перекладач, який перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Ювілейні роздуми» *(1964)*.

По дугах: **5.** Містечко Пирятинського повіту Полтавської губернії (тепер районний центр Київської області); Шевченко був тут у 1843 та 1844 роках. **10.** Український живописець, який присвятив Шевченкові картину «Полтавщина. По шевченківських місцях» *(1961)*. **16.** Обласний центр Росії, у якому був Шевченко 1857 року, про це є запис у «Щоденнику» 07.IX.1857. **19.** Російський історик, який вивчав зв'язки Шевченка з учасниками польського національно-визвольного руху. **29.** Російський письменник і журналіст, який присвятив Шевченкові статтю «Ученики Брюллова. Шевченко» *(1861)*. **33.** Українська співачка, яка виконувала партію Оксани в опері Г. Майбороди «Тарас Шевченко» *(1964)*.

КРОСВОРД № 54 «ЮВІЛЕЙНИЙ» (ДО 200-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т. ШЕВЧЕНКА)

По горизонталі: **1.** Французький письменник, який присвятив Шевченкові статтю до 150-річчя з дня народження поета. **3.** Український літературознавець, автор монографії «Творчість Тараса Шевченка і російська революційно-демократична література» *(1944)* та праці «Проза Шевченка» *(1943)* та інші. **7.** Сучасна назва міста Гур'єва, обласний центр Казахстану; Шевченко був тут проїздом у жовтні 1850 року. **8.** Підпоручик 1-го лінійного батальйону окремого Оренбурзького корпусу, із яким Шевченко познайомився 1850 року в Орській фортеці. **9.** Село Канівського повіту Київської губернії (тепер Миронівського району Київської обл.); Шевченко був тут улітку 1845 року. **11.** Естонський актор, народний артист СРСР із 1956 року, який брав участь у концерті, присвяченому ювілею Шевченка *(1964)*. **13.** Російський поет і перекладач, автор віршів про Шевченка: «Шевченко на Каспії» *(1953)*, «Шевченко в Петербурзі» *(1962)* та інших. **16.** Чеський і словацький літературознавець, автор книжки «Т. Г. Шевченко — революційний поет України» *(1960)*. **17.** Український краєзнавець, бібліофіл, пропагандист творчості Т. Шевченка, організатор святкування 150-річчя від дня народження Т. Шевченка, який добився спорудження в Недригайлові (Сумська обл.) пам'ятника Шевченку. **18.** Дочка хазяїна Будинку в Москві, у якому деякий час проживав М. Щепкін, потім жила в сім'ї Щепкіних, де з нею познайомився Шевченко (березень 1858 р.). **19.** Річка в басейні Дніпра, права притока Трубежа, на злитті яких стоїть м. Переяслав; Шевченко згадав цю річку в поемі «Тарасова ніч». **20.** Німецький і польський літературознавець, який перекладав твори Шевченка та присвятив йому статтю «Тарас Шевченко» *(1910)*. **22.** Російський художник, автор картин на історичні теми, який брав діяльну участь у викупі Шевченка з кріпацтва. **24.** Український педагог і краєзнавець, який присвятив Шевченкові статті: «Тарас Шевченко і Лубенщина» та «Друг Кобзаря» *(1993)*. **25.** «...Та ще поскубіть за ... отого ледачого Левицького...» *(пропущене слово)*. Лист Т. Шевченка Ф. Лазаревському, 22.04.1848, Орська фортеця. **26.** Німецький славіст, автор низки розвідок про творчість Шевченка, зокрема статті: «Співець українського народу» *(1961)* та ін. **27.** Невеликий промисловий човен на веслах, який використовували рибалки на Аральському морі. **30.** «... Не із ...

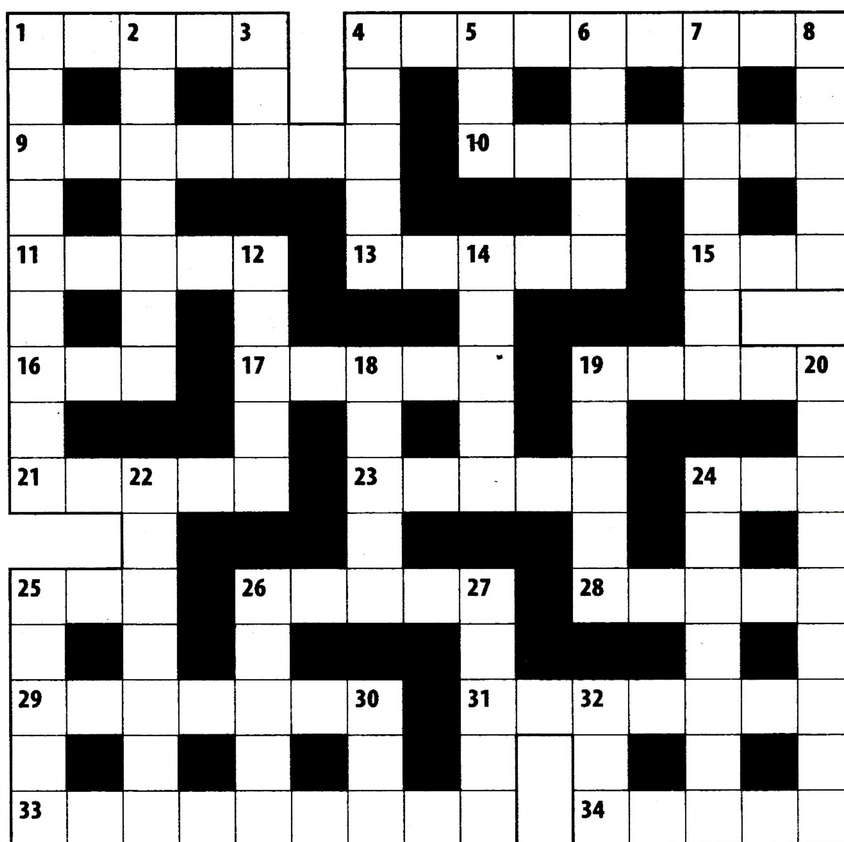
йде князь сподіваний, Ще незнаємій, давно жаданий» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Старенька сестро Аполлона» *(«Царі»)*. **31.** Український художник, автор картини «В казематі», лауреат Шевченківської премії *(1994)*. **34.** Український композитор, який на основі віршів із «Кобзаря» створив симфонію-думу «Шевченківські образи» *(1964)*. **35.** Французька письменниця, авторка нарису «Російські селянські поети» *(1882)*, більшу частину якого присвятила аналізові життя й творчості Шевченка. **37.** Латиський поет і перекладач, який перекладав твори Шевченка та присвятив йому статтю «Життя, що

стало безсмертною піснею». **39.** Український режисер театру й телебачення, який поставив кінооперу «Катерина» за однойменною поемою Шевченка *(1961)*. **40.** Малюнок Т. Шевченка, виконаний 1846 р. **42.** Іспанський поет і перекладач, який перекладав твори Т. Шевченка. **44.** Польський письменник, який у передмові до «Антології сучасних українських поетів» (Львів, 1911) високо оцінив творчість Шевченка. **45.** Індійський письменник, творчість якого була співзвучна з творчістю Шевченка. **47.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». **48.** «Коли за вас таке лихо ... одбувати!» (пропущене слово). Поема Т. Шевченка «Катерина». **49.** Місто в Криму, у якому 2003 року встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **51.** Латиський поет, який присвятив Шевченкові поезії «Кобзар» *(1957)*, «Розмова Райніса з Тарасом на засланні» *(1965)* та низку статей. **53.** Персонаж повісті Т. Шевченка «Наймичка». **55.** Повітове місто Київської губернії (тепер районний центр Черкаської обл.), у якому Шевченко перебував до заслання. **56.** Казахський письменник, літературознавець і перекладач, автор статті «Брат наш, друг наш» *(1961)*, перекладав твори Шевченка. **58.** Російська оперна і камерна співачка, яку Шевченко слухав в опері М. Глінки *(1861)*, про це він записав у «Щоденнику» 27.04.1861 р. **59.** Азербайджанський письменник, який перекладав твори Шевченка та присвятив йому декілька статей. **62.** Латиський журналіст і критик, який у журналі «Схід» 1900 р. опублікував статтю «Тарас Григорович Шевченко». **63.** Казахський письменник, який присвятив Шевченкові статті «Дружба народів — велика традиція» *(1958)*, «В сім'ї великій...» *(1964)*. **64.** Таджицький письменник, який перекладав твори Шевченка та присвятив йому вірш «Кобзарю України» *(1961)*. **65.** Американсько-польська письменниця й перекладачка, яка цікавилась мистецькою спадщиною Шевченка та перекладала твори поета.

По вертикалі: **1.** Російський поет, який присвятив Шевченкові вірш «Крізь стрій» *(1972)*. **2.** Мешканка Астрахані, знайома Шевченка; її поет згадав у «Щоденнику» 18.09.1857. **3.** Російський письменник, який високо цінував поезію Шевченка; вони зустрічались у Петербурзі 1859 року; поет згадує його в «Щоденнику» 30.09.1857. **4.** Місто в Росії, у якому багато разів бував Шевченко, коли їздив з Петербурга в Україну. **5.** Музикант кріпацького оркестру в маєтку П. Галагана, прототип героя повісті Шевченка «Музикант». **6.** «... він ввесь, хоч надрукуй» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «П.С.». **7.** Ім'я негритянського актора-трагіка, знайомство якого з Шевченком переросло в дружбу. **9.** Український письменник, лауреат Шевченківської премії *(1985)*. **10.** «А всім вкупі — червоного ... з Цареграду» *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Наймичка». **11.** Український народний герой, керівник боротьби селян Поділля проти кріпосництва; пісню про нього Шевченко записав в «Щоденнику» 20.05.1858. **12.** Російський поет і перекладач, який часто зустрічався з Шевченком та присвятив йому вірш «На белой отмели Каспийского поморья» *(1863)*. **13.** Російська поетеса, була відома як авторка любовних віршів; Шевченко згадував її в передмові до нездійсненого видання «Кобзаря» *(1847)*. **14.** Італійський поет-гуманіст, Шевченко згадав його в поемі «Іржавець». **15.** Український актор, у його доробку — ролі Яреми в Шевченкових «Гайдамаках» та Назара «Марина» *(1964)*. **20.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, який разом із Шевченком служив у Новопетровському укріпленні. **21.** Український поет і краєзнавець, автор книжки «Ми з Кобзарем» *(2002)*. **22.** Український композитор, на Шевченкові тексти написав дитячі хори без супроводу: «Заповіт», «Мені тринадцятий минало» *(1922)* та інші. **23.** Майор, начальник Раїмського укріплення, який був знайомий з членами Аральської експедиції, у тому числі з Шевченком. **24.** Російський актор і режисер, який 1939 року в Харкові поставив п'єсу «Поетова доля» і в якій виконував роль Шевченка. **28.** Азербайджанський поет і літературознавець, який перекладав твори Шевченка та присвятив статті «Шевченківські дні в Азербайджані *(1905–1920)*» *(1961)* та ін. **29.** Українська письменниця; на формування її світогляду великий вплив мала творчість Шевченка, яку вона дуже шанувала й популяризувала. **32.** Легендарний воїн і співець кельтів, жив у III ст. в Ірландії; Шевченко згадує його в повісті «Близнецы». **33.** Український скульптор, автор твору «Т. Г. Шевченко» *(1961)* та пам'ятника Шевченкові в м. Торонто в Канаді *(1961)*. **36.** Український художник, лауреат Шевченківської премії *(1983)*. **37.** Білоруський літературознавець, автор статей «Т.Г.Шевченко і білоруська література», «Тарас Шевченко і Янка Купала» *(1940)*. **38.** Запорізький гетьман у 90-х роках XVI ст.,

Шевченко згадує у вірші «У неділеньку у святую». **40.** Російський поет-петрашевець, знайомий з Шевченком, друкувався в харківському альманасі «Молодик», де друкувались твори і Т. Шевченка. **41.** Російський поет і публіцист, надавав великого значення творчості Шевченка, присвятив поету декілька статей. **42.** Російський гравер, автор портрета Шевченка *(1911)*, ініціатор видання «Малюнки Т. Шевченка» в 2-х книжках *(СПБ, 1911–14)*. **43.** Татарський письменник, перекладав твори Т. Шевченка. **46.** Український режисер, який поставив Шевченкового «Назара Стодолю» *(1943)*, драму «Невольник» М. Кропивницького за Шевченком *(1961)*. **49.** Соціально-побутова поема Т. Шевченка *(1844)*. **50.** Районний центр Хмельницької області, у якому в 2001 році встановили пам'ятник Т. Шевченку. **52.** Український художник-портретист, знайомий Шевченка; про нього згадав поет у повісті «Художник». **54.** «І дивувались фарисеї І книжники його ... » *(пропущене слово)*. Поема Т. Шевченка «Марія». **55.** «...моя ти доле молодая! Не покидай мене. І вдень, і ... , і рано Витай зо мною і учи ...» *(пропущене слово)*. Варіант вірша Т. Шевченка «Муза». **56.** Праотець єврейського народу *(народився 2040 року до н. е.)*, згадується він Шевченком у поемі «Марія» та в повісті «Близнецы». **57.** «Уродила рута... рута... Волі нашої ...» *(пропущене слово)*. Вірш Шевченка «Чигрине, Чигрине». **60.** Назва річки на Полтавщині, ліва притока Дніпра; Шевченко згадує її в містерії «Великий льох». **61.** Словенський поет, який був обізнаний із творчістю Шевченка, що позначилась на його поезії.

КРОСВОРД № 55

По горизонталі: **1.** Український письменник-романіст, поет, який брав участь у відкритті пам'ятника Кобзареві в Києві та присвятив поету декілька статей. **4.** Український письменник і журналіст; йому належать статті «Тарас у комунії» *(1921)*, «Шевченко наших днів» *(1929)* та ін. **9.** Повітове місто Чернігівської губернії (тепер районний центр Сумської обл..); Шевченко був тут 1859 р. **10.** Російський скульптор, автор пам'ятника Т. Шевченку в Харкові, Києві та інших містах. **11.** Український земський статистик,

етнограф і фольклорист, який підготував до друку «Кобзар» Шевченка у двох книжках (виданий 1876 року в Празі). **13.** Український письменник, який присвятив Шевченкові оповідання «Кос-Арал» *(1939)*, лауреат Шевченківської премії *(1975)*. **15.** Англійська поетеса и перекладачка, яка в 1960–1969 рр. опублікувала переклади 51 твору Шевченка. **16.** Біблійний персонаж. **17.** Вірменський письменник, автор статей про Шевченка: «Володар у царстві духу», «Український Прометей» *(1964)*. **19.** Російський архітектор, за вказівками якого Шевченко виконував підготовчі рисунки для розписів плафонів для Великого театру в Петербурзі. **21.** Хутір, розташований східніше від с. Наталівки Пирятинського повіту (тепер Гребінківського району); Шевченко відвідав його влітку 1843 року. **23.** Російський поміщик, портрет якого намалював Шевченко 1838 року в Петербурзі. **24.** Український письменник і перекладач, який жив у Канаді, перекладав твори Шевченка англійською мовою та присвятив йому низку статей. **25.** Студент Петербурзького університету, брат Н. Білозерської, який брав активну участь у попередній передплаті на Шевченкові твори. **26.** «... Омию кров на білім тілі. На тяжких ... почорнілих, На князі, ладо сироті; ...» *(пропущене слово)*. Примітки в празькому виданні «Кобзаря» *(1876)*. **28.** «...Тії ж слави козацької ... не забудем» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Тарасова ніч». **29.** Рядовий 1-го Оренбурзького лінійного батальйону, який разом із Шевченком служив у Новопетровському укріпленні. **31.** Інженер-суднобудівник компанії «Меркурій», який познайомився з Шевченком у Нижньому Новгороді; поет згадав про нього в «Щоденнику» 24.09.1857. **33.** Український літературознавець і критик, який присвятив Шевченкові праці: «Любов і гнів Тараса» *(1944)*, «Про живого і гнівного» *(1945)* та ін. **34.** Персонаж поеми Т. Шевченка «Наймичка».

По вертикалі: **1.** Український мистецтвознавець і археолог, який присвятив Шевченкові працю «З артистичної спадщини Шевченка» *(1915)*. **2.** Англійський письменник, критик і перекладач, який перекладав твори Шевченка та присвятив поету низку статей. **3.** «... Дивуюся, що ... мурий Не ворушив сала, ...» *(пропущене слово)*. Варіант вірша Т. Шевченка «Старенька сестро Аполлона». **4.** Грецький письменник, журналіст і перекладач, який перекладав твори Шевченка. **5.** Польський письменник, навчаючись 1939 року у Львові в мединституті, брав участь у заходах, присвячених 125-річчю з дня народження Т. Шевченка. **6.** Український народний майстер декоративного розпису, серед його творів — багато на шевченківські теми. **7.** Начальник міста Гур'єва, який у жовтні 1850 року зустрів і через два дні відправив у Новопетровське укріплення рядового Шевченка. **8.** Районний центр Житомирської області, у якому 2009 року було встановлено пам'ятник Т. Шевченку. **12.** Болгарський письменник, який цікавився творчістю Шевченка та присвятив йому декілька статей. **14.** Російський письменник-реаліст, який перекладав твори Шевченка та присвятив статтю «Пам'яті Т. Г. Шевченка» *(1891)*. **18.** Український театрознавець, який присвятив Шевченкові статті «Драматичні спроби Шевченка» *(1921)*, «Шевченко і театр» *(1925)* та ін. **19.** Повітове місто Київської губернії (тепер районний центр Черкаської області); Шевченко був тут 1845 р. та влітку 1859 р. **20.** Польський письменник і перекладач, який переклав польською мовою всі твори Шевченка, вміщені в «Кобзарі» *(1860)*. **22.** Український і російський маляр і графік, який створив ілюстрації до творів Т. Шевченка «Утоплена» *(1881)*, «Гайдамаки» *(1882)* та ін. **24.** Латиський поет, який присвятив Шевченкові статтю до 150-річчя з дня народження. **25.** Французький живописець-мариніст; Шевченко згадав його в повісті «Художник». **26.** Український поет і літературознавець, автор книжок про Шевченка «Від Удаю до Орелі» *(2000)*, «Під кроною Шевченкового дуба» *(2002)* та ін. **27.** Український мистецтвознавець і бібліограф, який присвятив Шевченкові низку статей: «І дивиться Кобзар» *(1989)* та ін. **30.** «А ..., сліпий, сивоусий, Про колишнє плаче» *(пропущене слово)*. Вірш Т. Шевченка «Мар'яна-черниця». **32.** Вірш Т. Шевченка, написаний 1847 року в Орській фортеці.

ВІДПОВІДІ

кросворд **№ 1 «Шевченківський, 7 літер»**

По горизонталі: **5**. Галайда. **6**. Погожев. **7**. Антонов. **10**. Філатов. **11**. «Петрусь». **16**. «Молитва». **17**. Ташкент. **18**. Кравцов. **19**. Баталов. **20**. Вільнюс.

По вертикалі: **1**. Гамалія. **2**. Одинцов. **3**. Щоголев. **4**. Черкаси. **8**. Бадалич. **9**. Франько. **12**. «Полякам». **13**. Аверков. **14**. «Заповіт». **15**. Антонюк.

кросворд **№ 2 «До 200-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка»**

По горизонталі: **1**. Йосип. **4**. «...Яко». **6**. Іван. **10**. Рибалко. **11**. Торонто. **12**. Катерина. **16**. Яким. **17**. «Сон». **18**. «Русалка».

По вертикалі: **1**. Йориш. **2**. Собко. **3**. «Полякам». **5**. Катерина. **7**. Антон. **8**. Гонта. **9**. Ярина. **13**. «...Лях». **14**. «...ус». **15**. Юнг.

кросворд **№ 3**

1. Марко. **2**. «Косар». **3**. Гонта. **4**. Голов. **5**. Ротач. **6**. Копец. **7**. Зотов. **8**. Білик. **9**. Фішер. **10**. Панко. **11**. Давид. **12**. Марта.

кросворд **№ 4**

По горизонталі: **1**. Чумак. **6**. «Казка». **7**. Вік. **8**. Бртань. **10**. Рза. **11**. Рак. **12**. Ярина. **14**. Кичатий. **15**. Бер.

По вертикалі: **1**. Чавдаров. **2**. Микита. **3**. Корбе. **4**. Дзиндра. **5**. Бах. **6**. «Катерина». **9**. Ткач. **12**. Яким. **13**. Ле.

кросворд **№ 5 «Шевченківський». Ялинка**

Зверху вниз наліво: **1**. «Русалка». **3**. Бородін. **4**. Карелін.

Зверху вниз направо: **2**. Сабіров. **5**. Діккенс. **6**. Величко.

По горизонталі: **7**. Жиранік. **8**. Скерлич. **9**. Манізер.

кросворд **№ 6**

По горизонталі: **1**. Пономаренко. **5**. Грін. **8**. Павлик. **9**. Авраам. **11**. Жегота. **14**. Ірвінг. **16**. Коряк. **17**. Уральськ. **18**. Десняк. **19**. Гоголь.

По вертикалі: **2**. Оренбург. **3**. Орськ. **4**. Агеєва. **6**. Іасамані. **7**. Голобородько. **10**. Мажуга. **12**. Оссіан. **13**. Авель. **14**. Іск. **15**. Верес.

кросворд **№ 7**

По горизонталі: **5**. Катерина. **6**. Їжакевич. **8**. Растопчин. **11**. Чижов. **14**. Шварц. **15**. Підкова. **16**. Гіббон. **17**. Бентлі. **21**. Романін. **22**. Бойко. **23**. Шостя. **26**. Приходько. **27**. «Синагога». **28**. «Катерина».

По вертикалі: **1**. Катерина. **2**. Титар. **3**. Чалий. **4**. Миргород. **7**. Сорока. **9**. Корнієнко. **10**. Авшалумов. **12**. Лісовол. **13**. Аврелій. **18**. «Юродивий». **19**. Майков. **20**. «Катерина». **24**. Єршов. **25**. Скотт.

кросворд **№ 8**

По горизонталі: **1**. «Кочак». **2**. Йосип. **3**. «Лілея». **4**. Гідаш. **5**. Бернс. **6**. Мезер. **7**. Халіл. **8**. Ганна. **9**. Гаско. **10**. «Марія». **11**. Калам. **12**. Марко. **13**. Гонта. **14**. Горак. **15**. Ванаг. **16**. Марта. **17**. Дунай. **18**. Щурат. **19**. Козик. **20**. «Косар».

кросворд **№ 9**

По горизонталі: **1**. Гандзя. **8**. Ражба. **9**. Прилуки. **10**. Назар. **11**. Леонова. **14**. Вовк. **18**. Рільке. **19**. Могила. **20**. «...їздила». **21**. Хнкоян. **22**. Ірвінг.

По вертикалі: **2**. Аширов. **3**. Даутов. **4**. Ярина. **5**. Бжоза. **6**. Катря. **7**. Шпола. **12**. Новиков. **13**. «Вкраїні...». **15**. Аладов. **16**. Екельн. **17**. Кодня.

кросворд **№ 10**

По горизонталі: **5**. «Петрусь». **7**. Рубан. **8**. Кебер. **10**. Стеха. **12**. Харків. **14**. Кишкін. **17**. Наумов. **18**. Ліготню. **19**. Квітка. **20**. «Діоген». **22**. Штанько. **24**. Арешян. **25**. Даврон. **26**. «....азбуку». **27**. Рачкі. **29**. Сміла. **30**. Стерн. **31**. Дігтярі.

По вертикалі: **1**. Петрусенко. **2**. Бернс. **3**. «Осика». **4**. Глушков. **6**. Дрейшок. **9**. Дармограй. **11**. Філіпенко. **13**. Волошин. **14**. Крюкова. **15**. «Марія». **16**. Скляр. **21**. Нурумов. **23**. «Несчастный». **24**. Акбаров. **27**. Разін. **28**. Істру.

кросворд **№ 11**

По горизонталі: **7**. «Капитанша». **8**. Урастиров. **9**. Шило. **10**. Лермонтов. **12**. «...етап». **13**. Заремба. **15**. Істомін. **17**. Шкляр. **18**. Адамович. **19**. Альбрехт. **22**. Дорош.

23. Франько. **26**. Антонов. **29**. Обер. **30**. Йосипенко. **31**. Удай. **32**. «Натурщики». **33**. Каменська.

По вертикалі: 1. Марина. 2. Липове. 3. «Наймичка». 4. Кушнерян. 5. Шикеро. 6. Ковалі. 10. Лубківський. 11. Васильченко. 14. «Русалка». 16. Микешин. 20. Возницин. 21. Горленко. 24. Рубчак. 25. Нарбут. 27. «...Обуюсь». 28. Одарка.

КУБВОРТ № 12 «Шевченківський»

По горизонталі: 1. Швед. 4. Монтеск'є. 6. Рза. 7. Шеноа. 8. «... ярмарках». 9. Кок. 11. Айра. 12. Берг. 13. Арно. 15. Гюго. 16. Івник. 18. Суми. 19. Елькан. 20. «сім'я». 21. Прилуки. 22. Панч. 25. Ромен. 26. Серве. 28. Танк.

По вертикалі: 2. Вінграновський. 3. Драк. 4. Маяк. 5. Ашхабад. 10.Орел. 14. Римарук. 17. Кемпе. 20. «...сип». 23. Юсуфі. 24. «...Орися». 27. Мін.

КРОСВОРД № 13

По горизонталі: 1. Енкарнасіо. 4. Павлик. 7. Кушнерик. 8. Нечепа. 9. «Нива». 10. Гротс. 13. Буценко. 14. Уткін. 15. Аарон. 18. Ржищів. 20. «Аккудук». 22. «Русалка». 23. Мовчун. 24. Йордан. 25. Устивиця.

По вертикалі: 1. Ейсмонт. 2. Неруда. 3. Івченко. 4. Палкін. 5. Лобода. 6. Кухаренко. 10. Ганна. 11. Сабіна. 12. Сядристий. 14. Усик. 16. Річардсон. 17. Оксана. 19. Вургун. 21. Крамов.

КРОСВОРД № 14 «Новорічний»

По горизонталі: 2. Батюк. 6. Тібр. 7. Янів. 9. Стеха. 11. Мухін. 12. Белов. 13. Косян. 15. Волгіна. 16. Откович. 19. Саєнко. 21. Новиков. 23. «Княжна». 24. Стус. 25. Валі. 26. Рівне. 30. Ікона. 31. Піаніда. 32. Аксаков. 33. Рені. 34. Акин. 35. Макаренко.

По вертикалі: 1. Котляревський. 2. Бернс. 3. Княжа. 4. Віргінія. 5. Кітченко. 8. Бурлюк. 10. Логвін. 13. Кавос. 14. Носов. 17. Лайвсей. 18. Антонич. 20. «...ослах». 21. Нурі. 22. Вакс. 23. Кійко. 27. Епік. 28. Марта. 29. Данте. 30. Іван.

КРОСВОРД № 15

По горизонталі: 1. «Сова». 3. Блюм. 5. Коваль. 6. Яструн. 8. «Тріо» 9. Пієрідіс. 10. Цунк. 14. Веян. 15. Кавелін. 17. Гільвік. 18. Балахна. 20. Апрелєв. 23. Вовк. 25. Яшек. 26. Балабуха. 27. Досс. 30. Ірвінг. 31. «Марина». 32. «... один». 33. Нурі.

По вертикалі: 1. Сава. 2. Альдєєв. 3. Бряндін. 4. Мурн. 5. Клімов. 7. Наумов. 8. Танк. 11. Крек. 12. Волнухін. 13. Білогруд. 16. «Нива». 17. Гіра. 18. Боня. 19. «Ликері». 21. Лобода. 22. Вакс. 23. Велюгін. 24. Кауфман. 28. Івко. 29. «Сичі».

КРОСВОРД № 16 «Стрілочник»

1. Орськ. 2. «Тарла». 3. Нугман. 4. Гончар. 5. Райніс. 6. Арону. 7. «... нічим». 8. Сарана. 9. Епілог. 10. Трегуб. 11. «Репка». 12. Гуліа. 13. Богдан. 14. «Матрос». 15. Саєнко. 16. Араго. 17. Нірод. 18. Оксана. 19. Острог. 20. Костін.

КРОСЧАЙНВОРД № 17 «Шевченківський»

1. Варшава. 2. Акбаров. 3. Веймарн. 4. «Нива». 5. «Аккудук». 6. Колодуб. 7. Бузулук. 8. Каціані. 9. Іван. 10. Новацкі. 11. Ісаакян. 12. Неймарк. 13. Кульнєв. 14. Вакс. 15. Сологуб. 16. Бальзак. 17. Кирилюк. 18. «Княгиня». 19. Яким. 20. Матвеєв.

КРОСВОРД № 18

По горизонталі: 7. Байкал. 9. Ротчев. 10. Опенько. 11. Петр. 12. Бать. 13. Опришко. 14. Шимков. 16. «Варнак». 18. Кіосе. 20. Фейхоо. 21. Внуков. 25. Тудор. 26. Ступка. 29. Жваніа. 31. Горнунг. 32. Форш. 33. «Тріо». 34. Макогон. 35. Микита. 36. Тальне.

По вертикалі: 1. «Катерина». 2. Скорик. 3. Слонов. 4. Фролов. 5. Стебер. 6. Мертваго. 8. Антипов. 15. Олійник. 17. Анакієв. 18. Клодт. 19. Ейнар. 22. Жаткович. 23. Одинцов. 24. Сціпіони. 27. Пушний. 28. Агумаа. 29. Жгенті. 30. Аттіла.

КРОСВОРД № 19 «Розетка»

1. «Гамалія». 2. «Заповіт». 3. Бальзак. 4. Саратов. 5. «Русалка». 6. Зульфія. 7. Каверау. 8. Талалай. 9. Дубовик. 10. Луценко. 11. Козинці. 12. Бородай. 13. Бодиско. 14. Голицин. 15. Жиранік. 16. Кибинці. 17. Соловей. 18. Додатко. 19. Сіренко. 20. Білодід. 21. Головін. 22. Почешев. 23. Сидоров. 24. Миколко.

КРОСВОРД № 20

1. Микита. 2. Димовський. 3. Станюкович. 4. «Тополя». 5. Сарданапол. 6. Кардош. 7. Громовенко. 8. Ревека. 9. Куманченко. 10. «Марина». 11. Краньчевич. 12. Херсон. 13. Андрущенко. 14. Жданов. 15. Бутовський. 16. Ситник. 17. Перовський. 18. Єсипок. 19. Волховська. 20. Козова. 21. Довбищенко. 22. Гнєдич. 23. Пулавський. 24. Лужний. 25. Костецький. 26. Посяда. 27. Олександра. 28. Севунц. 29. Доменікіно.

КРОСВОРД № 21

По горизонталі: 5. Ходжиков. 6. Сціпіони. 8. «Капитанша». 11. Інбер. 14. Шишко. 15. Погожев. 16. Глущук. 17. Шикеро. 21. Погодін. 22. Савич. 23. Єнсен. 26. «Гайдамаки». 27. Хінкулов. 28. Волнухін.

По вертикалі: 1. Довженко. 2. Актау. 3. Кірші. 4. Онацький. 7. Отаров. 9. «Невольник». 10. «Титарівна». 12. Лопухов. 13. Межиріч. 18. Франклін. 19. Токмак. 20. Дзеверін. 24. Балла. 25. Сколе.

КРОСВОРД № 22

По горизонталі: 5. Шабліовський. 8. Голдсміт. 9. Трегубов. 10. Іваничук. 13. Білан. 15. Одаренко. 17. Дорошко. 20. Істру. 22. Веласкес. 25. «Ликері». 26. Цанков. 27. Сейго. 28. «Тополя».

По вертикалі: 1. Капустін. 2. Нікітін. 3. Усиртау. 4. «Синагога». 6. Болобан. 7. Болтін. 11. Аширов. 12. Костюк. 14. Арно. 16. Реус. 18. Опришко. 19. Штернберг. 20. Ісмаїлов. 21. Рогова. 23. Ерістов. 24. Сургут.

КРОСВОРД № 23

«Творчість Тараса Шевченка»

По горизонталі: 7. «Катерина». 8. Тимченко. 11. «Тризна». 12. Арешян. 13. Бондарчук. 15. Лукашко. 16. Альбано. 17. Фільц. 18. Титар. 19. «Косар». 20. «Марія». 23. Головко. 26. Шафарик. 27. Вартагава. 30. Дубина. 32. Марчук. 33. «Утоплена». 34. «Музыкант».

По вертикалі: 1. «Марина». 2. «.. Панство». 3. «Усиртау». 4. Кочура. 5. «Наймичка». 6. «Акмиштау». 9. Барда. 10. Катря. 13. Большаков. 14. «Капитанша». 21. Альберті. 22. «Причинна». 24. Стеха. 25. «... огнем». 28. Антонюк. 29. «... вернуся». 31. Аралов. 32. Марина.

КРОСВОРД № 24

По горизонталі: 1. «Титарівна». 6. «Современник». 9. Дробиш. 10. Баттал. 14. Мурн. 15. Шамуков. 16. Юдін. 17. Жинзифов. 18. Катерина. 20. Крат. 21. Меттьюз. 22. Кент. 25. «...вторая». 26. Кіркор. 29. Сабельников. 30. Вартагава.

По вертикалі: 1. Трохим. 2. Терм. 3. Романчук. 4. Вино. 5. Атирау. 7. Добронравов. 8. Стадниченко. 9. Доможаков. 11. Ланкастер. 12. Маковей. 13. Попадюк. 19. Стрельна. 23. Нагаєв. 24. Сінопа. 27. Федр. 28. Диба.

КРОСВОРД № 25

По горизонталі: 1. Малахов. 4. «...остався». 7. «Байгуші». 10. Апухтін. 11. «Ярмулку». 12. Нікітін. 13. Романчук. 16. Лаврунов. 19. Вербівка. 22. Аспасія. 23. Новацкі. 24. Йофанов. 25. Пасхалов. 28. Садовяну. 31. Аксакова. 34. Руденко. 35. Лисенко. 36. Луценко. 37. Аріосто. 38. Ващенко. 39. «...набачив».

По вертикалі: 1. Мурашко. 2. Апихтін. 3. Вовнянка. 5. Августу. 6. Яблуневе. 8. Гурієлі. 9. Іванова. 13. «Русалка». 14. Авраама. 15. Ульянова. 17. Романов. 18. Овсійчук. 20. Бурачек. 21. «кровава». 25. Петрова. 26. Хоменко. 27. Осколков. 29. «...огненне». 30. Наполеон. 32. Алфеєва. 33. Воронов.

КРОСВОРД № 26 «Ялинка»

Зліва направо: 2. Кійко. 1. Жур. 6. Ляшенко. 4. Фішер. 9. Альбрехт. 7. Нані. 12. Надірадзе. 10. Вінтер. 15. Кошелєв. 13. Седнів. 20. Іва. 16. Нехода. 18. «Вмер...».

Справа наліво: 2. Куліш. 3. Вір. 6. Леонова. 5. Шкляр. 9. Ананасов. 8. Еулі. 12. Нежданова. 11. «Кобзар». 15. Кірхнер. 14. Еділов. 20. «...іде». 17. Агеєва. 19. Зуєв.

КРОСВОРД № 27

По горизонталі: 1. Фуженко. 3. Галайда. 4. Хмелько. 7. Борисенко. 10. Лахуті. 13. Барков. 15. Ломідзе. 16. Даврон. 17. «Відьма». 21. Кобаясі. 22. Кернер. 23. Брезан. 26. «Перебендя». 27. Вергеєв. 28. Закорка. 29. Апрелєв.

По вертикалі: 1. Фейхоо. 2. Ожешко. 3. Горохов. 5. Овечкін. 6. Есенін. 8. Ставассер. 9. Пальмієрі. 10. Левстик. 11. Ходосов. 12. «Узлісся». 14. Вольман. 18. Мурадов. 19. Падоба. 20. «Казарма». 24. Середа. 25. Юдаков.

КРОСВОРД № 28

По горизонталі: 1. «Художник». 5. Жинзифов. 9. Нестор. 10. Скидан. 11. Воронов. 12. Никон. 14. Лавро. 15. Вовсова. 16. «Казашка». 17. Морфілл. 18. Гагарін. 22. Ромни. 24. Бичок. 26. Рейздал. 28. Венеру. 29. Райніс. 30. Чиковані. 31. Воробйов.

По вертикалі: 1. Ханфенов. 2. Десняк. 3. Норов. 4. Кочерга. 5. Жиранік. 6. Носов. 7. Фадеєв. 8. Венцлова. 13. «Неофіти». 14. Лизогуб. 17. Маркевич. 19. Некрасов. 20. «Байгуші». 21. Родаков. 23. Мисник. 25. Чарний. 26. Реута. 27. Лорер.

КРОСВОРД № 29

По горизонталі: 5. «Перебендя». 8. Дандре. 9. Росава. 12. Ярина. 13. Тіссо. 14. Юрлов. 17. Черкаси. 18. Лохвиця. 19. Чеканов. 21. Пігуляк. 25. Актау. 26. Карпо. 27. Ганка. 30. Корбіо. 31. Лєсков. 32. Філіпенко.

По вертикалі: 1. Верді. 2. Текелій. 3. «Петрусь». 4. Одеса. 6. Варнак. 7. Уваров. 10. Артеменко. 11. Порцьянко. 15. Услон. 16. Родін. 20. Арагон. 22. Ушаков. 23. «Заповіт». 24. Апеллес. 28. Обзів. 29. «Осика».

КРОСВОРД № 30

По горизонталі: 1. Левстик. 4. Добронравов. 6. Тенірс. 7. Сениця. 9. Альта. 11. Арбуре. 12. Аралов. 13. Баженов. 14. Пастернак. 15. Штрандман. 17. Пінеллі. 18. Анісов. 19. Ксьонз. 20. «... вдіяв». 21. «... вкусив». 23. Бакало. 24. Кричевський. 25. Анічков.

По вертикалі: 1. Лобас. 2. «...синенькеє». 3. Кавос. 4. Дніпропетровськ. 5. Венгржиновський. 6. Тарабаринов. 8. Ярославенко. 9. Асаналієв. 10. Апостолов. 16. Белікович. 22. «... вчила». 23. Буков.

КРОСВОРД № 31

По горизонталі: 5. «Титарівна». 8. Будище. 9. Стебер. 12. Ватто. 13. Дичко. 14. «...огонь». 17. «Наймичка». 18. Йокемура. 19. Мамакаєв. 22. Бєлоусов. 24. Богун. 25. Гурло. 26. Алхас. 29. Пассек. 30. Кетчер. 31. Литвинова.

По вертикалі: 1. Жигин. 2. Катерина. 3. Вірський. 4. Єнсен. 6. Рустам. 7. Бергем. 10. Рамазанов. 11. Енергодар. 15. Ячная. 16. Сколе. 20. Агумаа. 21. Внучкова. 22. Білокінь. 23. Уоллес. 27. Оскин. 28. «Лтава».

КРОСВОРД № 32

По горизонталі: 5. Іванов. 9. Волинська. 11. «... оголосив». 12. Мосашвілі. 13. Енсен. 16. Равін. 17. «... витав». 18. Вишня. 19. Тихов. 23. Мошни. 24. Аралов. 27. Вакуленко. 28. Литвин. 30. Полусмакова. 31. Панч.

По вертикалі: 1. Головатий. 2. «Титарівна». 3. «... їства». 4. Сколе. 6. Велчев. 7. «... носе». 8. Вовк. 10. Агін. 14. Ничипоренко. 15. Сапожникова. 20. Каалеп. 21. Мартін. 22. Йосип. 25. Загул. 26. Бучма. 29. Нов.

КРОСВОРД № 33

По горизонталі: 1. Азов. 3. Гонта. 8. Реріх. 9. Отаров. 10. Фет. 11. Зотов. 13. Обріст. 15. Рогова. 17. Гаско.

19. Сом. **20**. Антипов. **21**. Казидуб. **23**. «…оці». **24**. Йориш. **25**. Шашков.

По вертикалі: **1**. Айвазовський. **2**. Ватто. **3**. Гіра. **4**. Нов. **5**. Аразі. **6**. Крефт. **7**. Мхитаров. **12**. Терм. **14**. Браун. **16**. Гладиш. **17**. Грицюк. **18**. Слонов. **20**. Абуш. **22**. Річ.

КРОСВОРД № 34

По горизонталі: **1**. «Марія». **4**. Крецу. **7**. Антипов. **8**. Юдін. **10**. Арно. **12**. Ганич. **14**. «Пророк». **15**. Ашинов. **18**. Араго. **20**. Генс. **22**. Раїм. **23**. Охтирка. **24**. Вєтан. **25**. Зотов.

По вертикалі: **1**. Менюк. **2**. Іван. **3**. Тризна. **5**. Рева. **6**. Усков. **9**. Істомін. **11**. Рєпніна. **12**. Гроза. **13**. Чишко. **16**. «Калина». **17**. Оглав. **19**. Умнов. **21**. «Сова». **22**. Радо.

КРОСВОРД № 35

По горизонталі: **5**. Отаров. **7**. Андреєв. **8**. Каалеп. **9**. Ашкаренко. **11**. Сабо. **13**. Ткач. **15**. Наливайко. **17**. Нарбут. **19**. Чеверда. **20**. Жакмон.

По вертикалі: **1**. Клеопатра. **2**. «Сова». **3**. Чавдар. **4**. Самара. **6**. Олійник. **10**. Антонович. **12**. Балахна. **14**. Агумаа. **16**. «Відьма». **18**. Ічня.

КРОСВОРД № 36

По горизонталі: **5**. Антонов. **7**. Кірич. **8**. Актау. **9**. «Колокол». **10**. Саянов. **15**. Маслов. **18**. Косенко. **19**. Ананасов. **20**. Балаклія. **22**. Зидаров. **23**. Шикеро. **25**. Куделя. **29**. Аккудук. **30**. Фісун. **31**. Сучок. **32**. Орлівна.

По вертикалі: **1**. «Швачка». **2**. Шавалі. **3**. Сорохтей. **4**. Сірін. **6**. Дамис. **11**. Ясенчик. **12**. Олендер. **13**. Вороний. **14**. Аксаков. **16**. Алексіу. **17**. Ломідзе. **21**. Шашаурін. **24**. Есхіл. **26**. Дорош. **27**. Канова. **28**. Оксана.

КРОСВОРД № 37

По горизонталі: **1**. Рахманінов. **4**. «Основа». **7**. «Катерина». **8**. Крилов. **9**. Анка. **10** Лукія. **13**. Уварова. **14**. Горби. **15**. Карпо. **18**. Острог. **20**. Ворскла. **22**. Османіс. **23**. Іщенко. **24**. Крюков. **25**. Анненков.

По вертикалі: **1**. «Русалка». **2**. Нечаєв. **3**. Овербек. **4**. Оксана. **5**. Отрада. **6**. Алчевська. **10**. Лисик. **11**. Якубов. **12**. «Невольник». **14**. Гете. **16**. Рамазанов. **17**. Павлов. **19**. Глотов. **21**. Оссіан.

КРОСВОРД № 38

По горизонталі: **5**. Ісаія. **6**. Шопен. **7**. Зноба. **8**. Кларк. **14**. Лихвин. **15**. Нірод. **16**. «Варнак». **17**. Зозуля. **19**. Матюк. **21**. Слонов. **22**. «Сичі». **23**. Аріф. **29**. Балада. **30**. Варга. **31**. Нарбут. **32**. Оксана. **34**. Бумба. **36**. Маслов. **37**. Бернс. **38**. Верне. **39**. Норов. **40**. Рєпін.

По вертикалі: **1**. Єсенін. **2**. Гібон. **3**. Поклад. **4**. Петров. **9**. Биков. **10**. Овруч. **11**. Гротс. **12**. Орлов. **13**. Валов. **18**. Ярина. **19**. Мліїв. **20**. Кваша. **21**. Сміян. **24**. Марко. **25**. Калам. **26**. Ярема. **27**. Грасс. **28**. Буков. **33**. Ашешов. **34**. Бенцон. **35**. Ареф'єв. **36**. Манзій.

КРОСВОРД № 39

По горизонталі: **7**. Камишин. **8**. Рубан. **9**. «Заповіт». **14**. Середа. **15**. Кроніа. **16**. Мерхар. **18**. Шкурин. **19**. Актау. **20**. Одеса. **25**. Антонюк. **26**. Хостікоєв. **27**. Баженов. **30**. Вересай. **31**. Бородін. **34**. Даль. **35**. Стус. **36**. Ятовт. **37**. Аджба. **38**. «Тигр». **40**. Крек. **43**. Івченко. **44**. Білодід. **50**. Джилонг. **51**. «Гайдамаки». **52**. Філонов. **56**. Бажан. **57**. Орлов. **59**. «Діоген». **60**. Десняк. **61**. Яненко. **63**. Гладиш. **64**. «Узлісся». **65**. Сейго. **66**. Лисюков.

По вертикалі: **1**. Гмирак. **2**. Лисенко. **3**. «Дума». **4**. «Маяк». **5**. Каліпсо. **6**. Швачка. **10**. Гребень. **11**. Резанов. **12**. Гордєєв. **13**. Смирнов. **17**. Фунін. **21**. Донець. **22**. Дюрер. **23**. Гатов. **24**. Тенірс. **28**. Наливайко. **29**. Богодухів. **32**. Савич. **33**. Губер. **39**. Ревель. **40**. Клімов. **41**. Бернс. **42**. Божій. **45**. Джаліль. **46**. Балахна. **47**. Шавли. **48**. Шкурган. **49**. Корняну. **53**. Капніст. **54**. Голицин. **55**. Пехаль. **58**. Перікл. **62**. Обер. **63**. Гюго.

КРОСВОРД № 40

По горизонталі: **6**. Сошенко. **7**. «Полякам». **8**. Олєйников. **11**. Свида. **14**. «Марія». **15**. Ломідзе. **16**. «Петрусь». **17**. Іваниця. **20**. Каліпсо. **22**. Катря. **23**. Актау. **26**. Макферсон. **27**. «Неофіти». **28**. Стеблів.

По вертикалі: **1**. «Молитва». **2**. Сколе. **3**. Франклін. **4**. Попов. **5**. «Заповіт». **9**. Адлерберг. **10**. Мар'яненко. **12**. Мольнар. **13**. «Узлісся». **18**. Зінкевич. **19**. Маковей. **21**. Карелін. **24**. Марта. **25**. Гонта.

КРОСВОРД № 41 «Ювілейний»

По горизонталі: **5**. Кирилівка. **8**. Білики. **9**. Стасов. **12**. Барле. **13**. Чайка. **14**. Лютер. **17**. Огарьов. **18**. Шумахер. **19**. Ашхабад. **21**. «Петрусь». **23**. Ражба. **24**. Ждаха. **27**. Ісхак. **30**. Франко. **31**. Джавад. **32**. Петербург.

По вертикалі: **1**. Жигин. **2**. Микита. **3**. Мінськ. **4**. Актау. **6**. Міллер. **7**. Сосюра. **10**. Мангишлак. **11**. Переяслав. **15**. Козак. **16**. Кучер. **20**. Арбуре. **22**. Рустам. **25**. Діоген. **26**. Худоба. **28**. Інбер. **29**. Катря.

КРОСВОРД № 42

По горизонталі: **1**. Кохан. **6**. Серафимович. **9**. Смолич. **10**. Борсюк. **13**. Катря. **14**. «Молитва». **15**. Орлик. **17**. Антіной. **18**. Леонова. **20**. Алхас. **21**. Бабенко. **22**. Львів. **25**. Жлобин. **26**. Могила. **29**. Нечипоренко. **3**. Рибін.

По вертикалі: **1**. «Косар». **2**. Носов. **3**. «Єретик». **4**. Єсипок. **5**. Житомир. **7**. Добронравов. **8**. Островський. **11**. Бородай. **12**. Івченко. **13**. «Казка». **16**. Канів. **19**. Чельцов. **23**. «Ликері». **24**. Божков. **27**. Титар. **28**. Федін.

КРОСВОРД № 43
«Життя і творчість Тараса Шевченка»

По горизонталі: **5**. «Заповіт». **6**. «Полякам». **7**. Пехаль. **8**. Стебер. **11**. «Актумсук». **12**. Канова. **14**. Райніс. **15**. Микита. **16**. Анісов. **17**. Одарка. **19**. Громов. **22**. «Швачка». **23**. Самара. **24**. Катерина. **26**. Оржиця. **27**. Аврора. **28**. Княгиня. **29**. Горбань.

По вертикалі: **1**. Катерина. **2**. «Відьма». **3**. Борсюк. **4**. «Катерина». **9**. Стеха. **10**. «Осика». **13**. Арконада. **14**. Рустемас. **18**. Альта. **19**. Ганич. **20**. «Катерина». **21**. Катерина. **24**. «Княжна». **25**. Аралов.

КРОСВОРД **№ 44 «Шевченківський», 5 літер**

По горизонталі: **1**. Назар. **3**. Марія. **5**. «Слава». **7**. Маркс. **9**. Рівне. **11**. Одеса. **12**. Сєров. **13**. «Осика». **14**. Вазов. **16**. Йохім. **18**. Грант. **20**. Аарон. **21**. Скотт. **23**. Нушич. **25**. Париж. **27**. Потік. **28**. Алієв. **29**. Балла. **31**. Мурза. **33**. Зотов. **35**. Сірін. **36**. Серве. **37**. Рогов. **38**. Мелано. **39**. Канів. **40**. Волга.

По вертикалі: **1**. Номис. **2**. Русов. **3**. Марко. **4**. Ярема. **5**. Стеха. **6**. Араго. **8**. Реріх. **10**. «...вчила». **15**. Зноба. **16**. Йосип. **17**. Матюк. **18**. Ганжа. **19**. Тячів. **22**. Олтар. **24**. Шмідт. **26**. Рулін. **30**. Абрам. **31**. Масик. **32**. Асєєв. **33**. Зеров. **34**. Вавра.

КРОСВОРД **№ 45**

По горизонталі: **5**. «Заповіт». **6**. Смірдін. **10**. Дідух. **11**. «Лілея». **12**. Новиченко. **15**. Ступка. **18**. Курода. **19**. Жуйкова. **20**. Аполлон. **21**. Перерва. **25**. Рибалко. **26**. Екельн. **27**. Скорик. **31**. Лузанівка. **33**. «Косар». **34**. Попов. **35**. Сидоров. **36**. Хаников.

По вертикалі: **1**. Сакун. **2**. Уваров. **3**. Бієнко. **4**. Фідій. **7**. Лiготню. **8**. Жученко. **9**. Демидов. **13**. Скадовськ. **14**. Кухаренко. **16**. Суботин. **17**. Івченко. **22**. Муканов. **23**. Райснер. **24**. Одинцов. **28**. Шуберт. **29**. Оксана. **30**. Машин. **32**. Гомон.

КРОСВОРД **№ 46 «Вінок Кобзареві»**

По горизонталі: **9**. Сібуя. **10**. Щурат. **12**. Батюк. **13**. Бекон. **20**. Гарт. **21**. Урастиров. **22**. Яцюк. **23**. Шварц. **24**. Русов. **25**. Якобі. **27**. Матузявічюс. **29**. Кучер. **30**. Тихий. **31**. «Косар». **32**. Шмідт. **33**. Родін. **40**. Сучок. **41**. Коміссарова. **42**. Шираз. **43**. «...були б». **45**. Тулуп. **47**. Гриб. **49**. Віньківці. **51**. «Саул». **52**. «...зброє». **53**. Тирса. **54**. Бажан. **55**. Оркан. **56**. Прудентополіс. **57**. Токмагамбетов. **58**. Ісуса. **59**. «...глянь». **61**. Івник. **62**. Єньки. **69**. Кірк. **70**. Олишкевич. **71**. Віда. **72**. Абель. **73**. Важик. **74**. «Лілея». **76**. Перекрестов. **78**. Стеха. **79**. Шпола. **80**. Титар. **81**. Вишня. **82**. Бабак. **89**. Свіфт. **90**. Козловський. **91**. Катря. **92**. Мазад. **94**. Халіл. **96**. Яшек. **98**. Нагнибіда. **100**. Дюма. **101**. Хорол. **102**. Серве. **103**. Халід. **104**. Лосєв.

По вертикалі: **1**. Ліст. **2**. Куліш. **3**. Шульц. **4**. Баку. **5**. Раєв. **6**. Лютер. **7**. Чехов. **8**. Боня. **11**. Котляревський. **14**. Чайка. **15**. Умань. **16**. Ващук. **17**. «...армії». **18**. Тасін. **19**. Гюден. **26**. Ісхак. **27**. Масик. **28**. Сміла. **29**. Кудаш. **34**. Шудря. **35**. Палій. **36**. Рівне. **37**. «...крові». **38**. Зеліб. **39**. Загул. **43**. Білозерська. **44**. Бориспoлець. **45**. Тарабаринов. **46**. Погребенник. **48**. Бобруйськ. **49**. Василенко. **50**. Івашкевич. **51**. Сластиков. **60**. Кукуриківщина. **63**. Лівій. **64**. Швець. **65**. «...винен». **66**. Явасі. **67**. Жижка. **68**. Ждаха. **75**. Ятовт. **76**. Патик. **77**. «...вашей». **78**. «...собак». **83**. Кваша. **84**. Козак. **85**. Ольга. **86**. Львів. **87**. Голов. **88**. Ярема. **92**. Мазон. **93**. Дюрер. **94**. Хакім. **95**. Львов. **97**. Крон. **98**. «Ніва». **99**. Арал. **100**. Деєв.

КРОСВОРД **№ 47**

«За творами Тараса Шевченка»

По горизонталі: **1**. «Гамалія». **4**. «... істукан». **9**. «Заповіт». **10**. «Леміш». **11**. Мазур. **12**. «...вольний». **17**. «Варнак». **18**. «Княжна». **21**. «Енеїда». **22**. «... інколи». **26**. «Невеста». **28**. Іаков. **29**. «... карти». **30**. Бендери. **31**. «Полякам». **32**. «Русалка».

По вертикалі: **2**. «Марія». **3**. Іванов. **5**. «Сліпий». **6**. «Косар». **7**. «Молитва». **8**. Барабаш. **13**. Архімед. **14**. Галайда. **15**. «Княгиня». **16**. Ужгород. **19**. «Неофіти». **20**. «Чигрине...». **23**. «... Зевеса». **24**. Атирау. **25**. Сокол. **27**. Загул.

КРОСВОРД **№ 48**

По горизонталі: **4**. Яворівський. **7**. «Тризна». **8**. Ашинов. **9**. Колосов. **10**. Курода. **13**. Малюга. **15**. Свіфт. **17**. Іванишев. **18**. Стефаник. **21**. Асеєв. **23**. Мягков. **24**. Лєсков. **25**. Конотоп. **27**. Яремча. **28**. Арагон. **29**. Тарновський.

По вертикалі: **1**. «Сотник». **2**. Євпаторія. **3**. Акишев. **5**. Крилов. **6**. Попель. **11**. «Узлісся». **12**. Антипов. **13**. Морфілл. **14**. Гопкало. **15**. Стеха. **16**. Титов. **19**. Недоброво. **20**. Сквира. **22**. Острог. **25**. Кочура. **26**. Перікл.

КРОСВОРД **№ 49**

По горизонталі: **7**. Гардінер. **8**. Жидовцев. **9**. Гомер. **11**. Глібов. **12**. Куделя. **15**. Лоєв. **17**. Брюкнер. **18**. «Сова». **19**. Тарновський. **22**. Шамо. **23**. Кольцов. **24**. Орел. **27**. Владич. **28**. Масумі. **29**. Бойко. **31**. Робінсон. **32**. «Вірсавія».

По вертикалі: **1**. Наполеон. **2**. Кіркор. **3**. Берг. **4**. «Тигр». **5**. Мовчун. **6**. Венцлова. **10**. Маяковський. **13**. Француз. **14**. Чельцов. **16**. Ватто. **18**. Сейго. **20**. Мауленов. **21**. Германік. **25**. Тичина. **26**. Карась. **29**. Брон. **30**. «Осія».

КРОСВОРД **№ 50**

По горизонталі: **5**. «Юродивий». **6**. Стасюков. **8**. Баландіна. **11**. Єнсен. **14**. Гурин. **15**. Нікітін. **16**. Якубов. **17**. «Сестрі». **21**. Філенко. **22**. Чигир. **23**. Скоп'є. **26**. Пастернак. **27**. «Синагога». **28**. Залізняк.

По вертикалі: **1**. «Причинна». **2**. Овчар. **3**. Дахно. **4**. Солонина. **7**. Гнатів. **9**. Федькович. **10**. Кухаренко. **12**. Білодід. **13**. Сіренко. **18**. Крицький. **19**. Вервес. **20**. Капустян. **24**. Гатов. **25**. Барле.

КРОСВОРД **№ 51**

По горизонталі: **4**. Васильченко. **8**. Холодняк. **9**. Балаклія. **10**. Стерн. **12**. Тулбуре. **16**. Штерн. **18**. Чала. **19**. Досс. **20**. Паторжинський. **21**. Юнак. **23**. Панч. **24**. Кірші. **25**. Шаповал. **28**. Ватто. **31**. Живокіні. **32**. Козелець. **33**. Ярославенко.

По вертикалі: **1**. Найден. **2**. Оксана. **3**. «Утоплена». **5**. Лукулл. **6**. Чобану. **7**. Клівленд. **10**. Стадник. **11**. Новацкі. **13**. Уварова. **14**. Бодиско. **15**. Розсоха. **16**. Шарипов. **17**. Носенко. **22**. Куритиба. **23**. Путінцев. **26**. Перікл. **27**. Волков. **29**. Шикеро. **30**. Іщенко.

КРОСВОРД № 52

По горизонталі: **1**. Гоголеве. **4**. Актумсук. **8**. Ванаг. **10**. «Тополя». **11**. Мліїв. **12**. Арагон. **14**. Мачтет. **15**. «... обули». **17**. Турно. **19**. Шевченкове. **23**. Вікторівка. **26**. Бжоза. **27**. Хакім. **28**. Манзій. **30**. Іщенко. **33**. Вялик. **34**. Актеон. **35**. Іскра. **36**. Анненков. **27**. Степанов.

По вертикалі: **1**. Гаврилов. **2**. Гонта. **3**. Ватто. **5**. Княжа. **6**. Свіфт. **7**. Ковальов. **9**. Гладиш. **11**. Матуте. **13**. «Несчастный». **14**. Мушкудіані. **16**. Усенко. **18**. Рубчак. **20**. Еулі. **21**. Вовк. **22**. Обухівка. **23**. «Варнак». **24**. Ахунді. **25**. Умирбаєв. **28**. Малон. **29**. «... інако». **31**. «... щенят». **32**. Оркан.

КРОСВОРД № 53

По горизонталі: **3**. «Молитва». **6**. Корсаков. **7**. Прага. **11**. Погожев. **17**. Алексіу. **18**. Соловян. **20**. Ярема. **21**. Фільц. **25**. Лемешев. **26**. Чичерін. **30**. Свєтлов. **31**. Фішер. **32**. «Вірсавія». **34**. Шкурган.

По вертикалі: **1**. Соколов. **2**. Овербек. **4**. Ковальов. **8**. Богач. **9**. Жижка. **12**. Блюммер. **13**. Ліндсей. **14**. Роговий. **15**. Рябінін. **22**. Державін. **23**. Бєлов. **24**. Гонта. **27**. Ювженко. **28**. Понічан.

По дугах: **5**. Яготин. **10**. Карась. **16**. Самара. **19**. Дьяков. **29**. Толбін. **33**. Чавдар.

КРОСВОРД № 54 «Ювілейний» (до 200-річчя з дня народження Т. Шевченка)

По горизонталі: **1**. Вайян. **3**. Тамарченко. **7**. Атирау. **8**. Невельський. **9**. Росава. **11**. Карм. **13**. Рождественський. **16**. Неврлий. **17**. Сахно. **18**. Аралова. **19**. Альта. **20**. Зеліб. **22**. Брюллов. **24**. Козюра. **25**. «... чуб». **26**. Райснер. **27**. Каяк. **30**. «... Литви». **31**. Антонюк. **34**. Колодуб. **35**. Арно. **37**. Балодіс. **39**. Воронов. **40**. «Дерево». **42**. Матеу. **44**. Оркан. **45**. Нараян. **47**. Оксана. **48**. «... треба». **49**. Севастополь. **51**. Веян. **53**. Одарка. **55**. Звенигородка. **56**. Ауезов. **58**. Леонова. **59**. Рустам. **62**. Арону. **63**. Мусрепов. **64**. Міршакар. **65**. Новацкі.

По вертикалі: **1**. Вознесенський. **2**. Явленська. **3**. Толстой. **4**. Москва. **5**. Наруга. **6**. «...отут». **7**. Айра. **9**. Рибалко. **10**. «... Вина». **11**. Кармалюк. **12**. Майков. **13**. Ростопчина. **14**. Данте. **15**. Тарабаринов. **20**. Зяблін. **21**. Луста. **22**. Батюк. **23**. Енгман. **24**. Крамов. **28**. Абдулла. **29**. Кобилянська. **32**. Оссіан. **33**. Ковтун. **36**. Овечкін. **37**. Борисенко. **38**. Лобода. **40**. Дуров. **41**. Огарьов. **42**. Мате. **43**. Баттал. **46**. Ріпко. **49**. «Сова». **50**. Віньківці. **52**. Яненко. **54**. «...речам». **55**. «...звечера». **56**. Авраам. **57**. «...отрута». **60**. Сула. **31**. Мурн.

КРОСВОРД № 55

По горизонталі: **1**. Малик. **4**. Пилипенко. **9**. Конотоп. **10**. Манізер. **11**. Русов. **13**. Собко. **15**. Річ. **16**. Ной. **17**. Зарян. **19**. Кавос. **21**. Обзів. **23**. Лунін. **24**. Вір. **25**. Ген. **26**. «...ранах». **28**. «...вовік». **29**. Девятов. **31**. Ністрем. **33**. Новиченко. **34**. Настя.

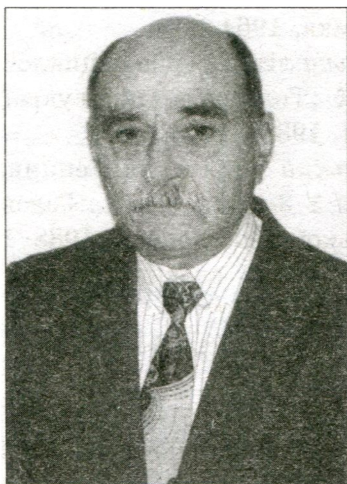
По вертикалі: **1**. Макаренко. **2**. Ліндсей. **3**. Кіт. **4**. Папас. **5**. Лем. **6**. Панко. **7**. Назаров. **8**. Овруч. **12**. Вазов. **14**. Бунін. **18**. Рулін. **19**. Канів. **20**. Сирокомля. **22**. Зіновьєв. **24**. Веверіс. **25**. Годен. **26**. Ротач. **27**. Ханко. **30**. «...він». **32**. «Сон».

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Біографія* Т. Г. Шевченка. — К. : Наукова думка, 1984.
2. *Большаков Л.* Оренбурзька шевченківська енциклопедія. — Оренбург : П. Д. «Димур», 1997
3. *Довідник.* Лауреати національної премії України імені Т. Шевченка. — Київ : Криниця, 2007.
4. *Жур П.* Дума про огонь. — Київ: Дніпро, 1985.
5. *Орел Л.* Шевченків край. — К. : Музей І. Гончара, 2005.
6. *Останнім* шляхом Кобзаря. — К. : Український літопис, 1994.
7. *Ротач П.* Полтавська шевченківська енциклопедія : в 2-х томах. — Полтава : Дивосвіт, 2009.
8. *Сергієнко Г.* Шевченко і Київ. — К. : Дніпро, 1987.
9. *Словник* мови Шевченка: У 2-х т. — К. : Наукова думка, 1964.
10. *Українська* літературна енциклопедія: Том 1, 2, 3. — К. : Головна редакція української енциклопедії, 1988–1990–1995.
11. *Український* радянський енциклопедичний словник: У 3-х т. — Київ : Головна редакція української енциклопедії, 1988–1989–1995.
12. *Шевченківський* словник : У 2-х т. — Київ : АН УРСР, 1973.
13. *Шевченківські* місця України. — Київ : Академія наук, 1957.
14. *Шевченківська* енциклопедія. *(Робочий зошит. А.)* — Київ : Академія наук, 2004.
15. *Шевченківський* краєзнавчий альманах. — Київ : Альвія *(річник — з 2007 р.)*.

20 грн. 00 коп.

ПРО АВТОРА

Микола Петрович Семенюк народився 21 листопада 1941 року в селі Шевченкове (раніше Гацьківка) Володарськ-Волинського району Житомирської області. 1959 року закінчив 10 класів Кропивнянської середньої школи (того самого району). Після школи поїхав на заробітки до Казахстану, у Карагандинську область. У Казахстані, попрацювавши чотири місяці на будові в радгоспі, вступив навчатись до Карагандинського гірничо-промислового училища. Після його закінчення 1960 року працював на будівництві металургійного комбінату в м. Темир-Тау.

У листопаді 1961 року був призваний на строкову військову службу, яку проходив на атомному полігоні в Казахстані. Згодом вступив до військового училища, після закінчення якого до самого звільнення проживав поблизу Новосибірська. Обіймав різні командні посади, зокрема, й політрука. Відслуживши в збройних силах 26 років, переїхав до Харкова на постійне місце проживання *(1987)*.

Іще під час служби почалося це чудове захоплення — збирання матеріалів, пов'язаних із життям та творчістю великого Кобзаря. Так, у далекому Новосибірську чотири «Кобзарі» започаткували нині велику його шевченкіану. Квартира автора — це невеличкий музей Тараса Шевченка.

За цей час М. Семенюк організував 35 виставок, присвячених Т. Шевченку, які експонували в бібліотеках і книжкових магазинах, у вищих навчальних закладах, школах, будинках культури, парках відпочинку і військових частинах.

Автор багатьох публікацій у пресі та книжок: «Т. Шевченко і Харківщина» *(2005)*, «Т. Шевченко і Житомирщина» *(2007)*, «Скульптурна Шевченкіана: пам'ятники Т. Шевченку, встановлені за кордоном» *(2007)*, «Монументальна Шевченкіана України: історія і сучасність» *(2012)*, «Т. Г. Шевченко. Життя і творчість у запитаннях і відповідях» *(2012)*. Ще дві книжки у видавництвах. Член Наукового товариства імені Т. Шевченка з 2003 року та Харківського товариства «Просвіта».

БІБЛІОТЕКА ЖУРНАЛУ
«ВИВЧАЄМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ ТА ЛІТЕРАТУРУ»
ТВОРЧІСТЬ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НА УРОКАХ
ТА ВИХОВНИХ ЗАХОДАХ
ОСНОВА
Січень 2014
2002 - 2014

9 786170 020147

Скачати